

ADLİYE CERİDESİ

Adliye Vekâleti tarafından ayda bir neşrolunur

Sene 12

Şubat 1934

Sayı 139

RESMÎ KISIM

ADLİYE TEVCİHATI

Münhal bulunan Temyiz ikinci reisliğine Hâkimler kanununun 16 ıncı maddesi mucibince temyiz umumî heyetince yapılan intihap neticesinde 33 rey almak suretile ihrazı ekseriyet eden azadan Osman Remzi beyefendinin tayini tensip kılınmıştır.

11 - 1 - 934

* * *

Münhal bulunan Temyiz ikinci reisliğine Hâkimler kanununun 16 ıncı maddesi mucibince temyiz umumî heyetince yapılan intihap neticesinde 29 rey almak suretile ihrazı ekseriyet eden azadan Mustafa Fevzi beyefendinin tayini tensip kılınmıştır.

11 - 1 - 934

KANUNLAR

10-1-1933 tarih ve 1920 sayılı kanuna müzeyyel kanun

Kanun No. 2350

Neşri tarihi: 18-12-1933

Madde 1 — 1920 numaralı kanunda sayılı gümrük âmir ve memurlarından ve muhafaza müdürleri ve muhafaza ve mintaka memurlarından vazifesi olarak yaptığı veya yapacağı işlerden dolayı veya herhangi sebep ve bahane ile iş sahiplerinden, gümrük komüsyoncularından veya bunların adamlarından bahşiş olarak veya başka adlarla para veya hediye istiyen veya alan veya herhangi bir menfaat kabul edenler vazifelerini yolunda ve zamanında yapmış olsalar bile adı geçen kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası dairesinde salâhiyetli inzibat komisyonları tarafından memurluktan çıkarılır ve haklarında o kanun dairesinde muamele yapılır.

Madde 2 — Birinci maddede yazılı memurlara gerek bu memurların istemeleri üzerine ve gerek kendiliklerinden bahşiş namile veya başka adlarla para veya hediye veren veya bir menfaat vait ve taahhüt eden gümrük kumüsyoncuları veya bunların adamları inzibat komisyonlarının kararı üzerine Gümrük ve İnhisarlar Vekilligince kumüsyonculuktan ve kumüsyoncular yanında çalışmaktan kat'î olarak çıkarılırlar ve tüccar memuru sıfatile dahi gerek bizzat ve gerek bilvasıta gümrüklerde iş takip edemezler.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanun hükümlerini Adliye, Gümrük ve İnhisarlar vekilleri yerine getirir.

13-12-933

* * *

Tababet ve şüabatı san'atlarının tarzı icrasına dair olan 11 Nisan 1928 tarih ve 1219 sayılı kanuna eklenecek kanun

Kanun No. 2351

Neşri tarihi: 18-12-1933

Madde 1 — 1219 sayılı tababet ve şüabatı san'atlarının

tarzı icrasına dair olan kanuna aşağıdaki madde konulmuştur:

(İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi üçüncü dahili hastalıklar ve seririyatında ve birinci harici hastalıklar ve seririyatında, göz hastalıkları ve seririyatında, kulak, boğaz, burun hastalıkları ve seririyatında, kadın ve doğum hastalıkları ve seririyatında ve radyoloji laboratuvarında ders vermek ve mensup oldukları hastanelerde hasta tedavi etmek ve poliklinik yapmak ve dışarıda serbest doktorluk etmemek, hususî hastanelerde çalışmamak ve hizmet müddetleri beş seneyi geçmemek şartile altı ecnebi müderris tabip getirilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunu yürütmeye Adliye, Maarif ve Sıhhat ve İctimai muavenet vekilleri memurdur.

13-12-933

* * *

Ahaliye ait olup Jandarma hizmetlerinde kullanılan hayvanlar ile nakil vasıtalarının lazmini hakkında kanun

Kanun No. 2363

Neşri tarihi: 3-1-1934

Madde 1 — Ahaliye ait olup kira ile jandarma hizmetinde veya jandarmaya yardım için jandarma ile beraber bulunan sivillerce kullanılmakta iken müsademe esnasında eşkıya tarafından kaçırılan veya öldürülen hayvanlar ile kaçırılan veya tahrip edilen nakil vasıtaları 29 mayıs 1929 tarih ve 1471 sayılı kanunun ikinci maddesi mucibince Devlet tarafından ödenir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

1-1-934

* * *

2049 sayılı Polis teşkilâtı Kanununun 39 uncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun

Kanun No. 2352

Neşri tarihi: 19-12-1933

Madde 1 — Polis Teşkilâtı Kanununun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Memurin Kanununun 22, 23, 24 ve 25 inci maddeleri ve 1475 sayılı kanunun hükümlerinden başka aşağıdaki hallerde de naktî mükkâfat verilir:

A) Memleketin emniyet ve asayişini ve Devletin menfaatlarını ve efradın, mal, can ve iffetini koruyucu yüksek hizmetleri görülenlere tam bir maaş nisbetinde;

B) Fevkalâde ahvalde hayatını tehlikeye koyarak büyük yararlıklar gösterenlere iki maaştan bir senelik maaş miktarına kadar.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Dahiliye Vekili memurdur. 16-12-1933

* * *

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükûmeti arasında aktolunan ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkındaki 9 Mart 1931 tarih ve 1758 numaralı kanuna müzeyyel kanun

Kanun No. 2335

Kabul tarihi: 18-11-1933

Madde 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükûmeti arasında 30 Teşrinievvel 1930 tarihinde Ankarada akit ve imza olunan ve 9 Mart 1931 tarih ve 1758 numaralı kanunla tasdik edilen ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinde esas mukavelename ile beraber mer'i olmak üzere aşağıda yazılı tashihler yapılmıştır.

A) Mukavelenameye bağlı (A) listesinin 45 inci Yunan tarife numarasının (A, B, C-1,2) bentleri hizalarında vahit sütununda gösterilen 100 kg. işareti yerine metre mikâbı kelimesi konulacaktır.

B) Mukavelenameye bağlı (B) listesinin 277 Türk tarife numarasında gösterilen kolofan kelimesi yanındaki (B) harfi yerine (H) harfi konulacaktır.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun ahkâmını icraya icra vekilleri hey'eti memurdur. 20-11-933

HEY'ETİ VEKİLE KARARLARI

Gemilerin telsizle donatılmalarına dair hükmün
tatbikının dört ay sonraya tehiri hakkında

Kararname No. 15382

24-8-933 tarih ve 14868 sayılı kararnameye zeyildir.

2239 sayılı Deniz yolları işletme kanununun 9 uncu maddesi mucibince hatlara tahsis edilecek gemilerde bulunması lâzımgelen evsaf hakkındaki talimatnamenin, gemilerin telsizle donatılmalarına müteallik olan ve vapurculuk Türk Anonim şirketinin teşekkülü gecikmesi yüzünden tatbiki 1 kânunusani 1934 tarihine bırakılan (A) fıkrası hükmünün, nisan 1934 sonuna kadar tehiri; İktisat vekilliğinin 28 - 11 - 933 tarih ve 2035 sayılı tezkeresi üzerine İcra vekilleri heyetince 3-12-933 de kabul olunmuştur.

* * *

Aradaki iltibasın kaldırılması için Muğla'ya bağlı
Daday kazası isminin değiştirildiğine dair

Kararname No. 15384

Kastamonu Vilâyetindeki (Daday) Kazası adıyle aradaki benzeyişi kaldırmak üzere Muğla vilâyetine bağlı (Daday) Kazası adının Belediye kanununun 9 uncu maddesine göre halk arasında kullanılmakta olan (Datça) ya çevrilmesi; dahiliye Vekilliğinin 14-10-933 tarih ve 4256 sayılı tezkeresile yapılan teklifi ve Şûrayı devlet heyeti umumiyesinin tensibi üzerine İcra vekilleri heyetinin 4-12-933 toplantısında kabul olunmuştur.

* * *

Muhtar ve ihtiyar hey'etlerinin lâğvı hakkındaki nizamnamenin mer'iyete vazına dair

Kararname No : 15436

Belediye teşkilâtı olan yerlerde Muhtar ve İhtiyar heyetlerinin lâğvı hakkındaki 2295 sayılı kanunun ikinci maddesine göre Dahiliye vekilliğince hazırlanıp şûrayı devletçe tadilen tanzim olunan « Belediye teşkilâtı olan yerlerde lâğvedilen muhtar ve ihtiyar heyetleri vazifelerinin hangi dairelerce ifa olunacağına dair nizamname lâyihası » ve şûrayı devlet tanzimat dairesile hey'eti umumiye mazbataları icra vekilleri heyetince 14-12-933 de tetkik ve mütalea edilerek ilişik nizamnamenin mer'iyete konulması tasvip ve kabul olunmuştur.

[Mezkûr nizamname kısmı mahsusunda münderiştir]

* * *

Türk tabiiyetine girecekler hakkında eski Osmanlı hükûmetince ittihaz edilip icra vekilleri heyetince mer'iyetten kaldırılan kararnamenin ma kabline şumulü olmadığı hakkında

Kararname No. 15454

Büyük harpte muhasım devletler tebeasından Türk tâbiyetine girecekler hakkında eski Osmanlı İmparatorluğu kuvvei icraiyesi tarafından 1331 senesinde ittihaz edilmiş ve İcra vekilleri heyetinin 20-9-1931 tarih ve 11787 sayılı kararnamesi ile mer'iyetten kaldırılmış bulunan karar hakkında dahiliye Vekilliğinden yazılan 9 - 12 - 931, 12-12-933 tarih ve 5112-2989, 12813-3860 sayılı mütaleanamlar İcra vekilleri heyetince 20-12-933 te okunarak 11787 sayılı kararnamenin; eski Osmanlı imparatorluğu kuvvei icraiyesi kararının yeni mevzuata göre tabiiyet işlerinde tatbik yeri kalmamasından dolayı 20-9-931 tarihinden itibaren mer'iyetten kaldırılmasına ait olduğu ve bahsı geçen kararın mer'iyeti zamanında Türk tâbiyetine alınmış olanların bu karardan mütevellit vaziyet ve eski muamelelerine ve tahaddüs etmiş vaziyetlerin devamına tesiri olmadığı tavzihan kararlaştırılmıştır.

ŞURAYI DEVLET KARARI

Tahsil için Avrupaya gönderilecek talebe hakkında Adliye Vekâletile Maarif vekâleti arasında mütehaddis ihtilâfa dair.

Tanzimat Dairesi mazbataları

Umumî ve mülhak bütçe ile idare olunan Devlet devairi ve inhisarlar idarelerinin ve şehremanetlerle belediyelerin, ticaret odalarının ve mukavelenameleri mucibince talebe göndermeğe mecbur olan şirketlerin tahsil için ecnebi memleketlere gönderecekleri talebenin sureti izamları ve tâbi olacakları şerait hakkındaki 1416 numaralı kanunun ikinci maddesinde talebenin Maarif vekilligince müsabaka ile seçileceği, işbu makamların göndermek istedikleri talebenin adedini, ihtisas zümresini ve talebede aradıkları evsafı ve okutmak istedikleri memleketleri ve takip etmesini arzu eyledikleri tahsil plânının esaslı cihetlerini her sene nisan nihayetinde kadar Maarif vekâletine bildirecekleri ve Maarif vekâletinin de o sene ecnebi memleketlere gönderilecek talebenin evsafını, tahsil şartlarını alâkadar tedris müesseselerine tebliğ ve gazetelerle ilân edecekleri yazılı olmasına mebni şimdiye kadar işbu makamların tam zamanında vergeldikleri malûmat üzerine müsabaka imtihanları açılmakta ve kanun ahkâmı tatbik edilmekte olduğu halde bu kerre Adliye vekâletinin 30-7-1933 tarihli ve 17-55 numaralı tezkeresile iki talebeyi namzet göstererek bu iki talebe için müsabaka açılmasını teklif ettiği ve bu teklifin 1416 numaralı kanunun ikinci maddesinde tayin edilen zamandan üç ay gibi mühim bir müddet geçtikten sonra yapılmış olduğu gibi esasen Vekâlet bütçesinin ecnebi memleketlerinde tahsilde bulunan talebeye mahsus maddesine mevzu tahsisatın o zaman ancak mevcut talebenin ihtiyacına tekabül etmesi ve 1933 teşrinler devresinde avdet etmeleri muhtemel görünen iki talebenin tahsillerini temin edilen müddet içinde ikmal edememeleri ve bu suretle tahsil müddetlerinin uzatılması gibi hasıl olacak zaruret karşısında müsabaka imtihanlarının açılmasının mümkün görülmediği cevabı verildiği ve vekâleti müşarünileyhadan alınan 10-10-1933 tarihli ve 21-46 numaralı tezkerede ise tahsillerini bitirip gelen ve gelecek olan talebenin yerlerine yeniden müsabaka ile talebe gönderilmesinde ısrar edilmekte olduğu ve filhakika mevcut talebeden birisinin avdet etmiş ve ikisinin de kânunuevvel 1933 ortalarına doğru avdet etmeleri muhtemel bulun-

muş olmasına nazaran Adliye vekâleti hesabına üç talebe gönderilmesine kâfi tahsisat mevcut bulunmuş ise de yukarıda zikredilen kanunî sebepten dolayı müsabaka imtihanının açılmasına imkân görülmediği gibi namzetlerin mevzu bahis kanunun üçüncü maddesine göre tesbiti ve kanunun tayin ettiği müddet içinde müsabaka imtihanlarının yapılması, muvaffak olan talebeden lâzım gelen vesaikin alınması ve buna müteallik muamelenin ikmalî iki üç ay kadar bir zamana muhtaç olduğundan ve esasen o zamana kadar ders senesinin nısfı geçmiş bulunacağından ve Adliye vekâletince istenilen müsabaka imtihanının açılmasından bir faide temin edilemeyeceği mütalea edilmekte olması ile kanunun tatbiki noktai nazarından aradaki ihtilâfın halline dair Maarif vekâletinden Yüksek Başvekâlete takdim olunup Şûrayı Devlete havale buyrulan 8-11-1933 tarih 11143 numaralı tezkere dairemize tevdi edilmekle tetkik olundu.

1416 numaralı kanunun ikinci maddesinde:

«Birinci maddede sayılan makamlar tarafından ecnebî memleketlere gönderilecek talebe Maarif vekâleti tarafından seçilir. Bu makamlar göndermek istedikleri talebenin adedini, ihtisas zümresini ve bu talebede aradıkları evsafı ve okutmak istedikleri memleketleri ve takip etmesini arzu eyledikleri tahsil plânının esaslı cihetlerini her sene nisan nihayetine kadar Maarif vekâletine bildirirler. Maarif vekâleti de o sene ecnebî memleketlere gönderilecek talebenin evsafını, tahsil şartlarını alâkadar tedris müesseselerine tebliğ ve gazetelerle ilân eder.» denilmekte olmasına nazaran kanunun birinci maddesinde zikrolunan makamlar arasında olan Adliye vekâletinin de malûmatı lâzıme nisan nihayetine kadar Maarif vekâletine vermiş bulunması icabeylediği halde verilmeyip ancak 30-7-1933 tarihli bir tezkere ile müracaat ederek bildirdikleri iki namzede göre müsabaka ilânını talep etmiş olmasına binaen Maarif vekâletinin bahseylediği taahhurun vukuu meydanda ise de daha evvel Adliye vekâleti hesabına tahsile giden talebenin tabii olarak teşrinlerde avdetleri halinde tahsisatı mevcudenin yeni gidecekler için de kâfi geleceği tabii bulunmasına ve kanunun üçüncü maddesinde;

«Sene sonu imtihanlarını müteakip tedris müesseselerinin muallim veya müderris meclisleri toplanarak o seneki mezunlarla başka daha yüksek bir müesseseden mezun olmamış evvelki seneler mezunlarından gerek malûmat ve gerekse zekâ ve seciye itibarı ile aranan evsafı haiz olanları müsabakaya girebilmek üzere namzet olarak ayrılırlar.» denilmiş olmasına nazaran şu suretle namzetlerin tefrikinden sonra Maarif vekâletince açılması icabeden müsabaka imtihanının 30-7-1933 tarihinden evvel açılmamış idi ise Adliye vekâletinin kanuna göre zamanında yapıldığına şüphe olmıyan müracaatının is'afı o zaman imkân dahilinde idüğü şüphesiz olmakla beraber kalan müsabaka imtihanı yapılmış olduğu ve kazananlar hareket etmek üzere oldukları cihetle başkaca imtihan

icrası mümkün olmayacağı gibi tahsil senesinin hayli ilerlemiş olmasına nakaran matlup faidenin temini kabil olmayacağı itibarile muvafık görülmemiştir.

Şu vaziyette işin gelecek seneye taliki zaruri olup bu takdire göre de iki vekâlet arasında başkaca bir noktai nazar ihtilâfı görülemediği oltle kanunun sarahati dairesinde hareket edilmesi tabii bulunmuştur.

Keyfiyetin bir kerre de heyeti umumiyece müzakere edilmek üzere riyaseti celileye takdimi 2-12-1933 tarihinde ittifakla tezekkür kılındı.

Hey'eti Umumiye Mazbatası

Tahsil için Avrupaya gönderilecek talebe hakkında Adliye ve Maarif vekâletleri arasında görüş farklarına dair tanzimat dairesinin 2-12-1933 tarihli ve 49-46 numaralı mazbatası hey'eti umumiyede okunarak kanuna uygun ve esbabı mucibeye müstenit olduğu görülen mazbata mündericâtı 14-12-1933 tarihinde ittifakla tasdik olundu.

NİZAMNAMELER

*Gayri menkule tecavüzün def'ine dair kanunun
tatbik şekillerini gösterir Nizamname*

Madde 1 — Malik sıfatile aslan veya irtifak, irtihan, icar ve saire gibi bir hakka istinat suretile fer'an zilyet bulunduğu gayri menkule başkası tarafından tecavüz ve müdahale vaki olduğunu gören kimse, tecavüzün def'i ve eski halin iadesi için vilâyette Valiye, kazada Kaymakama, nahiyede Nahiye müdürüne müracaat edebilir.

Madde 2 — Zilyet, tecavüz ve müdahalenin vukuunu öğrenir öğrenmez, müracaata mecburdur.

Makul sebeplere binaen müracaat, ittilâ tarihinden itibaren bir ay geçemez.

Bu müddet geçtikten sonra müracaat vukubulursa müştekiye, mahkemeye gitmesi tenbih olunur.

Madde 3 — Bu yolda bir müracaat vukuunda tecavüze uğrayan gayri menkulün şikâyet mevzu olan tecavüzden evvel zilyedi kim olduğu hakkında kanaat verecek derecede her türlü tetkikat icrasına Vali, Kaymakam, Nahiye Müdürü salâhiyetlidir.

Madde 4 — Bu kabil şikâyetler üzerine birer dosya açılır ve tetkikatın neticesi ve yukarıda yazılı makamlarca verilen karar tahriri olarak dosyasında bulunmak icap eder.

Madde 5 — Şikâyetin kabulü üzerine en kısa zamanda tetkikat ikmal edilip icap eylediği halde tecavüz def ve eski hal iade ve gayri menkul şikâyetten evvel zilyedi bulunana teslim olunur.

Diğer tarafa da mahkemeye gidebileceği ihtar edilir. Şu kadar ki bu muamele mülkiyet noktasından bir hak ifade etmez.

Bu hakkın tesbiti mahkemeye aittir.

Madde 6 — Mütecaviz, gayri menkulü teslimden imtina ederse polis ve jandarma kuvvetile tecavüz cebren defedilir.

Madde 7 — Tecavüzün def'i için ittihaz edilen karar ve tatbik olunan muameleden dolayı idarî ikinci bir tetkik mercii yoktur. Yalnız bu muamelenin tatbikında bir vazife sui istimali vukua getirilirse umumî hükümlere tevfikân mafevk âmire şikâyet edilebilir.

Madde 8 — Mahkemeye intikal etmiş bulunan mülkiyet davalarında gayri menkulün taraflardan birinin yedinde kalması hakkında mahkemenin bir kararı bulunmadıkça, vakî olacak tecavüz hadiselerinde yine bu nizamname hükümleri tatbik olunur.

Madde 9 — 2311 numaralı kanunun birinci maddesi mucibince kalemeye alınmış ve şûrayı devletçe görülmüş olan bu nizamname neşri tarihinden muteberdir.

Madde 10 — Bu nizamname hükümlerinin icrasına Adliye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

* * *

*Belediye teşkilâtı olan yerlerde lâğvedilen muhtar
ve ihtiyar heyetleri vazifelerinin hangi dairelerce
ifa edileceğine dair nizamname*

Madde 1 — Belediye teşkilâtı olan yerlerde lâğvedilmiş bulunan mahalle muhtarlıklarına ve ihtiyar heyetlerine evvelce muhtelif kanun ve nizamname ve talimatnamelerle verilmiş olan vazife ve salâhiyetlerin hangi makam ve dairelere devredildiği aşağıdaki maddelerde gösterilmiştir :

Madde 2 — 20 eylül 324 tarihli intihabı mebusan kanunu mucibince muhtarlara verilmiş olan vazifeler, her mahalle halkından belediye meclislerince intihap edilecek ikişer kişi tarafından yapılacaktır.

Madde 3 — 1580 numaralı Belediye kanununun otuz ikinci maddesi mucibince muhtarlara mevdu vazife, aşağıda gösterildiği veçhile ifa olunacaktır :

Muayyen zamanın hulûlünde belediye reisi veya belediye şube müdürleri tarafından her mahallenin merbut bulunduğu mıntaka polis âmirliğine tezkere yazılarak her mahalleden belediye intihap hakkını haiz okur yazar ikişer zat istenir ve polis âmirliğince de mahalledeki belediye intihap hakkını haiz zevat bir mahalle davet olunup aralarından iki zat seçmeleri ihtar olunarak bunlar tarafından seçilenlerin cümlesi belediye dairesine veya şubelerine davet edilir ve bunlar arasında keşide edilerek intihap encümenleri teşkil olunur.

Madde 4 — Nüfus kanununda muhtarlara verilen vazifeler, aşağıda yazılı şekilde ifa olunacaktır :

1 - Tahriri nüfus icra ve ikmal olunan mahalle ahalisinden olup da kendisini nüfusa kaydettirmemiş olanlar, mahallesinde sakın ve itimada

şayan iki zatın şahadeti havi verecekleri varakaya istinaden belediye tarafından verilecek ilmühaber üzerine kanunun dokuzuncu maddesi mucibince sicilli nüfusa kaydolunurlar.

2 - Cüzdanını gaip edenlere kendi imzalarile verecekleri beyannameye istinaden belediye tarafından verilecek ilmühaber üzerine kanunun onuncu maddesi mucibince zayıinden cüzdan verilecektir.

3 - Doğum vukuatı için kanunun on dokuzuncu maddesine tevfi kan çocuğun baba veya veli veya vasisi tarafından doldurulacak vukuat ilmühaberleri, iki şahit huzurunda belediyede tanzim ettirilir.

4 - Ölüm vukuatı için kanunun otuz birinci maddesine tevfi kan nüfus idarelerine verilmesi lâzımgelen malûmat, defin ruhsatını veren belediyelerce ita edilecektir.

5 - Nakli hane için kanunun 37 inci maddesi mucibince verilecek ilmühaberler, mıntakası dahilinde bulunduğu en yakın polis âmiri, polis teşkilâtı olmyan yerlerde jandarma kumandanı tarafından verilir.

6 - Misafir suretile tebdili mekân edenlerin gittikleri mahalde altı aydan ziyade ikamet etmek mecburiyetinde bulundukları takdirde, kanunun otuz sekizinci maddesi mucibince göstermeğe mecbur oldukları ilmühaberler, mıntakası dahilinde bulunduğu en yakın polis âmiri, polis teşkilâtı olmyan yerlerde jandarma kumandanı tarafından verilir.

Madde 5 — Askerlik mükellefiyeti kanunu icabınca muhtarlar ve ihtiyar heyetlerine mevdu vazifeler, aşağıda izah edildiği veçhile yapılır:

1 - Kanunun on yedinci ve yirmi birinci maddelerindeki vazifeler, Belediye meclislerince her mahalleden, mahallenin hususiyetlerine hakkile vakıf ve itimada şayan olmak üzere intihap olunacak birer zat tarafından ifa edilir. Bu zevat muhtarların ve ihtiyar heyetlerinin vermekle mükellef bulundukları malûmatı toplıyarak ciheti askeriye verecekler ve diğer buna müteferri vazifeleri ifa edeceklerdir. Askerlik meclislerinde bulunacak belediye azasile birlikte çalışacak olan bu zevat, verecekleri malûmatın doğruluğundan mes'ul tutulur ve meşgul oldukları günler için belediyelerce kendilerine birer yevmiye verilir.

2 - Kanunun yirmi dördüncü maddesinde yazılı vazife, taallük ettiği mıntakanın polis teşkilâtınca, polis teşkilâtı olmyan mahallerde jandarma teşkilâtı tarafından yapılır.

3 - Birinci fıkra mucibince mahalle ahalisinden belediyece müntehap zevat, kanunun yirmi beşinci, yirmi altıncı, yirmi yedinci maddelerinde yazılı olduğu üzere çağırılanlar hakkında icap eden malûmatı topladıktan sonra pusulalarına işaret edecek ve pusulalarda gösterilen günlerde kendilerini beraber alarak mecliste bulunacaklardır. Mecliste

çağırılanların hüviyetleri ve sairesi hakkında bunlar tarafından icap eden malûmat verilir.

4 - Kanunun otuz dördüncü maddesinde yazılı olduğu üzere mahalle ihtiyar hey'etlerinin verecekleri şehadetnameler, tahkikata istinaden belediyelerce ita olunur.

5 - Kırk beşinci madde mucibince alâkadarlara bildirilmek üzere gönderilecek cetveller hakkında ihtiyar heyetlerince yapılan vazifeler bu maddenin iki numaralı fıkrası mucibince mıntakası polis teşkilâtınca ve polis teşkilâtı olmıyan yerlerde jandarma teşkilâtı tarafından yapılır.

6 - Kanunun kırk altıncı ve kırk yedinci maddeleri mucibince tebligat zabıtaca yapılmakla beraber lâzımgelen malûmat belediyece muntahap zevat tarafından cetvellere kaydolunarak polis âmirine, polis teşkilâtı olmıyan yerlerde jandarma kumandanına teslim edilir. Bu zevat toplanma gününde yoklamalarda hazır bulunarak gelenlerle gelmiyenler hakkında malûmat verirler.

Efradın sevki zabıtaya aittir.

7 - Kanunun yetmiş birinci maddesi mucibince askerde bulunanlardan aileleri fakir ve muhtaç olanlara yapılacak yardım hakkındaki tasdikler belediyelerce yapılır.

8 - Kanunun yetmiş beşinci maddesinin sarıhata veçhile askerlik çağında olup şubesi dairesinden on beş günden fazla olmak üzere taşraya çıkmak isteyenler, çıkmazdan evvel gidecekleri yerler hakkında şubesine ve askerlik şubesi olmıyan yerlerde polis âmirine, polis teşkilâtı olmıyan yerlerde jandarma kumandanına haber vereceklerdir.

Madde 6 — 30 mayıs 1926 tarihli ve 872 numaralı tedariki vesaiti nakliyei askeriye ve 2 haziran 1929 tarihli ve 1506 numaralı tedariki vesaiti nakliye komisyonlarının sureti teşekkülü hakkındaki kanunlara tevfikan muhtarlara mevdu vazifeler, işbu nizamnamenin beşinci maddesinde gösterildiği üzere askerlik işleri için her mahalle ahalisinden belediyece intihap edilecek bir zat marifetile yapılır.

Madde 7 — Bina vergisi kanunu ve kanunun tatbik şekillerini gösteren nizamname ile muhtarlara verilen vazifeler, aşağıda gösterildiği veçhile ifa olunur:

1 - Belediye hududu dahilinde binaların tahriri ve iratlarının tahmini için teşkil olunacak komisyona her komisyonun tahrir mıntakasını teşkil eden mahaller ihtiyar heyetlerinin heyeti umumiyesi tarafından intihap olunacağı kanunun on beşinci maddesinde yazılı ikişer aslı ve ikişer yedek aza her komisyonun tahrir mıntakasını teşkil eden mahaller ahalisinden olmak ve belediye ile alâkası bulunmamak ve kanunun otuzuncu maddesinde zikredilen evsafı haiz bulunmak üzere ni-

zamnamenin 11, 13, 57 inci maddelerine tevfikân belediye meclislerince intihap olunacaktır.

2 - Tadilât komisyonlarına kanunun yirmi sekizinci maddesi mucibince binanın bulunduğu mahalle ihtiyar heyetince intihap olunacak iki aza binanın bulunduğu mahalle halkından olmak ve belediye ile alâkası bulunmamak ve kanunun otuzuncu maddesinde zikrolunan evsafı haiz bulunmak üzere nizamnamenin 49 uncu, 57 inci maddelerine tevfikân belediye meclislerince intihap olunacaktır.

Madde 8 — Arazi vergisi kanununun on yedinci maddesi mucibince tadilât komisyonlarına iştirak etmek üzere ihtiyar hey'etince intihap edilecek iki aza, arazi ve arsanın bulunduğu mahalle ahalisinden olmak ve belediye ile alâkası bulunmamak üzere belediye meclislerince intihap olunacaktır.

Madde 9 — Veraset ve İntikal vergisi kanununun otuz ikinci maddesinde her mahalle muhtarı tarafından her ayın on beşine kadar geçen ay zarfındaki ölüm vak'aları hakkında mensup oldukları varidat idaresine tahriren verilecek malûmatı, belediyeler ita etmeğe mecburdur.

Madde 10 — 1889 numaralı Hayvanlar vergisi kanununun muhtarlaraya verdiği vazifeler, aşağıda gösterildiği üzere ifa olunur:

1 - Kanunun dördüncü, beşinci, yedinci maddelerindeki vazifeler, belediyelerce ifa olunur.

2 - Kanunun onuncu maddesinin yoklamada kayıt harici zuhur eden hayvanlar için tutulacak zabıt varakasının imzasından imtina vukuunda tasdik keyfiyeti zabıta belediye memurlarınca yapılır.

3 - Kanunun on ikinci maddesinde yazılı olduğu üzere kayıt müddeti içinde hayvanlarını diğer bir köye nakletmek isteyenler hakkında yapılacak muamele belediyelerce yapılır.

4 - Kanunun on üçüncü maddesinde yazılan şerait dairesinde hayvanlarını başka kazaya götürmek isteyenler hakkında yapılacak muamele keza belediyelerce yapılır.

5 - Hayvanlar vergisi kanununun 21 inci maddesi mucibince muhtarlarla ihtiyar meclisleri azasına verilecek yüzde iki ikramiyeyi, belediyelerde bu vazifeyi ifa edenler alır.

Madde 11 — Ağustos 325 tarihli tahsili emval kanununun 11 inci maddesi mucibince emvali menkule haczi ve on yedinci maddesine tevfikân vergilerini tediyyeden imtina edenlerin hapis hususlarında ihtiyar hey'etlerine verilen vazifelerin 18 kânunusani 331 tarihli maddei müzeyyeleye tevfikân intihap edilecek iki zatın verecekleri şahadetnamelerin belediyece tasdikından sonra yapılacaktır.

Madde 12 — Muhasebei umumiye kanunu hakkındaki izahnamenin kırk dördüncü maddesi mucibince bir verginin tahsili mümkün olmasından dolayı kaydının terkinin için yapılacak ilmühaberler, belediyece hüsnü hali tasdik edilen iki kişi tarafından edilecek şehadete istinaden belediyelerce verilecektir.

Madde 13 — 1525 numaralı şose ve köprüler kanununun 15 inci maddesi mucibince yol vergisi ile mükellef olanlara ait verginin şehir ve kasabalara taallük eden tahakkuk muamelesi hakkında muhtarlar tarafından yapılacak cetveller, işbu nizamnamenin beşinci maddesinde yazıldığı veçhile askerlik işleri için belediye meclislerince her mahallede intihap olunacak birer zat tarafından tanzim olunarak muhasebei hususiyeye verileceği gibi 19 uncu maddesinde yazıldığı veçhile muayyen müddetin hitamından sonra vesika muayenesi de bu zatlar tarafından yapılır.

Yol paraları daimî ve muvakkat tahsildarlar vasıtasile tahsil edilir.

Madde 14 — Ziraat erbabına ihtiyaç ve nüfusları nisbetinde arazi tevzii zımında olbaptaki talimatnameye tevfikân teşekkül eden komisyonlarda ihtiyar heyetlerinin yerine alâkadar mahalle ahalisinden intihap olunacak iki zat kaim olacaktır.

Madde 15 — 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanununun altmış birinci maddesi mucibince yapılacak yoklamalara ait ilmühaberler, maaş sahibinin bulunduğu belediye veya şubelerince verilir.

Madde 16 — 1703 numaralı Tütün İhisarı kanunu mucibince muhtarlara verilen vazifeler, belediyeler tarafından kendi memurları marifetile yaptırılır.

Madde 17 — Harcırah kararnamesinin tatbik suretlerini gösteren izahnamenin dört numaralı fıkrası mucibince aile harcırahları için muhtarların vereceği ilmühaber yerine belediye tarafından bir vésika verilir.

Madde 18 — 239 numaralı meccanen kereste kat'ına müsaade itasına dair kanun mucibince mahalle ihtiyar hey'etince tanzimi lâzımgelen mazbatalar, belediyece tanzim ve verilecek ruhsatnameler belediyeler namına ita olunur.

Madde 19 — 484 numaralı Devlet ormanlarından köylülerin intifa hakkına dair kanun mucibince muhtarların yapaçağı defter ve ihtiyar meclisinden verilecek ilmühaberler, belediyece tanzim olunur.

Madde 20 — 7 kânunuevvel 327 tarihli Filoksera kanunu mucibince gizli ithal olunan mevaddın ihrakınla hazır bulunacak hey'et arasında muhtarlar makamına belediye tarafından gönderilecek bir memur kaim olacaktır.

21 nisan 328 tarihli Filoksera nizamnamesine tevfikân verilecek nahreç şehadetnameleri de belediyelerce verilir.

Madde 21 — 904 numaralı Islâhî Hayvanat kanununun birinci maddesi mucibince aygır ve boğalar hükûmet baytarı bulunan mahallerde onlar tarafından, bulunmayan yerlerde belediye memurları tarafından muayene edilecektir.

Madde 22 — 393 numaralı muzır hayvanların itlâfı hakkındaki kanunun onuncu maddesi mucibince kaleme alınan 12 şubat 340 tarihli talimatnamenin dördüncü maddesinin « B » fıkrasına tevfikân mücadele heyetlerinin muhtarlarla yapacakları tefhim vazifesi, belediyelerce halka ilân suretile yapılacaktır.

Madde 23 — 858 numaralı çekirge kanununda yazılı bir mahalde çekirge zuhur ettiği veya tohum bıraktığı görüldüğü anda derhal mahallî hükûmete ihbar vazifesi o mahallin sakinlerine aittir.

Madde 24 — 14 ağustos 1330 tarihli ziraata irası hasar eden haşarat ve tufeylâtın itlâfına ve nebatatı muzırrenin kal'û mahvına dair kanunda muhtarlara tahmil edilen hükûmete ihbar mükellefiyeti, ahaliye ve bekçilere aittir.

Madde 25 — 541 numaralı pamuklara arız olan haşarat ve emrazın imha ve tedavisi ve tohumların ıslâhı hakkındaki kanunda muhtarlara tahmil edilen vazifeler, kanunda aynı vazife ile mükellef tutulan diğer alâkadarlar tarafından yapılacaktır.

Madde 26 — Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanun ile muhtarlara verilen vazifeler, aşağıda yazılı şekilde yapılacaktır :

1 - Hayvan satmak isteyenlere kanunun birinci maddesi mucibince verilecek ilmühaberler, aynı ücret mukabilinde belediyelerce verilecektir.

2 - Çalınmış hayvanın mahalle ahalisine taksim suretile tazmini hususunda kanunun dokuzuncu maddesi ile ihtiyar heyetlerine tahmil edilen vazifeler, belediyelere devredilmiştir.

3 - Hayvan hırsızları ve yatakları hakkında mahalle ihtiyar heyetlerince kanunun on yedinci maddesine tevfikân yapılacak zabıtnameler belediyeler tarafından tanzim olunur.

Madde 27 — 1918 numaralı kaçakçılığın men ve takibine dair kanunun sekizinci maddesi mucibince salâhiyetli memurlarca hususî ev arama işleri, mahalle halkından en az iki kimsenin huzurile yapılır.

Madde 28 — Hukuk usulü muhakemeleri kanununda muhtarlara ve ihtiyar heyetlerine mevdu vazifeler, aşağıda yazıldığı veçhile ifa olunur :

1 - Kanunun 65 inci maddesinde vekâletname imzasının tasdıkı hususunda ihtiyar hey'etlerine verilen salâhiyet belediyelere devredilmiştir.

2 - Kanunun 123 üncü maddesinde yazıldığı mübaşir tebliğın icrası

esnasında tebliğ yapılacak kimsenin ikametgâhını değiştirdiğini anlar ve şu kadar ki yeni ikametgâhı meçhul bulunursa, mübaşir bu ciheti zabıtaya şerh ve tasdik ettirerek evrakı mahkemeye iade eder.

3 - Kanunun 131 inci maddesinde yazılı ikametgâhta tebliğ icra edilecek kimse bulunmadığı hallerde mübaşir tebliğ olunacak evrakı sahibine tebliğ edilmek üzere mintakanın en yakın polis âmirine, polis teşkilâtı olmıyan mahallerde jandarma kumandanına bırakır.

4 - Kanunun 297 inci maddesinde yazılı imza vaz'ına muktedir olmıyan veya yazı bilmiyen şahsın el ile yapılmış bir işaret veya mühür istimal edebilmesi için ihtiyar hey'eti ve mahallince maruf iki şahıs tarafından tasdikı şartı, belediyelerce yapılacaktır.

5 - Kanunun 468 inci maddesinde yazıldığı veçhile müzahareti adli-yeden istifade edebilmek için verilecek şahadetnameler belediyelerce verilecektir.

Madde 29 — Ceza muhakemeleri usulü kanununun 310 uncu maddesi mucibince bir davayı temyiz talebinde bulunacakların yatırmak mecburiyetinde oldukları depo şartından müstesna tutulabilmesi için fakir olduklarına dair getirecekleri ilmühaberler belediyelerce verilir.

Madde 30 — Ahaliden fakir ve mühtaç olanlara ihtiyar heyetlerin-verilegelen fakir ve ihtiyaç ilmühaberleri belediyelerce verilir.ec

Madde 31 — İkametgâh senedine raptı lâzımgelen maznunların ikametgâh senetlerinin tasdikı, bulunduğu mintakanın en yakın polis âmirine, polis teşkilâtı olmıyan yerlerde jandarma kumandanına aittir.

Madde 32 — Zabitanın kanunen salâhiyettar bulunduğu aramalarda ihtiyar hey'eti yerine mahalle halkından en az iki kimse hazır bulundurulur.

Madde 33 — Tapu işlerinde muhtar ve ihtiyar hey'etlerinin ifa edegeldikleri vazifeler aşağıda yazıldığı veçhile yapılacaktır :

1 - Yalnız malikinın vereceği beyanname ile iktifa olunarak muamelesi ikmal edilen ahvalin haricinde kalan gayri menkule ait akit işlerinde maliki tarafından verilecek beyannameler mahallesinde sakin bulunan ve belediyelerce itimada şayan görülen iki zatın şahadetine istinaden belediyelerce tasdik edilecektir.

2 - Kanunu medeninın mer'iyetinden evvel vefat edenlerden vukubulan intikallerde verasetin kimlere munhasır bulunduğu hakkındaki ilmühaberler, yukarıki fıkra mucibince belediyelerce verilir.

3 - Kayıt ve senetlerine fotoğraf yapıştırmak istiyenlerin hüviyetlerini ve taallûk ettiği gayri menkulün sahibi olduklarını gösterir varakalar, yukarıdaki fıkralara tevfiakan belediyelerce verileceği gibi bir resmî makamın tasdikile de iktifa olunabilir.

4 - Tapu memurlarınca mahallerinde yapılacak keşif ve tahkiklerde bulunacak vukuf erbabının hüviyet ve ehliyetleri kezalik yukarıdaki fıkralar dairesinde belediyelerce tasdik olunur.

5 - Tapu işleri münasebetile dosyalar içinde bulunması icap eden vesikaların suretleri dahi yukarıdaki fıkralar dairesinde belediyelerce tasdik edilir.

6 - Tapu ve kadastro idarelerince lüzum görülecek kanunî tebliğ, ihbar, davet ve ilânlar belediye tarafından yapılır.

7 - İsim ve şöhret gibi ahvalî şahsiyeye müteallik hususlar belediyelerce tetkik ve tasdik olunur.

8 - Şehir veya kasabaya merbut olup da belediye hududu haricinde kalan gayri menkullerle müstakil olan ve ihtiyar heyetleri bulunmayan çiftlikler dahi bu madde hükmüne tâbidir.

Madde 34 — 23 eylül 1329 tarihli tedrisatı iptidaiye kanununun yetmiş sekizinci maddesi mucibince çocukların defterini tanzim vazifesi, mahallî maarif müdürlük ve memurluklarına tevdi edilmiştir. Ebeveyne yapılacak tebligat ve ilânat ve takibat kezalik maarif memurluklarınca yapılır.

Madde 35 — Kanun ve nizamname ve talimatnamelerle muhtarlara ve ihtiyar hey'etlerine verilmiş olan vazife ve salâhiyetlerden işbu nizamnamede yazılı olmıyanlar arasında memleketin inzibat ve asayişine taallûku olunlar polis teşkilâtınca ve polis teşkilâtı olmıyan yerlerde jandarma teşkilâtı tarafından ifa olunur. Bunun haricinde kalanlar belediyelere aittir.

Madde 36 — 17-6-933 tarihli ve 2295 numaralı kanunun ikinci maddesi mucibince tanzim edilmiş ve Şûrayı devletçe görülmüş olan bu nizamname neşri tarihinden muteberdir.

Madde 37 — Bu nizamname hükümlerinin icrasına İcra vekilleri hey'eti memurdur.

VEKÂLETÇE YAPILAN TAMİMLER

İcar bedelâtı hakkında muhtelit mübadele komisyonunca
ittihaz edilen kararın göz önünde tutulması hakkında :

Muhtelit mübadele komisyonu Türk hey'eti Murahhasası riyasetinden alınan 14-10-933 tarih ve 45069-36554 numaralı tezkerede 10 - haziran - 930 tarihli Ankara mukavelenamesinin 5, 7, 9, 13 ve 17 inci maddeleri hükümlerine tevfiikan İstanbul ve Yunanistanda iadeye tâbi tutulan mallar ile mezkûr mukavelenamenin 12 ve 16 ncı maddelerinin birinci fıkralarında zikredilip 25 inci madde mucibince vaz'iyet edilmiş veya edilecek olan İstanbul ve garbî Trakyaya avdet hakkından mahrum kimselere ait bulunan gayri menkullere müteallik münazaünfihi icar bedeli meselesi hakkında komisyonca ittihaz olunan 27 - eylül - 933 tarihli karardan da anlaşılacağı üzere :

1 — İstanbul'da sahiplerine iadesi lâzım gelen Yunan ve Etabli Rum malları için 23 - temmuz - 930 tarihi ile gayri menkullerin sahipleri tarafından tesellüm tarihi arasındaki geçen müddete müteallik olarak işbu mal sahiplerinin hükûmetten veya her hangi bir şahsı salisten kira veya tazminat namile hiç bir şey talebe hakları olamayacağı,

2 — Firarî yani avdet hakkından mahrum kimselere ait olup mukavelenamenin 25 inci maddesine tevfiikan vaz'iyet eylediğimiz veya eyliyeceğimiz mallara gelince:

A) Vaz'iyet edilmesi 1 - eylül - 933 den evvel muhtelit komisyonun tasvibine iktiran edenlerden tasvip tarihinden itibaren bedelâtı icare tahsil edilebileceği,

B) 1 - eylül - 933 den sonra tasvip kararı istihsal edilmiş olanlardan 1 - eylül - 933 den itibaren teraküm eden kiralara aranılacağı.

3 — 5 - teşrinisani - 930 tarihli hakem kararnamesi İstanbulda Yunan ve firarî emlakinden 10 - Haziran - 930 tarihli mukavelenamenin akdine tekaddüm eden zamana müteallik olarak

23-10-930 tarihinden sonra bir g na kira tahsil olunamayacağını mutazammın bulunduğundan son karar bunun hükümlerine hiç bir h l l vermemekte olduğu halde kira meseleleri hakkında Etabli Rumlar ve Yunanlılar tarafından mahkemelerimize müracaat edildiği ve mehakimce de kira bedellerinin 23 - temmuz - 930 tarihinden itibaren mal sahiplerine tediyesi l zımgeleceği hakkında h k metimiz veya şağıllar aleyhine hüküm ve kararlar verildiği bildirilmiştir.

Bu gibi müracaatlar vukuunda muhtelit komisyonun karar ve iş'arının göz önünde tutulması hususunun memuriyetiniz dahilindeki bil mum mahakime tamimen tebliği temenni olunur efendim.

14 - 1 - 934

* * *

Banka, mahkeme veya icra kasası bulunmiyan mahal icra dairelerinin bildirilmesine dair

Eşhasa ait olup 2004 numaralı icra ve iflâs kanununun 9 uncu maddesi mucibince banka, mahkeme veya icra kasası bulunmaması yüzünden icra dairesinde kalan paralarla kıymetli evrak ve değerli şeylerin sui istimalden vikayesi için sağlam bir yerde muhafazası düşünülmektedir.

Bu itibarla memuriyetiniz dahilinde banka, mahkeme veya icra kasası bulunmiyan mahal icra daireleri varsa isimlerini mübeyyin bir cetvelin işbu tahriratın vusul  tarihinden itibaren azamî bir ay zarfında gönderilmesi tamimen beyan olunur efendim.

* * *

İcra dairelerine vukubulan tahriri takip taleplerinden alınacak harç ve damga resmi hakkında

2004 numaralı icra ve iflâs kanununun 58 inci maddesi mucibince icra memuruna yazı ile vukubulan takip taleplerinin mehakimi nizamiye harç tarifesinin 59 uncu maddesi birinci fıkrası ve tezyide mütedair 1115 numaralı kanunun birinci

maddesi mucibince on kuruş kaydiye harcına ve damga resmi kanununun 11 inci maddesi 38 numaralı fıkrasına tevfi-kan 15 kuruş damga resmine tâbi tutulması ve şifahen yapılan takip taleplerinden de kaydiye ve damga resmi alınmaması ve ödeme emirleri ile davetnamelere damga resmi kanununun 11 inci maddesi 40 numaralı fıkrası mucibince 10 nar kuruşluk pul yapıştırılması lâzım geldiği Maliye vekâletile bilmuhabere kararlaştırılmış olduğundan olveçhile muamele ifası lüzumunun memuriyetleri dahilinde bulunan bilumum icra dairelerine tebliği temenni olunur efendim.

* * *

Tahsil edilen para cezası ve resmi tahsil ve masarifi muhakeme mukabili pul ilsakı hakkında

İcra dairelerince tahsil edilmekte olan para cezası ve resmi tahsil ve muhakeme masrafları mukabilinde bazı icra dairelerince harç pulları ilsak ve iptal edilmiyerek mukabilinde istifa olunan mebalığın Maliyeye teslim edildiği varit olan teftiş raporlarının tetkikinden anlaşılmaktadır.

« Merkez ve vilâyatta adliyeye merbut bilumum mehakimi nizamiye ve Noterlerle sair devairi adliyeden harç tarifesine ve mukarreratı saireye tevfi-kan ahz ve istifa olunan harç ve rusumu mütenevvia ve cezayı nakdilerde istimal olunmak üzere tertip olunan pullara mahsus 1 Mart 1306 tarihli talimat» ile «ilâmatı cezaiye harçlariyle cezayı nakdilerin ve bilâhara haksız çıkan taraftan tahsil ile yerine konulmak üzere tarafı devletten sarf olunan harcirah ve masarifi baka-yasının sureti tahsiliyesi» hakkındaki 11 Eylül 1318 tarihli diğer talimat abkâmı halen mer'i ve muteber olduğundan zikri geçen talimatlar dairesinde muamele yapılması lâzım geleceği Maliye vekâletile bilmuhabere kararlaştırılmış olmakla ona göre muamele ifası hususunun memuriyetiniz dairesi dahilindeki bütün icra memurlarına tamimen tebliği temenni olunur efendim.

2330 numaralı af kanununun 11 inci maddesinin (B) fıkrası hakkında

2330 numaralı Af kanununa tâbi cürümlerde, mezkûr kanunun 11 inci maddesinin (B) fıkrası sarahatine nazaran, suçluların sabıka kayıtlarının tetkiki ve ona göre, muamele olunması lâzım gelirken bir çok mahkemelerce kanunun bu hükmünden zuhûl edilerek affa tâbi olduğundan bahisle hukuku amme davasının düşmesine karar verilmekte ve bu kararların da temyiz mahkemesi ceza heyeti umumiyesince ve dairei hususiyelerce bozulmakta olduğu Cumhuriyet baş müddei umumiliğinden bildirilmiştir.

Af kanununun tatbikinde zikrolunan hususun nazara alınması tamimen beyan ve keyfiyetin kaza dairenizdeki C. müddei umumilikleri ve mahkeme ve müstantiklere tebliği temenni olunur. efendim.

* * *

Mutlak butlan davalarında müddei umumilerin bulunup bulunmayacağına dair

Kanunu medenin 113 üncü maddesine tevfikân müddei umumî veya alâkadarlar tarafından açılan butlan davalarına bazı mahkemelerce müddei umumî bulundurulmaksızın bakıldığı teftiş lâyihaları mündericâtından anlaşılmaktadır.

Re'sen açılan Butlan davalarında müddei umumilerin huzurları iktiza ederse de hukuk usulü muhakemeleri kanunun 58 inci maddesinden dahi anlaşıldığı üzere alâkadarların açtıkları davalarda mutlaka bulundurulmaları icap etmiyeceği ve yalnız dahili muhakeme olabilecekleri ve temyiz mahkemesi içtihadı da bu merkezde bulunduğundan bu suretle muamele ifası lüzumunun memuriyetiniz dahilindeki bütün mahkemelere tebliği temenni olunur efendim.

* * *

Harcirah tahakkuk evrakında hesap suretinin gönderilmesine dair

Divanı muhasebat reisliğinden alınan bir tezkerede : İcra

memurlarına masarifi zaruriye ve yevmiye olarak tediye edilen paraların sureti hesabı gösterilmediğinden harcirah kararnamesinin tayin eylediği nisbet dairesinde istifa edilip edilmediğinin tesbitine imkân bulunmadığı ve harcirah kararnamesinin ikinci maddesi mucibince gönderilecek memurlara mezkûr kararname gösterilen şart ve nisbetler fevinda harcirah itası men'edilmiş bulunduğundan bu kabil memurlara masarifi zaruriyelerine mukabil yatırılan paraların nisbet dahilinde alınıp alınmadığının anlaşılabilmesi için tanzim edilen tahakkuk evrakında bu cihetin muvazzahan gösterilmesi icap ettiği bildirilmektedir.

Muvafık görülen iş'ar dairesinde muamele yapılması hususunun memuriyetiniz dahilindeki bütün icra dairelerine tamimen tebliği temenni olunur efendim.

* * *

Tababet ve şüabatı san'atlarının tarzı icrasına dair kanunun 75 nci maddesi hükmüne dair:

Tababet ve şüabatı san'atlarının tarzı icrasına dair «1219» No.lu kanunun 75 nci maddesi mucibince, bu san'atların icrasından mütevellit cürümlerde mahkemelerin muvafık görecekleri mütehassısın rey ve mütaleasına müracaat hakkındaki serbestlikleri baki kalmak şartıyla meclisi âlî sıhhinin mütaleası alınması iktiza eylediği halde bazı mahkemelerin bu kabil davaları kanunen icabeden istifsara lüzum görmeden neticelendirdikleri sıhhat ve içtimai muavenet vekâletinden bildirilmiştir.

Bu kabil davalarda meclisi âlî sıhhinin mütaleasının alınması hususunun dairei kazanız dahilindeki bilumum mahkeme; C. M. U. likleriyle mahkeme ve müstantiklere tamimen tebliği temenni olunur ef.

* * *

Matbu adli evrakın hüsnü muhafazası lüzumuna dair

Matbu adli evraktan bazılarının ve ezcümle taleplerin

bazı yerlerde gayri muntazam ve perişan bir halde evrak arasına konmakta olduğu teftiş esnasında tesbit edilmiştir.

Basit ve birbirine benzeyen hadiselerde muamelâtın kolaylığını temin için hazırlanmış olan bu numunelerin bu suretle konması, eskiyerek veya yırtılarak yazılarının okunmaz bir hale gelmesini intaç edebileceğinden, mezkûr evraktan taleplerin isticvapnamenin baş tarafına, ilk tahkikatın açılması kararıyle iddianame ve kararnamelerin de sırasile isticvapnameye illsak edilmek suretile hüsnü muhafazasına itina olunması lüzumunun kaza dairenizdeki müstantiklere tebliği temenni olunur ef.

* * *

Hukuk mahkemelerinden verilen kararlarda masarifi muhakeme ve keşif ücretlerinin sarahaten gösterilmesi hakkında

Sulh ve asliye hukuk mahkemelerinden gelen davalara ait hüküm fıkralarında hukuk usulü muhakemeleri kanununun 426 ncı maddesi sarahati dairesinde muhakeme ve keşif masraflarının miktarı sarahaten gösterilmek lâzım gelirken açık bırakılmakta ve bazılarında da gayri muayyen olarak muhakeme ve keşif masraflarının bir taraftan tahsiline diye yazılmakta ve miktar gösterilmemekte olmasından hükümler temyizen bozulmakta ve bu sebepten dolayı davaların sürün-cemede kalmakta olduğu temyiz mahkemesi üçüncü hukuk dairesi reisliğinin iş'arına atfen baş müddei umumilikten bildirilmiş ve asliye hukuk mahkemelerinde de bu hususa riayet edilmediği gelen teftiş raporlarından anlaşılmaktadır.

Hukuk usulü muhakemeleri kanununun 426 ncı maddesi mucibince masarifi muhakeme miktarı hüküm fıkralarına sarahaten yazılması muktazi olduğuna göre bundan böyle kanun hükümlerinin tamamii tatbikine itina edilmesi lüzumunun dairei memuriyetleri dahilinde bulunan mahkemelere tamimen tebliği temenni olunur efendim.

* * *

Geçmiş seneler hesabına yapılacak reddiyata dair

Divanı muhasebat reisliğinden alınan 26 - 11 - 932 tarih ve

3233 numaralı tezkerede : Geçen senelerde tahsil ve emvali umumiye ye irat kaydolan bir meblâğın bil'ahara her hangi bir sebeple bir kısmının reddi lüzumu tahakkuk ettiği takdirde bu paranın maliye bütçesindeki reddiyat tertibinden tesviyesi muktazi bulunduğu ve halbuki bazı icra dairelerince ezcümle mükerreren istifa olunan resmi tahsilin emvali umumiye hesabından tenzil ve eşhas hesabına irat kaydı suretiyle sahibine iadesi cihetine gidilmiş olduğunun görüldüğü ve bu tarzı hareketin aynı sene içerisinde tebeyyün edip sahibine iadesi lâzım gelen meblâğ hakkında doğru görülmekte ise de geçmiş seneler hasılatından reddi icap eden meblâğın maliye bütçesindeki reddiyat tertibinden mal sandıklarınca tesviyesi muktazi bulunduğu cihetle bu kabil reddiyatın maliyenin düyunat tertibinden mal sandıklarınca verdirilmesi sebebinin temini bildirilmektedir.

Muvafık görülen iş'ar dairesinde muamele yapmaları hususunun dairei memuriyetiniz dahilindeki bütün icra dairelerine tamimen tebliği temenni olunur efendim.

* * *

Adli makamlara yazılacak tahrirlara merbut evrakın dizi pusulasının şekli tanzimi hakkında

Gerek vekâlete ve gerek muhtelif makamâtı adliye arasında cevaben yazılacak muharreratın şekli tanzimi ve gönderilecek tahkik ve muhakeme evrakının melfufat listeleriyle birlikte gönderilmesi ; 27 - 11 - 930 da 238 - 911, 26 - 5 - 931 de 110 - 360, 19-11-931 de 804 243, 25-11-931 de 819-251, 22-3-932 de 328-61 ve 18-7-933 125 No. lu tahrirâtı umumiyelerle mükerreren tebliğ edildiği halde bazı mahaller müddei umumiliklerince hilâfı tebliğat hareket edilmekte bulunduğu ve bu sebeple bir çok tahrirat ve merbutatının mahallerine iadesine mecburiyet hasıl olduğu gibi bu yüzden muamelâtın teahhurune ve bîsût muhaberata sebebiyet verilmekte olduğundan badema evrakın ziyana meydan verilmemek ve muamelenin sür'at ve selâ-

metini teminen yukarıda tarih ve numaraları yazılı tebliğatı umumiye dairesinde :

1 — Cevaben yazılacak muharreratın hangi dairenin, hangi tarih ve hangi numaralı yazısına karşılık olduğunun sarahatle derci.

2 — Tahriratın balâsına hulâsa yazılması.

3 — Muharreratın behemehal başlıklı kâğıtlara yazılması ve yahut damğa vaz'ı ve mühür istimali halinde mühürlerin okunaklı basılması.

4 — Hiç bir makama dizi pusulasız evrak gönderilmemesi ve dizi listesi yalnız ceza mevaddına şamil olmayup hukuka müteallik evrak için de tanzim edilmesi ve bilâhara dosyaya ilâve olunan evrakın listeye ilâve suretile teselsül ettirilmesi.

5 — Listenin evrak arasına konulmayarak daima göz önünde bulunabilmesi için evrakın raptedileceği tahrirata iliştirilmesi.

6 — Evrakın birbirine karışmaması ve suhuletle tetkik edilebilmesi için tarih sırasile tasnif ve birbirine raptedilmesi.

7 — Dizi listesinin aşağıdaki şekilde tanzim edilmesi.

A. Sıra numarası B. evrak adedi C. cinsi D. dizi listesindeki sıra numarası ait olduğu evrakın münasip bir yerine sıra tertibi üzere konulması E. Dizi pusulasının altı tarih ve imza ile tevsik edilmesi.

8 — Eski senelere ait olup arap harflerile dizi listesi tanzim edilmiş bulunan dosyaların mevkii muameleye bulunduğu anda yeniden dizi listesi tanzimi.

Her hangi bir makama gönderilen bir evrak dosyasında dizi pusulası olmadığı ve yahut dizi pusulası ile dosya muhteviyatı tevafuk etmediği takdirde mahalline iade olunacağı gibi son defa olarak yazılan yukarıdaki maddelere muhalif harekette bulunanlar hakkında kat'î surette inzibatî muamele tatbik edileceği ve işbu tamimin dairei kazaiyeniz dahilindeki bilcümle mehakim ve devairi Adliyeye tebliğ edildiğinin tekide lüzum bırakmaksızın iş'arı ehemmiyetle beyan olunur efendim.

Silifke Cûmhuriyet müddei umumiliğine gönderilecek tahrirat H.

2197 numaralı kanunla İçel ve Mersin vilâyetleri birleştirilerek merkezi Mersin olmak üzere İçel vilâyeti namını aldığı ve İçel vilâyet merkezi olan Silifke, İçel ismini kaybederek vilâyet merkez kazası mülhakatını ihtiva eden Silifke kazasının merkezi haline konduğu ve eski vilâyetine ait Adli teşkilât muhafaza edilerek Silifke namını taşımakta olduğu halde bazı dairelerce bu cihet tefrik edilmeyerek Silifke Cûmhuriyet müddei umumiliğine ait tahriratların balâsı İçel Cûmhuriyet müddei umumiliğine yazılmakta olduğu ve bu itibarla Silifkeye ait tahriratların İçel merkezi olan Mersine gitmekte olduğu ve bu suretle fuzulî muhaberata meydan verilerek sür'ati muamele sekteye uğrayıp teşevvüşatı badi olduğu Mersin Cûmhuriyet müddei umumiliğinden bildirilmekte olduğundan bu gibi karışıklığa meydan verilmemek ve sureti muamele temin edilmek üzere badema elyevm Silifke namını taşıyan eski İçele ait tahriratların balâsını (Silifke Cûmhuriyet müddei umumiliğine) yazılması hususunun temini lüzumu beyan olunur efendim.

7 - 2 - 934

ADLÎ ŞUUN

Ankara Hukuk Fakültesinin 1933 MEZUNLARINA DİPLOMA TEVZİİ MÜNASEBETİLE Başvekil İSMET PAŞA hazretleri Tarafından irat buyurulan NUTUK

Ankara Hukuk Fakültesinin 1933 senesi mezunlarına diploma tevzii münasebetile icra olunan merasimi lûtfen şereflendiren Başvekil İsmet Paşa Hazretleri diplomaların tevziini müteakip mezunlara hitaben belîğ ve veciz bir nutuk irat buyurmuşlardır. Genç hukukçuların ateşli ve sürekli alkışlarile karşılanan bu tarihî nutku berveçhi ati dercediyoruz :

Muhterem arkadaşlar ;

Her sene bu günü, bu bayram gününü hep beraber kutlularız. Bu gün, benim için bir sene zevkini taşıdığım müstesna bir fırsattır. Bu günde, bir sene zarfında memleketimizin mukadderatına ilerde tesir etmek üzere selâhiyet sahibi olarak yetişen, en yeni, en genç neslimize temas etmiş oluyoruz. Ankara hukuk fakültesinin mezunlarına diplomalarını verirken, bir sene zarfında yüksek tahsilde yetişmiş olan efendilere yakından temas etmiş olduğumuzu kabul ediyoruz.

Ankara hukuk fakültesinin bir kaç senedenberi yetiştirdiği efendilerin daima daha iyi, yüksek hizmetleri deruhte edecek değerli vaziyette bulunduklarını işittim. Burada bu sene temas ettiğimiz mezunlardan bir efendi ve bir hanım arkadaş ağzından duyduklarım istikbal için bize ümit ve hakikî emniyet vermiştir. Bu seneki mezun hukukşinasların memlekette hizmet etmek için ne kadar derin bir kanaatla yetişmiş olmaları istikbal için hakikî bir teminattır. (Alkışlar)

Arkadaşlar, bence yüksek tahsili bitirip hayata atılmakta olan efendilerin kat'î hizmet kararile mektepten çıkmaları, memleketin kuvvet

alması ve ilerlemesi için güvenilecek vasıtaların en mühimlerinden biridir. Biz daha müşkül şerait içinde yetiştiğimiz zamanlarda hatırlarım, mekteplerde ciddi hakikî bir hizmet aşkile yetişmiş olarak çıkanlar memlekete çok hizmet etmişlerdir. Ve bir çok çetin ve dikenli yollarda vatanın mukadderatını kurtarmağa muvaffak olmuşlardır. Onun için her sene temas ettiğimiz vakit, efendilerin, müşkilleri ne şerait kalırsa kalsın bunların içinde de memleketin hayrını ve menfaatını çıkarmak şartile yenecek bir azim sahibi olarak görünmelerini istikbal için memleketin mukadderatı için hakikî bir teminat telâkki ediyorum.

Efendilerin beyanatından bu itibarla çok mütehassis ve memnun oldum. Ümit ediyorum ki, bunların hayattaki faaliyetleri ve hizmetleri kulaklarımıza hep takdir hisleri aksettirecektir. Dokuz senelik muvaffak hayatının pilânçosundan dolayı fakülte reisi Cemil beyefendiyi bu münasebetle huzurunuzda takdir ve teşekkürle yad etmek isterim. (Alkışlar)

Her sene yetiştirdiği mezunları hayatta daha iyi bir kabule mazhar edecek kabiliyette ve telâkkide bulunduran fakülte profösörlerini de sureti mahsusada takdir ve tebci ederim. (Alkışlar)

Arkadaşların, söylediklerinde kat'iyetle tebarüz ettirdikleri bu kanaata bütün kuvvetimle, mevcudiyetimle ben de iştirak ederim. İnkılâp hukukçuları, cemiyetin içinde nizamı tutacaklar. Daha açık bir tabirle cemiyet efradının inkılâp ve ilerleme yolundaki bütün uzuvları yapıştırmak ve birleştirmek vasıtası olacaklardır. Bir cemiyet içinde efradın birbirile münasebetlerini tanzim edecek hukukçular, efradın birleşmesindeki manayı ve birleştikten sonra yürüyecekleri hedefi tanzim eden en kuvvetli vasıtalarlardır. Bu müsmir vazifeleri takip etmeleri cemiyetin kurulmasında, cemiyetin kuvvedenmesinde ve onun ilerlemesinde başlı başına bir vaziyettir. Biz senelerdenberi Cümhuriyet adliyesini hep bu noktai nazardan tetkik ettik. Cümhuriyet adliyesine en iyi vesaiti vermeğe çalıştık. Bu vazifeyi ifa etmekte çok dikkatli ve çok hassas bulunuyorsak sebebi münhasıran bu noktalaradır.

Cümhuriyet adliyesinin iyi işler, yüksek kıymette, ve bütün memleketin mukadderatı üzerinde vaziyet alırken en ince en inkılâpçı ve en âsil duygularla mütehassis olması, ancak bu suretle memleketin vaziyeti, inkılâp ülküsü müemmen olabilir. Memleketin her sahada temin edeceği terakkide elde edeceği neticeler denilebilir ki, bir iki müessesedeki bilhassa Cümhuriyet adliyesinin asil, temiz ve kanaatli bir ülkü ve vazifesini ifa edebilmesine bağlıdır. Bu gün de bu noktai nazardan Cümhuriyet adliyesinin daha iyi vaziyetlerle ve gittikçe ilmi kıymet ve kanaatındaki sağlamlık daha ziyade tebarüz eden unsurlarla kurulması ve ilerlemesi bizim başlıca hedefimiz olmuştur. Bunu daima dikkatle takip ettik. Ehemmiyetle takip edeceğiz. Ve cümhuriyet adliyesi

içinde vazife alanların her gün ilimleri ve şahsî meziyetleri artarak yükselerek ilerlediklerini görmekle bütün emeklerin mükâfatını almış olacağız. Yeni yetişen arkadaşlar bu noktâi nazardan hakikaten memleketin temellerini çok sağlamlaştıracak büyük bir meslekte bulunduklarını bilerek yüksek hizmet şeklinde her gün ilimlerini ve şahsî meziyetlerini artırarak çalışmakta devam edeceklerdir. Mezun efendiler, bilmelisiniz ki, hiç bir meslekte şahsî meziyet sizin mesleğiniz kadar müessir değildir. (Alkışlar) ilim, kabiliyet, cümhuriyete ait olan bütün vasıflar ve meziyetler, sizin muhitinizde ve sizin şahsiyetinizde mevcut olacak şahsan her biriniz inkılâpçı ve hukukçu ruhunu taşıyan bir insan olarak çalışacaksınız fakat şerefi hiç bir meslekle mukayese kabul etmeyecek kadar yüksek ve asil bir vaziyettedir. (Alkışlar)

Arkadaşlar, hatipler onuncu yıl bayramından sonra bu diplomanın dağıtılmasından gurur almak istediler. Bu günlerde bir kaç vesile ile yapılan işler ve önünde bulunan yeni vazifeler hakkında konuşulmuştur. Yapılan işlere dair konuşmayı daha ziyade biz artık içine girdiğimiz yeni on yılın vazifeleri için bir başlangıç olarak telâkki ediyoruz.

Arkadaşlar, Büyük Gazinin millete hitap eden ve her birimizin aklında ayrı ayrı nakşolunması icap eden sözlerinde bilhassa tebarüz ettirilmiştir ki yaptığımız işler mühim ve kıymetli olmakla beraber, yapacağımız işlerin bunlardan elbette daha çok olması daha mühim olması talep olunmuştur. Arkadaşlarım, gittikçe millî hayat ve memleketin yeni nesillerden talep ettiği işler daha çetin ve daha mühim olmaktadır. Memleketin kuvvetli, vaziyeti tebarüz ettikçe gerek millî sahada vazifeleri o kadar artmakta ve o kadar ehemmiyet kesbetmektedir. Türkiye takip ettiği siyasetin anahtarları, memleketin medeniyet ve fen yolunda katettiği mesafeler itibarile milletler ailesinin esaslı bir rûknü olmak mevkiini her gün daha ziyade almaktadır. (Alkışlar)

Böyle bir vaziyet yalnız övünülecek ve mağrur olunacak bir mevzu değildir. Aynı zamanda böyle bir vaziyet tabiatile tevcih ettiği vazifelerin ehemmiyeti itibarile dikkatimizi celbetmelidir.

Arkadaşlar, takip ettiğimiz siyasetin ana hatları bir çok defalar resmî nutuklarda ve mes'uliyet mevkilerinde söylediğimiz gibi kısa olarak yurttaki sulh ve cihanda sulh kelimeleriyle izah olunabilir.

Siz hukukçular vatanda sulhun vatandaşlar arasında iyi geçinme şekillerinin ne kadar müşkül teragatli vasıflara muhtaç olduğunu iyi takdir edersiniz.

Kolay tahmin edebilirsiniz ki beynelmîl sulhun cihanda sulh denilen ülkede vücuda getirilmesi kolay bir şey değildir. Bilâkis bu yolda her müşküle rağmen sebatla yılmıyarak ve öne çıkacak müşkülleri bertaraf ederek her halile müşküle bir çare bulmak lâzımdır. Biz beynel-

milel sulh için kendi muhitimiz ve kendi vaziyetimiz dahilinde uzun senelerdenberi rasgeldiğimiz bütün müşkülü iktiham ederek çalıştık ve muvaffak olduk. Bu gün söyleyebiliriz ki komşularımızla münasebetlerimiz ve komşu olmıyan diğer devletlerle münasebetlerimiz emniyet ve yekdiğerimize karşı sulh ve iyi geçinme istikametinde iyi hislerle çok terakki etmiştir.

Arkadaşlar beynelmilel siyasette emniyet hissi bir çok konferanslarda ve bir çok resmî beyanatta her vesile ile söylenmektedir. Bu kadar söylenmiş söze ben de temas etmek istiyorum.

Tecrübemize göre öyle anlıyoruz ki beynelmilel münasebetler içinde en mühim âmil gerek siyasî gerek pisikolojik noktaî nazardan emniyet hissidir. Her hangi bir sulh muahedesi ebedî olarak yapılır. Ve gayri kabili ihlâl bir sulh vaziyeti ihdas etmek istenir. Muahedeler binlerce ve binlerce senelerdenberi milletler arasında bu fikirle aktolunurlar. Ama bütün bütün bu muahedelere ve bütün bu sözlere rağmen o muahedeler bozulur. Yeni felâketler zuhura gelir. Bir takım yeni akitler ortaya konur. Bununla şunu söylemek istiyorum ki muahedelerin aktinde yalnız kelimelerin ifade ettiği ile değil muahedelerin ruhunda, manasındaki ciddiyet ve aktedenlerin telkin eyledikleri emniyetle bağlanır. Sulh vasıtası olarak aranılan, emniyeti tutmaktır.

Arkadaşlar, herkes beynelmilel münasebetlerde aldığı sözlerin derece emniyetini samimiyetini mütemadiyen ölçmekle uğraşır. Yani fertler arasında olduğundan ziyade milletler arasında samimiyet hissinin kuvvet ve münasebattaki samimiyet ve emniyetin ehemmiyeti daha ziyade müessirdir. Bu sözleri huzurunuzda bilhassa zikretmekten maksadım, beynelmilel münasebetlerde söz verdiğimiz zaman ne kadar mühim bir şey yapmış olduğumuzu düşünerek ve bilerek maddî ve manevî bir teahhüde girdiğimizi tebarüz ettirmekdir.

Şüphesiz ki aldığımız her sözün maddî ve manevî her ihtimale karşı kıymetini ve kuvvetini anlamak için de dikkatli, hassas - Bu kelimeler az gelir - vesveseli olarak hadiseleri takip ediyoruz. (Şiddetli alkışlar Bravo sesleri).

Bizim haricî siyasetimizin ana hattını iyi anlamak için söz verdiğimiz yerlerde ciddî ve samimî olduğumuzu iyi bilmek lâzım olduğu gibi bize söz verilirken de verilen sözün ciddî, samimî olmasından başka çare olmadığını bu hususta gösterilecek her hangi bir tezelzül daha vukuundan evvel, daha tasavvur halinde iken tamamilen farkettiğimizi (alkışlar) ve farkedeceğimize göre bir icap ederse on tedbiri birden alacağımızı düşünmek lâzım (Bravo sesleri)

Arkadaşlar, haricî siyasette veya dahilî siyasette iyi geçinmek sulh içinde yaşamak fikri samimî olunca müşkülât ne

olursa olsun davayı ortaya koymak onu takip etmek her münakaşaya girmek meselesi kolaylaşır. Biz öyle bir siyaset takip ediyoruz. Memleket dahilinde gerek cumhuriyetimizin ve gerek milletimizin inkişafı için bütün kuvvetimizi sarfetmek imkânını muvaffakiyetle tatbik etmek istiyoruz. Bu hususta alınmış neticeleri muhafaza etmek için kuvvetlerimize, maddî ve mânevî kuvvetlerimize lâyık olduğu ehemmiyeti veriyoruz. Henüz sulh vasıtası olarak insanların haklarını müdafaa etmek için müsellâh olarak ordu ile; silâhla maddî vaziyette bulunmak mecburiyeti mevcuttur. Biz beynelmilel silâhlanma yarışından çıkmak için silâhlanma yarışına girmeyecek vaziyetler ihdas etmek için azamî derecede gayret sarfeden bir milletiz. Biz bu hususta esas olarak emniyet hissini arttıracak her amili her faktörü son derecede kıymetle takdir ediyoruz. Ama bizim iktidarımız dahilinde bu kadar ihtimalât dünyanın mukadderatına hâkim iken biz ülkemizi ve mevcudiyetimizi ve inkılâbımızı her ihtimale karşı muhafaza etmek için daima kuvvetli bulunmak mecburiyetindeyiz. Bu hususta hiç bir ihtimale sapmamak vazifelerimizin en mühimi olarak kabul olunmalıdır. (Bravo sesleri alkışlar)

Memleket dahilinde işlerimiz pek çoktur. Bilhassa hayata atılan genç arkadaşlarımıza bu noktayı tebarüz ettirmek isterim. Bu memleket baştan başa her ferdin azamî gayretle çalışmağa mecbur olduğu bir memlekettir. Memleketin karşısında bulunduğu asrın talepleri ihtiyaçları böyledir. Arkadaşlarımızın söylediği gibi fırsatlar fevtolunmuştur. Zamanlar kaçırılmıştır. Bunları telâfi etmek mecburiyetindeyiz. Türkiye en büyüğünden en küçüğüne kadar kadın erkek baştan başa her gün bu memleketi imar etmek, terakki ettirmek için azamî derecede çalışması lâzım olduğunu düşünecek bir memlekettir. Biz böyle bir vazife almış olan bir nesiliz. (alkışlar)

Bir kaç vesile ile söyledim. Yeni hayatı kurmak yeni Türkiye'yi vücade getirmekte başlıca dikkat edeceğimiz, başlıca ehemmiyet vereceğimiz mevzu, ilim mevzuudur. Bu hususta çok çalışmağa mecburuz. Cumhuriyetin büyük ilim müesseseleri vücade getirmek için sarfettiği gayretler çoktur. Emek sarfediyoruz ve çok masraf yapıyoruz. Yaptığımız masraf, sarfettiğimiz emek hakikatı halde her genç, yetişmekte olan her talebe her hoca düşünmeli ki bu memleketin maddî ve paraca olan kabiliyetlerinin fevkindedir. Varını yoğunu; bu memleket hep iyi öğrenilsin, Daha değerli ilim müessesesi kurulsun, yeni yetişecek nesil daha değerli yetişsin diye sarfetmektedir. Şüphe yoktur ki fazla bilmeyenleri daha iyi bilen nesillere yetiştirmek için belki de az gayretle yetiştirecekleri halde bir sarfolunacak yere beş sarfediyoruz. Tam hakkını vererek bu gün elimizde bulunan vasıtaların on misline muhtacız. görüyorsunuz ki muhtaç olduğumuz daha az bir mikdarı elimizde iken onları da tasarrufla ve bilgi ile sarfetmekte müşkülât çekersek karşısında

bulduğumuz müşküller çoktur demektir. Şimdi bu kadar müşkül şerait içinde ilim müesseselerine daha iyi, daha bilgili adamlar yetiştirmek için sarfolunan emeklerin bedelini almalıyız. Onun için arkadaşlar sizinle konuşurken bütün mekteplerimizde bulunan ve yeni kurulmakta olan müesseselerin bütün talebelerine temas ederek söylemiş oluyorum ki bütün istikbal kendilerine açıktır. Ve kendilerini iyi yetiştirmek için her vasıtayı, cumhuriyet, Büyük Millet Meclisi temin etmek için çalışıyor. Fakat kendileri yahut hocaları kendilerine düşen vazifeyi bileceklerdir. Bütün bu sözlerimi bir nasihat, bir ihtar tarzında telâkki etmek mümkün olduğu gibi bilhassa kendilerine bir itimat telâkki etmek daha doğru olur (alkışlar)

Çünkü arkadaşlar, memleket bu kadar çok vesaiti muayyen hedeflere sarfediyorsa, talebe ve hocaya teslim ediyorsa onun kadar semere alacaklarına yüreğinin içinde itikat ediyor demektir. Bunu size teslim etmek demek size emniyet etmek demektir: Size itimat edebilmek de kendimize ve ırkımıza itimat etmek demektir. (Sürekli alkışlar) onun için vazife isterken gösterdiğimiz fazla isteyiciliği mevzuun ehemmiyetine ve size itimadımızın büyüklüğüne atfetmelisiniz. Arkadaşlar önümüzdeki senelerde iktisadî hayatta sarfedeceğimiz emekler için geçen zamanlardan daha çok olacaktır. İktisadî hayat memleketteki iktisadî inkişafın temini, her şeyden evvel ilim meselesidir. Bunu da bu fakülte de yetişenlerin veya bu fakülte gibi memlekette mevcut olan diğer fakültede yetişenlerin gayretlerine borçluyuz.

Arkadaşlar, iktisadî inkişafın ve medenî inkişafın ehemmiyetini göstermek için size şunu söylemeliyim. Her hangi bir mevzuu eksik olan her hangi bir sanayii kurmak istiyorsanız bunun bütün şubelerinde düşünecek, yapacak, çalışacak insanlar lâzımdır. En yüksek mühendislerden o san'atın en ufak işçiliğini yapacak san'atkâra kadar hepsini mektepten yetiştirmek mecburiyetindesiniz. Gerek san'at, ziraat, gerek maden her saha böyledir. En yüksek işleri yapacak mühendis nasıl bilerek plânını tatbik ediyorsa o plânın en ufak noktasına kadar işletecek bütün adamlara da ihtiyaç vardır. İşçi, ustabaşı, mühendis, mucit bunların hepsidir ki memlekette san'ata lâkayt olan istikameti verebilir.

Ve bunların hepsi nazari mektepten yetişen işçi fabrikada veyahut mektep olarak bir müessesede çalışacaklardır. Onun için arkadaşlar sizden bir şey saklamıyacağım, bizim gayelerimiz pek çoktur. Sizin gibi arkadaşlarımızın yapmağa mecbur olduğu mes'uliyetli işler pek çoktur, bir de bunların hepsi artık vesaiti belli olmuş istikameti belli olmuş işlerdir. Ve en nihayet bu memleketin vesaitile yapılacak olan işlerdir. Hiç bir zaman size hayal tavsiye etmem. Bu memleketin en mühim işlerini bu memleket çocuğu olmaksızın (hariçten gelecek adamlar getirecekleri vasıtalarla öyle göreceklere ki mükemmel iş olacak-

tır.) Biz aslâ böyle bir hayale kapılmayız. (Alkışlar) vazifelerinizi bu memleketin her işini en yükseğinden en küçüğüne kadar yapacak olan sizsiniz. Bununla beraber dünyanın bütün vasıtalarını bu maksat içinde yapmak istiyorsak öğrenmek için beraber çalışmak için ve beraber hizmetleri yapmak içindir.

Yeni milletler arasında insan olarak beraber çalışmanın tevlit ettiği vazifelerin hepsini yapacağız ama bu memleketin müdafaası için sana yii, ilmi, sihhati ve sairesi için olan bütün bu maddî vasıtaları bir taraftan en iyi tatbik etmek üzere tedbir alınırken diğer taraftan bunları memleket içinde tedarik etmek mecburiyetindeyiz. Sebatsızların elinde bu nevi müşkülât fasit bir dairedir. Para olmalıdır ki kurayım. Kurmadan para kazanamam der. Mevcuttan istifade etmesini bilen kimselerin elinde bu salim bir dairedir. (Bravo sesleri alkışlar)

Memleketin bir anda verdiğini azamî derecede aldıktan sonra semere veren bir istikamet aldık. Semereyi kazananlar medeniyet terakki ve kuvvet âmili olurlar. Bizden evvelki inhitat devrelerinde memleketin yolu yoktu. Ne ile yapayım, yol yapmak için para lâzımdır. Para bulmak için yol lâzımdır gibi efsaneler ve safsatalar içinde zihinlerimizi yıpratıp harice baş vurmak aklımıza gelmez. Bu müşkülü yenmek için aklımıza ve gayretlerimize munzam olarak kendimize emniyetimiz, vatan severliğimiz millete itimadımız lâzımdır. Arkadaşlar, bütün bu hayatı kurmak için inkılâbımızı kurmak için her hassanın başında tahammül ve bilhassa fedakârlık gelecektir. Mezun arkadaşlarıma azamî hizmet aşkının hayatta mütamadî tesadûf edeceği maniaları ve müşkülliği için tahammül ve fedakârlık dilerim. Arkadaşlar hayatta pek çok hassalar büyük muvaffakiyetleri temin ederler ama bu hassaların başında muvaffakiyet esaslarının başında sabır, tahammül ve fedakârlık vardır. (Sürekli alkışlar.)

Otuz beş defa muvaffak olmadığımız zaman yine meysus olmayarak tecrübeyi devam ettirmek için omuzlarınızda kuvvet ve yüreğinizde tahammül bulmalısınız. Başka türlü şeraiti, vesaiti bol olan bir memlekette muvaffak olunamaz. Nerede kaldı ki istediğimiz kadar para bulunamayan Türk vatanında daha kolay olsun, daha güçtür arkadaşlar. Fakat bütün emeklerin mükâfatı bu sene diploma alan arkadaşlarıma söyliyeyim. Diğer her hangi bir muvaffakiyetin zevkinden büyüktür. Zaten cümhuriyet neslinin ve mezun arkadaşlarımdan diğer her hangi bir memleket gençliğine ve bize nisbetle farklı oldukları, zevkli oldukları istikametleri de bulur. Çetin şerait içinde çalışacaklar, fakat bundan on beş sene sonra milletimizin ne kadar çok itibar gördüğünü ve bunu da kendi mahsulleri olduğunu görerek zevk ve gurur duyacaklardır.

Bunun zevki ve bunun gururu bir ömre değil bin ömre bedeldir.

(Alkışlar) Arkadaşlar, hayat arkadaşlarıma, cumhuriyetin eserini tadan, cumhuriyete hizmet edebilir. İstedikleri istikamete yürütmek için ana hatlarını bulmuş ve bütün dünyada yüksek dikkati celbetmiş bir halde bulunmanın vasıflarını tekrar anlatmak isterim. Türkiye coğrafi vaziyeti, Türk milleti bünyesindeki kuvvet itibarile öyle bir vaziyettir ki, bu gün haiz olduğu ehemmiyet ve itibarı istikbalde daha ziyade haiz olacaktır. Memleketin medeniyet, terakki yolunda aldığı mesafeler ilerledikçe, bu gün yetişmiş olan arkadaşlarımızın memleket mukadderatı üzerindeki feyizli tesirleri kendisini gösterdikçe memleketin beynelmilel ailede haiz olduğu ehemmiyet bir kat daha kendini gösterecektir. Arkadaşlar, sizi temin ederim ki, Türkiye'nin coğrafi vaziyeti itibarile, milletimiz terakkide ilerledikçe coğrafi vaziyeti itibarile cihan sulhunda, cihanda iyi geçinme hususunda amil olması daha ziyade kuvvet bulacaktır. Biz bu kanaatteyiz.

Arkadaşlar, biz Cumhuriyet Türkiye'si bulunduğumuz gerek Balkanlarda ve gerek Akdenizin bu havzasında ve Karadenizin bu kıyılarında on beş senedenberi takip ettiğimiz siyasetin asaleti ve gizli emellerden azade olması sayesinde sulha başlı başına hizmet etmişizdir. Bundan sonra da aynı istikamette yürüyeceğiz. Söylediğim gibi gösterdiğimiz emniyet hisleriyle mütenasip emniyet hisleriyle karşılaştıkça yalnız bulunduğumuz muhitlerde değil, daha geniş muhitlerde bizim sulh ülkümüz tesirini hissettirecektir. Bütün mesele vasıtalarımızı makul bir surette kullanmaktadır. Memleket dahilinde milletimizin istediği ve muktedir olduğu terakkileri temin etmektedir. Arkadaşlar, bu güzel müessesede bütün bu millî meselelerin ana hatları üzerine konuşmaya vesile verdiğinizden dolayı size bilhassa teşekkür ederim. Bu sözleri söyleyen genç arkadaşların diploma almalarındaki yüksek günün ve konuşmalarındaki değerini bize verdiği ilhamdır.

Genç arkadaşlarıma bu noktada bilhassa tebarüz ettirmek isterim. Büyük şefimiz büyük Reiscümhur Hazretleriyle konuştuğumuz zamanlarda hiç bir şey gençlikte gördüğü feyiz kadar kendilerini mütehasıs etmez. Yani Gazi ile konuştuğum zamanlar onun en memnun ve en bahtiyar olduğu anlar gençlikten filân ve filânla temasında gördüğü feyzi anlatmakta duyduğu zevktedir. (Şiddetli alkışlar) sizin imtihanlarınızda bulunmuş memnun olduğunuzu bana söylediler. Ve imtihanların safahatından bana ayrı ayrı bahis buyurdular.

Diğer bazı imtihanlarda bulunarak bazılarından memnun olmuşlar, bazılarından memnun olmamışlardır. Olmadıklarını ne kadar elemle anlatıyorlarsa memnun olduklarından da o kadar zevkle, ümitle bahsediyor, ve tasavvur ettiği vaziyetlerin ilerde sizin elinizde tahakkuk edeceğini görmesi şefin zevkini artırıyor.

Aklımda tutmuştum ki bu günümüzde Ankara Hukuk Fakültesinin

bu seneki imtihanlarının Gazi üzerinde yaptığı tesirin memnuniyetbahş olduğunu size ifade ederek tebrik etmek fırsatını bulayım. (Alkışlar) gelecek senelerin imtihanlarında gelecek senelerin neticeleri ve siz de örnek olarak diğer bir çok mektepler ve müesseselerin neticeleri daha iyi ve daha bahtiyar olsun.

Temennimiz budur. Arkadaşlar bir kelime ile mezunlarımıza muvaffakiyetler dilerim. Dikkatle ne kadar ilerlersek daima sayısız ihtiyaçları temin etmek vaziyetinde kendimizi bulacağımız için genç arkadaşları bekliyen sayısız ihtiyaçları onların elinde düzeltmek bizim için bahtiyarlık hislerinin en yükseğidir. Tekrar edeyim ki, yapılmakta olan bir vatanın yapısına iştirak etmek ve onu memur ve en yüksek bir mevcudiyet haline getiren neslin efradından olmak, mezun arkadaşlarımıza bahtiyarlık olacaktır. (Sürekli alkışlar).

MÜTALEALAR

CEZAÎ MÜTALEALAR

Urfa C. Müddei umumiliğine tebliğ edilmiştir.

7-1-934 tarih ve 11 numaralı tahrirata C.

Ceza muhakemeleri usulü kanununun 112 inci maddesine tevfikan yapılan tetkik neticesinde maznunun bırakılması muvafık görülmediği takdirde, mevkufiyet halinin devamına karar verileceğine ve adli kararlar aleyhine Cümhuriyet müddei umumisi ve maznun için kanun yollarının açık olduğu mezkûr kanunun 297 inci ve alâkadarların yüzüne karşı ittihaz olunan kararların tefhim ve diğer kararların tebliğ olunacağı da 33 üncü maddelerinde tasrih edilmiş bulunmasına göre, zikrolunan 112 inci maddeye tevfikan ve duruşma yapılmaksızın mevkufiyet halinin devamına dair verilecek kararın maznuna tebliği iktiza edeceği ve maznunun da bu karara itiraz edebileceği beyan ve keyfiyetin istilâmda bulunan Asliye mahkemesi reisliğine tebliği temenni olunur efendim.

Aramızdan Ebediyen Ayrılanlar

Mustafa Reşit bey

Diyaribekir Hukuk Hâkimi Mustafa Reşit bey 27/11/933 tarihinde vefat eylemiştir. Merhumun dosyasından çıkarılan tercümesi hali aşağıda münderiçtir :

“Merhum Mustafa Reşit bey Mehmet ağanın oğlu olup 1300 senesinde Bilân kazasının Perteli kariyesinde doğmuş ve medresetülkuzattan aliyyül âlâ derecede mezuniyet ruusu ve İstanbulda arabî tahsil ederek icazetname almıştır.

28/1/329 tarihinden 12/5/330 tarihine kadar Beytülkaziye kazası ve 28/6/330 tarihinden 10/7/331 tarihine kadar Vadiülacem kazası ve 15/7/331 tarihinden 22/7/335 tarihine kadar Zebdani kazası ve 28/7/335 tarihinden 2/7/336 tarihine kadar Adanada karaisalı ve 14/9/336 tarihinden 12/11/337 tarihine kadar

Merhum Mustafa Reşit Bey

Tarsus kazası ve 1/1/338 tarihinden 10/1/339 tarihine kadar Kars Zülkadriye ve 29/1/339 tarihinden 1/5/340 tarihine kadar Hassa kazası ve 8/5/340 tarihinden 27/11/933 tarihine kadar İslahiye hâkimi münferitliği; Savur hâkimliği, Diyarbekir ceza ve hukuk hâkimliklerinde bulunmuş ve mezkûr tarihte vefat etmiştir.

Mumailayh 13/4/336 tarihinden itibaren Türk Kuvvai işğaliye kumandanlığının 13/4/336 tarihli emri mucibince Karaisalıda teşekkül eden Kuvvai millie divanı harbine cumartesi, Pazartesi, Perşembe günlerinde içtima eylemek üzere aza tayin edilmiş ve Savur hakimliğinde iken ifayı vazifede daimî ikdam ve ehliyet gösterdiğinden encümeni intihap kararıle 16/12/928 tarihinde takdirname almış ve İslahiye hakimi iken metaneti

ahlâkiye ve meslekiyesile şöhret şiar olduğu zamanı memuriyetine değin bu havalide pek mütehakkim bazı ağaların nüfuzundan ürkererek mahkemenin etrafında bile dolaşmağa cesaret edemeyen halk bu hakimın zamanı adaletinde mahkemeye kemali serbesti ile girip çıktıkları ve muamelâtı umumiyesi itibarile de liyakat ve faaliyeti şayanı tezkâr ve taltife ve terfie lââyık olduğu ve derecei idrak ve seviyei milliyesine ve bilhassa ahlâkındaki metanetten kemali sitayişle indetteftiş bahsedildiği ve bilhassa Hassa kadılığında bulunduğu sırada hakkında Fransızların şikâyeti üzerine Mülkiye müfettişliğince icra olunan tahkikat neticesine atfen dahiliye vekâleti celilesinden yazılan 3/5/340 tarih ve 908/68 No. lu tezkerede mumaileyhin bilâkis âlim ve sadık bir zat olduğu iş'ar kılındığına nazaran yüksek takdir ve sitayişlere mazhar olmuş ve muhtelif memleketlerde verdiği memuriyetler esnasında daima efkârı umumiyeye adaletin selâmet ve şerefine rehber olmasıyle mutlak bir itimat kazanmış olan merhumun ufulü ebedisi adliye kuvveti için büyük bir ziya teşkil etmiş ve umum meslekdaşlarını müteessir eylemiştir.”

Mevlâ rahmet eylesin

* * *

Merhum Hasan Bahri Bf.

Kânunuevvel 934 tarihli nushamızın (aramızdan ebediyen ayrılanlar sütununda) irtihalini yazdığımız ve vekâletçe mazbut tercümei halini nakleylediğimiz temyiz mahkemesi dördüncü hukuk dairesi reisi Hasan Bahri beyefendinin tedarik ettiğimiz en son resimlerini Adliye ceridesi okuyucularına merhumun kıymetli bir hatırası olarak takdim ediyoruz.

[Mevlâ rahmet eylesin]

* * *

Ömer Muammer bey

Lüle Burgaz müddei umumisi Ömer Muammer bey 23/11/933

tarihinde vefat etmiştir, tercümei hali berveçhi atidir :

“Ömer Muammer bey Mehmet Nüzhet paşanın oğlu olup 1314 senesinde İstanbulda doğmuş ve darülfünun hukuk şubesinden şهادetname almıştır. Müteveffayı mumaileyh 24/8/340 tarihinden 1/6/341 tarihine kadar Ankara asliye aza mülâzımlığında ve 19/6/341 tarihinden 31/1/927 tarihine kadar Hayrebolu müddei umumiliğinde ve 3/2/927 tarihinden itibaren Gebze müddei umumiliğinde ve 2/1/932 tarihinden 30/10/933 tarihine kadar İnebolu müddei umumiliğinde bulunmuş ve 12/10/933 tarihinde tahvil edildiği Lüleburgaz müddei umumiliğinde işe başlamadan 23/11/933 tarihinde vefat etmiştir.,

Mevlâ rahmet eylesin

* * *

Mehmet Sabri bey

Maraş Sulh hâkimi Mehmet Sabri bey 7/1/934 tarihinde vefat etmiştir Tercümei hali berveçhi atidir :

“Mehmet Sabri bey Emin ağanın oğlu olup 1300 senesinde Karlovada doğmuş ve Kasabai mezkûr iptidai mektebinde mukaddematı ulûmu ve rüşdiyesile Edirne rüştiyei askeriyesinde mürettep devresinde bittahsil şهادetname aldıktan sonra idadii askeriye naklederek malûliyetine binaen ihraç edilmiş ve Edirne mektebi rüştiyesinde 17/6/316 tarihli ve aliyülâlâ derecede şهادetname aldığı gibi müstantiklik şهادetnamesi de almıştır. 7/5/323 tarihinden 10/11/326 tarihine kadar Vize bidayet mahkemesi zabıt kitabesinde ve Edirne istinaf ceza dairesi mukayyitliğinde ve 14/11/326 tarihinden itibaren Ahtapolu bidayet müstantikliğinde ve 17/7/329 tarihinden 5/2/331 tarihine kadar Tercan müstantikliğinde ve 15/5/332 tarihinden 24/7/335 tarihine kadar Akçadağ müstantikliğinde ve 31/7/335 tarihinden 7/11/337 tarihine kadar Malatya müstantiklik ve azalığında ve 14/11/337 tarihinden 22/8/339 tarihine kadar Dersim istinaf azalığı ve hâkim muavinliğinde ve 26/9/339 tarihinden 21/10/927 tarihine kadar Mersin hâkim muavinliği ve aza mülâzımlığında ve 23/10/927 tarihinden 7/1/934 tarihine kadar Maraş sulh hâkimliğinde bulunmuş ve mezkûr tarihte vefat etmiştir.,

Mevlâ rahmet eylesin

Ahmet Mithat bey

Çine hâkimi Ahmet Mithat bey 25/1/934 tarihinde vefat etmiştir. Tercümei hali berveçhi atidir:

“Ahmet Mitat bey Ali Haydar beyin oğlu olup 1292 senesinde İstanbulda doğmuş ve icra memurluğu şahadetnamesi almıştır. 6/10/317 tarihinden 18/12/336 tarihine kadar Trablus garp, ve Halep ve Gaziantap mahkemeleri zabıt kâtipliği ve baş kâtipliklerinde ve 15/12/336 tarihinden 15/1/338 tarihine kadar Gaziantap istinaf aza mülâzımlığında ve 26/1/338 tarihinden 9/9/340 tarihine kadar Kilis müddei umumiliğinde ve 23/11/340 tarihinden 18/3/927 tarihine kadar Ödemiş müddei umumi ve muavinliğinde ve 30/3/927 tarihinden 25/1/934 tarihine kadar Çine hâkimliğinde bulunmuş ve mezkûr tarihte vefat etmiştir,”

Mevlâ rahmet eylesin

* * *

Ahmet Fevzi bey

Daday hukuk hâkimi Ahmet Fevzi bey 29/1/934 tarihinde vefat etmiştir. Tercümei hali berveçhi atidir:

“Ahmet Fevzi bey müteveffa Velîyüttin efendinin oğlu olup 1289 senesinde Aksekide doğmuş ve Konya darülmuallimliğinde ve medresetülkuzatta tahsil etmiş, darülmualliminden 13 Recep 315 tarihli vasat ve medresetülkuzattan 8 Nisan 338 tarihli hamis dereceden şahadetnameler almış ve medresede okuyup 319 senesinde icazetname aldığı gibi yeni harfler kursunda da muvaffak olduğuna dair vesika almıştır. 24/12/313 tarihinden 15/1/322 tarihine kadar Alaiye, İbradı ve Silile mektebi rüşdisi muallimi sanilik ve evvelliğinde ve 2/1/322 tarihinden 15/8/329 tarihine kadar Rika, Aziziye ve Köyceğiz kazaları niyabetlerinde ve 30/12/329 tarihinden 1/8/336 tarihine kadar İpsala kadılığında ve 13/2/338 tarihinden itibaren muhallefati umumiye kassamlığı 4 üncü sınıf kitabesinde ve 4/1/339 tarihinden 1/5/340 tarihine kadar Gerze kadılığında ve 1/5/340 tarihinden 29/1/340 tarihine kadar Gerze ve Daday azalık, hakimlik ve riyasetinde bulunmuş ve mezkûr tarihte vefat etmiştir.”

Mevlâ rahmet eylesin

Burhanettin bey

Hekim han hâkimi Burhanettin bey 7/1/934 tarihinde vefat etmiştir. Tercümei hali berveçhi atidir :

“Burhanettin bey Hacı Ahmet efendinin oğlu olup 1302 senesinde Malatyada doğmuş ve mahallî iptidai mektebinde okuduğu ve arabî ve biraz farisî tahsil eylediği tercümei hal varakasında muharrer olduğu gibi nevahi niyabeti için 326 senesinde Malatyada imtihanı bilicra isbatı ehliyet etmiştir.

Mumaileyh 16-12-326 tarihinden gayei Agustos 327 tarihine kadar Malatya sancağı eytam müdüriyetinde ve 14-7-328 tarihinden 28-2-329 tarihine kadar Hekimhan nahiyesi niyabetinde ve 15-8-331 tarihinden 30-6-334 tarihine kadar Akçadağ kazası şer’iye baş kitabeti ve Malatya sancağı avukat kitabetinde ve 19-3-337 tarihinden 1-5-340 tarihine kadar Kâhta, Behisni, Hekimhan kadılıkalarında ve 23-5-340 tarihinden 2-6-341 tarihine kadar Behisni aza mülâzımlığında ve Kâhta hakimliğinde ve 1-8-341 tarihinden 2-11-926 tarihine kadar Urfa aza mülâzımlığında bulunmuş ve 23-9-926 tarihinde Resûlâyın sulh hâkimliğine tayin edilmiş ise de kablelâzime naklen 2-12-926 tarihinden 7-1-934 tarihine kadar Hekimhan hâkimliğinde bulunmuş ve mezkûr tarihte vefat etmiştir.

Mevlâ rahmet eylesin

* * *

Hamit Haydar Bey

Adana asliye mahkemesi azasından Hamit Haydar Bey 13-12-933 tarihinde vefat eylemiştir. Tercemei hali berveçhi atidir.

“Hamit Haydar Bey Ali Server ağanın oğlu olup 1288 senesinde Ergeri de doğmuş ve Ergeri mektebi iptidai ve rûştisinde ve mektebi nuvapta tahsil etmiş mektebi nuvaptan 316 senesinde sınıfı rabî derecesinde şahadetname aldığı gibi medresede okuyup icazetname almıştır ve 9-8-315 tarihinden 8-2-328 tarihine kadar (Bodrum, Alasonya, Aziziye, Kesriye, Kendire, Kavala ve Debre) kazaları niyabetliklerinde ve 1-5-329 tarihinden 2-8-336 tarihine kadar (Bayazıt, Kerkük ve Bitlis) kadılıkalarında ve 10-6-340 tarihinden 13-12-933 tarihine kadar Van Köyceğiz İlçel ve Adana mahkemei asliye âzalıklarında bulunmuş ve mezkûr tarihte vefat etmiştir.

Mevlâ rahmet eylesin

Arif Hikmet Bey

Gönyük Müstantiği Arif Hikmet Bey 11-1-934 tarihinde vefat etmiştir. Tercemehali bervechi atidir:

“Arif Hikmet bey Ahmet Nazif beyin oğlu olup 1306 senesinde İstanbulda doğmuş ve İstanbul darülrifan iptidai ve tefeyyüz rüştiye mekteplerinde ve adliye meslek mektebi müstantik şubesinde tahsil ederek iptidaiden 1320 ve rüştiyeden 1324 senesinde aliyülâlâ ve meslek meslek mektebinden 926-927 ders senesinde karibülâlâ dereceden şehadetname almıştır. 12-2-335 tarihinden 1-6-927 tarihine kadar Fatih ve Bakırköy sulh mahkemeleri zabıt kâtipliklerinde ve 28-6-928 tarihinden 12-7-930 tarihine kadar Fatih ve Beşiktaş sulh mahkemeleri zabıt kitabetlerinde ve 29-7-930 tarihinden 11-1-934 tarihine kadar Adana ve Gönyük müstantikliklerinde bulunmuş ve mezkûr tarihte vefat etmiştir.”

Mevlâ rahmet eylesin

***

Adliye ceridesi merhumlara mağfiretler temenni ve kederdide ailelerine laziyet beyan eder.

T. H.

Gayri Resmî Kısım

İnzibat cezasının mahiyet ve tatbikatı

İNZİBAT İKTİDARI

— Mabaat —

Fransa devlet şurası kendilerine dosyaları muhteviyatı bildirilmeden ve dosyalarına muttali olmaları için kendilerine davet vuku bulmadan evvel memurlar hakkında tatbik edilen inzibatî muameleleri 65 nci madde hükmüne riayet edilmediğinden dolayı iptal etmektedir.

Hakkında inzibatî takibat yapılan bir memur bu takibat esnasında kendisine isnat edilen hadiselerle yakıf olur ve müdafaası için lâzım gelen vesait de temin edilmiş bulunursa 65 nci madde hükmüne tamamiyle riayet edilmiş sayılır.

Bir memurun, Düşmanın yaklaşması üzerine adres vermeden kaçması hali gibi kendisine dosya muhteviyatının tebliğine imkân olmayan vaziyetlerde 65 nci maddeye riayet etmek icap etmeyeceği Fransa devlet şurasınca kararlaştırılmıştır.

3 - Tebliğ usulü - A) Tebliğ, mahrem olarak ve şahsen memura yapılmak lâzımdır. Bundan istidlâl olunduğuna göre dosyanın, bulunduğu yerde bizzat memura tebliği yani tetkik ve ittilâna vaz'ı lâzımgelir. Müdafisine tebliğ edilemez. Devlet şurası, memurun dosyanın suretlerini almağa hakkı olmadığına karar vermiştir. **B)** Bundan başka dosyanın tamamının tebliğ edilmesi lâzımdır. Dosyayı teşkil eden her parçanın tebliği yani memurun tetkik ve ittilâna vazedilmesi iktiza eder. Devlet şurasının bu hususta da kararı vardır: Dosyanın tamamen memura tevdi edilmemesini 65 nci maddeye muhalif görerek bu husustaki kâfarları iptal etmiştir. Eğer dosya mevcut değilse âmir, tatbik edeceği inzibatî tedbirin sebeplerini memura bildirir.

4 - Altmış beşinci madde hükmüne riayet etmeksizin bir inzibat tedbiri kararı veren âmir, memuru davet ederek dosya muhteviyatını tetkik ve ittilâna vazetmek ve böylece usul mecburiyetini yerine getir-

dikten sonra evvelki kararını tekrar ittihaz eylemek suretile yolsuzluğu tashih edebilir.

5 - Tebliğ, mecburî olan haller. - Tebliğ üç halde mecburîdir:

A) - Kıdeme binaen terfide gecikme.

B) - İnzibat tedbirleri; muvakkaten işten el çektirmede bu tedbirlere dahildir.

C) - Re'sen tahvil; (talep ve rıza haricinde) bu tahvilin memurun lehine veya aleyhine olması müsavidir.

Devlet şurasının içtihadına göre tebliğ muamelesi grev ve harp gibi fevkalâde hallerde tatbik edilmez.

A) Evvelâ; grevi mütalea edelim. « Fransa Devlet şurasının içtihadı şudur: »

(Umumî hizmetin müştereken ve müttefikan terki halinde idare, seri tedbirler almağa ve heman, hizmetini terk edenlerin yerlerine başkalarını getirerek hizmeti işletmeğe mecburdur. Bu mecburiyetlerden çıkan netice şudur ki: 65 nci maddenin şümülü ne kadar geniş olursa olsun vazı kanun, bu maddeyi yazarken derpiş ettiği haller meyanına « umumî hizmette grev » hadisesini sokamamıştır.)

Bu tarzı hâl tamamilе hukukî ve çok esaslı esbabı mucibeye müstennittir. Yalnız bu noktada tevekkuf edilmemiş olması şayanı teessüftür. Hükümet komiseri bu tarzı halli müdafaa etmek için (grev, umumî hizmet mefhumile kabili telif değildir) diye serdini zarurî gördüğü, ve haddi zatında pek doğru olan, tezini ileri sürmekle iktifa etmiyerek (memurlar, grev yapmakla haklarını muhafaza için mevzu olan nizamnamelerden istifade etmekten vazgeçerler) diye şayanı kabul olmayan ikinci bir iddiada daha bulundu. Bu fikir, şayanı kabul olamaz: Çünkü memurlar, kendilerinin hukukunu temin eden nizamnamelerden sarahaten vaz geçemeyecekleri gibi bunlardan zımnen de feragat edemezler. M. Tardieu nun (grev, memurlarla Devlet arasındaki bağları tamamilе çözer bu suretle Devlet de memurlarının hukukunu muhafaza için mevzu olan şekillere riayet etmek mecburiyetinden vareste kalır.) Diye vaki olan mütaleasını kabul etmek de hukuka muhalif bir hareket olur.

Hususile Fransa Devlet şurasının bu husustaki müstenedatını, yerinde olmayan bir takım formüllerile tamamlamak zaruretinı hissetmesi bir kat daha teessüfe şayandır:

(Hizmeti umumîye ifa eden memurlar, grev yapmak suretile devlet idaresine bağlı oldukları Hizmeti umumîye mukavelesi icabı olarak hukuklarının muhafazası için mevzu bulunan kanun ve nizamlardan istifade etmek hakkında kendi kendilerini, müşterek bir fiil ve hareketle hariç bırakırlar.)

B) Devlet harp zamanında altmış beşinci maddenin tatbikini bir kararname ile talik edebilir. 10 ve 6 Eylül 1914 tarihli kararnamelerle

yaptığı gibi . . . Fransa devlet şurası bu muamelenin doğru olduğunu tasdik etmiştir.

VIII - İnzibat iktidarının tâbi olduğu takip usulü ve şekilleri ne kadar çok ve mütelevvi olursa olsun bunlar, inzibatî takip ve ceza ile hukuku amme takip ve cezasının birbirine karıştırılmasını istilzam etmez. Evvelâ bu iki takip arasındaki maksatlar aynı değildir.

1 - İnzibat hatasının tayini sırf takdirîdir. Halbuki cürmün tarif ve tayini tamamen kanunîdir.

2 - İnzibat hatasının tesbiti, suçların tabi oldukları kaideye muhalif olarak, hakikatı kanuniye kuvvete icra edilemez.

3 - Memur hizmette bulundukça inzibat hatası için müruru zaman yoktur.

Amme hukuku namına açılan hukuku amme davasının müruru zaman ile sakıt olması, müruru zaman ile örtülmüş olan, suçtan dolayı inzibat iktidarının tatbikine mani olamaz. Ve nihayet; inzibat cezası tatbik edilecek olan bir memurun memuriyete tayininden beri geçirdiği halleri tetkik olunarak bunlar nazarı itibara alınabilir.

Fransa devlet şurası bu hususta şöyle bir karar vermiştir:

(İnzibatî takibe sebep olan hataların derecesi ehemmiyetini takdir ve icabeden müeyyideyi tatbik edebilmek için inzibat meclisi, memurun memur olduğu tarihten itibaren geçirdiği halleri ve vazifesini nasıl ifa ettiğini tetkik etmek salâhiyetini haizdir.)

4 - İnzibat iktidarı; memur, hizmetten çıkınca tatbik edilemez;

5 - Tatbik edilen inzibat cezası; memurun hukuku amme namına takibine mani olmaz.

İnzibat cezalarında; amme hukuku cezaları için mevzu bulunan (bir iş için iki ceza olmaz.) Kaidesi cari olmaz.

İnzibat cezasile cezalandırılan bir memur amme hukuku namına ceza mahkemelerinde de ayrıca takip olunabilir.

A - Amme hukuku namına takip edilerek beraet eden bir memur, esas itibarile, inzibat cezasına maruz kalabilir.

Bu meseleye temas eden Fransa Temyiz mahkemesinin 21 - kânunu-evvel - 1869 tarihli kararı keyfiyeti şöyle tetkik ve tesbit etmektedir:

(Pek müstesna olarak bu kaideye muhalif haller olabilir. Nitekim ceza mahkemesi; memurun, takibe mevzu olan hadisede, ne fail ne şerik ne de muharrik olmadığına karar verdiği takdirde memurun inzibat cezası görmemesi, ceza mahkemesinin tetkikile tahakkuk eden hakikatı kanuniyenin zaruri icaplarındandır. Bu vaziyette verilmiş olan inzibat cezası iktidarı tecavüz şaibesile malûl olur. "Kaziyei muhkemenin nüfuzunu ihlâl" . . .)

Böyle bir hal, pek müstesna ve nadir vukubulur.

B - Amme hukuku cezasına mahkûm olan bir memur, bu cezadan başka inzibatî bir tedbire de maruz kalabilir. (Bu kaideyi teyit eden Fransa devlet şurası kararları vardır.)

Mesele meydandadır. İnzibat cezasile amme hukuku cezasının muhtelif hedef ve gayeleri ve inzibat cezasının sırf takdiri mahiyeti göz önüne alınacak olursa bu meselenin ciddi bir münakaşaya tahammülü olmadığı anlaşılır.

Bir suç teşkil edebilmesi için kanunun istediği şartları kendisinde toplayamayan her hangi bir hareket bir inzibat hatası mevzuu olabilir. Bu talâkkide ifrat telâkki edilebilecek bir hal de mevcut değildir: Bir maznunun beraet etmesi kendisinden zarar ve ziyan davası açmağa mani teşkil edebilir mi?

İnzibatî işlerde kaziyei muhkeme. — Aynı fiilden doğarsa bile inzibatî dava ile hukuku amme davası birbirinden tamamiyle müstakil ve ayrıdır. Bunlardan her hangi biri hakkında verilen karardan dolayı hasıl olan kaziyei muhkeme istisnâ olarak, diğeri üzerine bir tesir icra edemez.

Bu suretle; evvelâ, bir inzibat cezasile mahkûmiyet, bilâhara aynı fiilden dolayı ceza mahkemesi huzurunda kanunî bir takibin icrasına mani teşkil etmez.

Bunun tamamiyle aksi olarak evvelâ, bir ceza mahkemesinden bir hâkim, bir avukat veya her hangi bir memur hakkında sadır olan bir mahkûmiyet de bilâhara aynı fiilden dolayı inzibatî bir ceza ile mahkûmiyete mani olamaz.

Nitekim; bir belediye meclisinde reis vekâletini ifa eden belediye reisi muavinile beraber hazır bulunan bir hâkim, münakaşa esnasında hakaret amiz bazı sözler sarfettiğinden dolayı temyiz mahkemesi, bu hâkimin muvakkaten azline karar verdi. Halbuki hakaret amiz olan bu sözler evveleminde cezaî bir takibi istilzam ediyordu.

Aynı veçhile ceza mahkemelerinden sadır olan beraet kararlarından sonra beraet eden kimseler beraetle neticelenen fiillerinden dolayı, inzibatî takibe maruz kalabilirler. İnzibatî davalar, evleviyetle müstantiklerin men'i muhakeme kararlarıyla durdurulamaz.

Fakat inzibatî takip salâhiyetinin; bu suretle haiz olduğu istiklâl, hukuku amme namına yapılan takibat neticesinde verilen kararları tekzip edecek veya tamamiyle onlarla tezat teşkil edebilecek şekilde kararlar ittihazına kadar gidemez. İnzibat iktidarı, araştırmalarını ve tetkiklerini yalnız inzibatî fiillere hasrederek bu araştırma ve tetkikleri suçlara kadar teşmil edemez.

Bir intihap esnasında: Rey kâğıdına, namzetlerden biri lehine, intihabı temsil eden işareti ilâve etmek suretile sahtekârlıkta bulunan bir avukat hakkında yapılan kanunî takibat, beraetle neticelenmiş idi. Aynı avukata ayrıca tatbik edilen inzibat cezası hakkında serdolanın mütalea şudur: Eğer inzibat cezası, beraet hükmünün mevzuu olan fiil gibi, yani rey hâğıdına intihabı temsil eden işareti ilâve etmek suretile sahtekârlık mahiyetinde, tavsif edilerek hükmedilmiş ise hükmedilen bu ceza, keenlemyekündür.

İnzibatî noktai nazardan, kaziyei muhkemenin; hukukî takiplere karşı hiç bir hüküm ve tesiri olamaz. Nitekim meslekî hatalarından dolayı noterler hakkında verilen inzibat kararlarına istinat edilerek bu fiillerden dolayı vaki olan taleplerin hükümsüzlüğü iddia olunamaz.

Kaziyei muhkemenin, bilâhara yapılacak inzibatî takipler üzerindeki tesirine gelince burada bir tefrik yapmak lâzımdır.

Vicahen cereyan eden muhakeme neticesinde verilen hüküm ile beraber duruşma sırasında işlenen veya meydana çıkan bir inzibat hatasından dolayı bir noter, bir mübaşir, bir avukat veya her hangi bir memur hakkında inzibat kararı da verilmiş ise bu fiilden dolayı ne o mahkemede ne de inzibat meclisinde yeniden bir takip yapılamaz.

Halbuki bir çok hallerde hususî inzibat meclislerinin verdikleri kararlar, aynı fiilden dolayı yüksek inzibat komisyonlarında yeniden takibe mani olmadıktan başka belki bu komisyonlarda yeniden takip için bir saik bile olur.

Bu suretle; Fransa adliye nazırı, inzibatî veya her hangi mahiyette bir ceza ile mahkûm olan bütün hâkimleri muvakkaten azil veya hâkimlikten iskat edilmelerine karar verilmesi talebile - hâkimler hakkında yüksek inzibat komisyonu salâhiyetile - teşekkül eden temyiz mahkemesine sevkedebilir.

Aynı suretle inzibat heyetlerince inzibat cezasile mahkûm edilen her hangi bir memur veya noterin daha ağır bir cezaya çarptırılması için ayrıca takipleri caizdir.

IX — Bazı memurlar vardır ki bunlar hakkında inzibat iktidarının kazaileştirilmesi keyfiyeti hayli ilerlemiştir. Bazı muayyen ve nadir hallerde kanun idare amirinin haiz olduğu inzibat iktidarı yerine hakikî bir inzibat kazası ikame etmiştir. Başka bir tabir ile kanun, memurun hatasını tahkik ve cezasını tayin etmek üzere bir inzibat mahkemesi te'sis etmiştir. Mahkeme, vicahî duruşma gibi yalnız kazaî şekilleri tatbik etmekle kalmayıp doğrudan doğruya kazaî bir vazife ifa etmektedir. İnzibat hatalarını, hakikatı kanuniye kuvvetiyle tahkik ve tesbit etmektedir ki esas olan da budur.

(Mösyö Korney bu tekâmül ve sebeplerini..... işinde Şurayı devlette serdettiği iddiada çok iyi bir surette tebarüz ettirdi:

İptida meratip silsilesi yolile icra edilmekte olan inzibat iktidarı yavaş, yavaş kazaî yola doğru bir temayül göstermektedir; yani memurların haiz oldukları sıfat ve maruz bulundukları mecburiyetler dolayisile tabi oldukları nizamla muhalif hareketlerin cezalandırılması fertten ferde mafevken maduna değil kısmen kendi işlerinden çıkmış bir heyete mevdu bulunmaktadır.)

Fransa'da Maarifi umumiye mensuplarına ait olan ve tali ceza hukuku ismini alan bu tekâmül, çoktanberi temin edilmiştir. Akademi

heyetlerinin teşekkülile ve Maarifi umumiyenin yüksek heyetine verilen inzibat selâhiyetile de bu tékâmül teyit edilmiştir. 27/Şubat/1880 tarihli kanun hükümlerine göre yüksek heyet; akademi heyetleri tarafından ita olunup ihtilâf ve inzibata mütedair olan kararları, istinafen ve son derecede görür. Ve orta ve Yüksek tedrisat muallimlerinin azillerine, işten el çektirilmelerine ve muvakkaten azillerine dair olan kararları sülûsan ekseriyetle ittihaz eder.

İnzibatî kazayı tatbik etmek üzere te'sis edilecek olan mahkemelerin, inzibât hatalarını kazaî usullerle tesbit etmekle iktifa etmesi ve bu suretle inzibat mahkemesinin tesbit ettiği vaziyetten neticeyi çıkarmak selâhiyetinin idarî amire bırakılması muvafık olurdu. Kanun ile kabul edilen şekil böyle değildir: Kanun tesbit ettiği vaziyetten neticeyi çıkarmak iktidarını da mahkemeye tevdi etmiştir.

Bu mevzua temas eden ve şayanı dikkat olan bazı haller aşağıya nakl olunmuştur :

1 - Üniversite heyetleri; orta ve Yüksek tedrisat muallimlerine teal-lük eden hususlarda hakikî birer kazaî inzibat mercileridir. (Akademi heyeti, Üniversite heyeti, Maarifi umumiye yüksek heyeti.)

(Bu inzibat mahkemeleri kararlarının hukukî mahiyetleri itibarile, ve tabirin tam ma'nasile, bir fiili kazaî olduğuna şüphe edilemez.

Mösyö Korney, Devlet şurasında... işinde bu noktada çok ısrar etti. Yüksek heyet; «Maarifi umumiye nezareti yüksek heyeti» kanunun emrile ve kanunda mevcut tabirlerle inzibatî kaza iktidarını haiz olan bir heyettir. Bundan çıkan neticeye göre; bir kere haiz olduğunuz salâhiyet, meselenin esasını değil kanunı derececi muvafakatini tetkik etmekten ibarettir.

Saniyen, Yüksek heyette; hükümlerine riayet edilmesi mecburî olan usuller mevcuttur; usule riayet etmek, kazaî tahkikatın zarurî neticesidir. «Binaenaleyh Devlet şurası bu müracaatı temyiz mahkemesi gibi tetkik eder. İktidarı tecavüzden dolayı vaki bir şikâyet gibi kabul edemez. Mösyö Korney pek haklı olarak mütalâasına şöyle devam etti., El koyduğunuz müracaat, inzibatî bir davaya, inzibatî bir kaza mercinin istinafen veya son derecede olarak vermiş olduğu bir karara teallük etmektedir. Devlet şurası kararında Akademi heyetinin kararını bir çok def'a hüküm olarak ve yüksek heyete karşı vaki olan müracaatları da istinaf- kelimesile tavsif etti.)

Kazaî inzibat iktidarını haiz olan bu merciler, inzibat hatalarından dolayı maznun bulunan muallimlerin hatalarını, hakikatı kanuniyet kuvvetile tesbit ve neticeye göre cezalarını tayin ederler.

(Akademi heyeti, 27 Şubat 1880 tarihli kanunun on birinci madde-sinin üçüncü fıkrası mucibince; nazır veya rektör tarafından tevdi edilen orta ve yüksek tedrisat muallimlerine isnat olunan inzibat suçlarına el koyarak bunları tahkik ve cezalarını tayin ederler. Kararlar aleyhine

on beş gün içinde yüksek heyete (Maarifi umumiye nezareti Yüksek heyeti) müracaat olunabilir.

2 - 30/Ağustos/1883 tarihli kanunun 13 üncü maddesine göre «temyiz mahkemesi, hâkimler için Yüksek inzibat meclisini teşkil eder. Bu sıfatla vazife ifa edebilmesi için temyiz mahkemesi heyeti umumiye halinde teşekkül eder. Temyiz mahkemesi baş müddei umumisi Yüksek inzibat meclisinde hükûmeti temsil eder.» 14 üncü maddeye göre «temyiz ve istinaf mahkemeleri birinci reislerle daire reisleri ve azaları bidayet mahkemesi reisleriyle reis muavinleri aza ve aza mülâzimleri ve sulh hâkimleri hakkında temyiz ve istinaf mahkemeleriyle diğer mahkemelerin haiz oldukları iktidar selâhiyeti bundan böyle yüksek inzibat meclisi tarafından icra olunacaktır.»

Yüksek inzibat meclisi sıfatile teşekkül eden temyiz mahkemesi, inzibatî suçları, kazaî muamelelerle ve hakikatı kanuniye kuvvete tesbit eden hakikî bir kaza merciidir. 1883 tarihli kanundan beri inzibatî cezaları da bizzat hükmetmektedir.

İdarî ve adlî selâhiyetlerin ayrılması hakkındaki kaidenin tesirile temyiz umumî heyetinin içtimaile teşekkül eden yüksek inzibat meclisi tarafından verilen inzibatî hükümler aleyhine temyiz yolu kalmamaktadır.

Çünkü, temyiz mahkemesi Devlet şurasına tabi olmadığı gibi heyeti umumiye halinde içtimaî takdirinde mahkemei müşarünileyhanın fevkinde bir mahkeme de mevcut değildir.

Adliye nazırı Mösyö Martin Feuillée namında bir zat 1883 tarihinde temyiz mahkemesile Devlet şurası reisi ve azalarından mürekkep ve kendileri tarafından seçilecek azadan müteşekkil bir yüksek inzibat meclisi vücuda getirilmesini teklif etmiş idi. Mebusan meclisi bu teklifi kabul etmedi: Devlet şurası âzalarının iştiraki yüksek inzibat meclisinin bitarafılığına muhalif görüldü.

3 - Kabule şayan bir mazereti olmaksızın kanunun kendilerine tahmil ettiği vazifeleri yapmaktan çekinen umumî meclisler ve liva ve belediye meclisleri âzaları aleyhine 7 - Haziran - 1873 tarihli kanuna tevfikân Devlet şurası tarafından verilen azil kararları hakikî birer hükümdür.

Bu azil kararlarına münasip bir tabir olmak üzere memuriyetten istifa tabiri kullanılmaktadır. Bizde maruf olan müstafi addolunmak gibi.

Devlet şurası tarafından verilen bu kararlar aleyhine tevessül olunacak kanun yolu yoktur.

Bu mahiyette verilen hükümler o kadar enderdir ki daha fazla üzerinde durmağa mahal yoktur.

4 - 10 Mart - 1898 tarihli kanunun birinci maddesi mucibince Avue, mübaşir, muhamminler gibi memurların hizmet hatalarını hakikatı ka-

nuniye kuvvetile tesbit ederek inzibatî ceza tatbik eden mahkemeler, hakikî bir inzibatî kaza mercii teşkil ederler.

Birinci madde — Alâkadarlar ve re'sen müddei umumiler tarafından vaki olacak takibat neticesinde Avue, mübaşir ve muhamminler hakkında muvakkaten veya müebbeden azil veya para cezası ve zarar ve ziyan tazminatı bunların bulundukları mahal mahkemesi tarafından hükmolunacaktır.) Bu maddeye göre alâkadar tarafların da inzibat iktidarını tahrik edebilmek salâhiyetini haiz oldukları şayanı kayıttır.

5 - 19 - Mayıs - 1834 tarihli kanunun 12 ve 13 ncü maddeleri mucebince memurlar için teşkil edilen tahkikat heyetleri, inzibat hatalarını tahkikatı kanuniye kuvvetile tesbit eden birer inzibatî kaza mıdırılar? Bunları teşkil hususunda vazı kanunun maksadı ne idi? Evvelâ; şu ciheti tesbit edelim ki tahkikat heyetleri, inzibat cezalarını hükmetmeyip yalnız reylerini beyan ederler; bu hal, bu heyetlerin inzibatî kaza mahiyetini haiz olmadıklarını isbata kâfi değildir. Şu kadar ki idare âmirleri, tahkikat heyetleri tarafından beyan olunan reylerle bağıdırlar beyan edilen bu reyler haricinde bir inzibat cezası tayin edemezler. İşte bu vaziyettir ki, vazı kanunun bu heyetlere hakikî kaza salâhiyeti vermek istediğini göstermektedir.

(§ - 30 - Ağustos - 1883 tarihli kanunun onbeşinci maddesi mucebince tahvili teklif edilen bir hâkim hakkında karar vermek üzere içtimaa davet edilen temyiz mahkemesi heyeti umumiyesinin bu husustaki salâhiyeti; buna kıyas edilemez. Çünkü bir hâkimin tahvili ancak «Yüksek inzibat meclisinin» reyine muvafık olmak şartile hükûmet tarafından icra edilebilir. Burada bir inzibat cezası mevzuu bahsolaramaz. Vazı kanunun verdiği salâhiyete nazaran «Yüksek inzibat meclisi» hâkimlere yalnız ihtar, tevbihi, muvakkaten azil veya iskat cezaları verebilir. Nazır tarafından tatbik edilebilecek inzibatî müeyyideler de gayrı resmî olarak veya resmen tebliğ edilen tevbihi cezalarıdır. Binaenaleyh yüksek inzibat meclisi, bir hâkimin tahvili hakkında ancak idarî bir rey beyan etmiş olur. Tahvil edilen hâkim aleyhinde bir inzibat hatası tesbit etmiş olmaz. Hâkim hakkında verilen bu tahvil kararı inzibat hatasından dolayı verilmiş bir ceza değildir.)

Bu mes'ele Fransa devlet şurasınca menfi surette halledilmiştir.

(*Laferrière de bu heyetleri, şûrayı devletin kazasına tabi idarî mahkemelerden addetmemektedir.*

Devlet şurası; bu heyetler tarafından verilen reyler aleyhine değil, ancak bu reyler üzerine idare amirleri tarafından alınan kararlar aleyhine vaki olan müracaatları kabul ve tetkik eder. Tahkikat heyetleri haiz oldukları salâhiyet itibarile yalnız rey beyan etmeğe mezun oldukları için bunların doğrudan doğruya kaza salâhiyetini haiz oldukları kabul edilemez. Hususile bu hey'etler tarafından verilen reyler, idare âmirleri tarafından memur lehine değiştirilebilir.

(Mösyö Léon Blum devlet şurasında.....işindeki iddialarında şöyle demişti: «Tahkikat hey'eti, bir kaza mercüidir; bu hey'et maznun lehine teminatı haiz olan muayyen usullere tabi kazaî bir hey'ettir..... Meratip silsilesi itibarile olan idarî iktidar ile kazaî iktidar arasındaki iltibası tamamilen isbat eden hal,

«A» tarafından yapılan tahkikat esnasında takip edilen tarzıdır.

A - kendisine ait olmayan bir vazifeye müdahale etmek suretile fazla bir iş görmüş oluyor. Ve idarî amir olmak itibarile haiz olduğu salâhiyeti, icrasına salâhiyeti olmadığı kazaî bir muameleye teşmil ediyordu. Bu hâl kazaî işlere müdahalenin tehlikesini göstermeğe kâfidir....)

Maamafih devlet şurası; Devlet komiseri tarafından beyan edilen bu mütaleanın hilâfına karar vermiştir.

X - İnzibat iktidarının tamamilen kazaileştirilmesi hususunda amme hukuku cezasile inzibatî cezalar arasında hiç bir fark cari olmamalı mıdır?

Bunu iddia edenler vardır. Fakat bu iddia doğru değildir.

Mösyö (Dugiut) ye göre: Etat, 1903 II sahife: 466

«İnzibat kararı.... Kazaileştirilmemiş bir ceza kararıdır..»

(Sahife: 469) inzibat cezasının, tedricî bir surette amme hukuku cezasına yaklaştırılmasına doğru bariz bir temayül tesbit edilmektedir. Belki inzibat cezasının tamamilen amme hukuku cezası sistemine inkilâp ettiği bir zaman gelecektir. Bu gayri mümkün bir hâl değildir. Çünkü bu iki nevi ceza, aynı vasfı haiz ve aynı esasa müstenittir. Amme hukuku cezası, kazaî bir şekilde icra edilmektedir. İnzibat cezası hakkındaki tekâmül tamam olunca o da kazaileştirilmiş olacaktır. O zaman bu iki nevi ceza arasında ne esas ne de şekil itibarile hiç bir fark kalmıyacaktır.)

2 - İnzibat hatalarının sıkı bir surette ve filân hata için filân ceza tatbik edilir. Diye tayini inzibat iktidarının müstenit olduğu fikri esasiye tamamilen muhaliftir. Binaenaleyh ya, inzibatî kaza mercilerine inzibat hatalarının ve iktiza eden cezaların tetkik ve tayini hususunda çok geniş bir iktidar vermek mecburiyeti hasıl olacaktır ki amme hukuku cezasında böyle bir iktidar mevcut değildir veyahut inzibat iktidarı iki müesseseye ayrılacaktır.

A) : hafif müeyyidelerin tatbikinde idare amirlerine mutlak bir takdir selâhiyeti vermek.

B) - : Ağır müeyyidelerin tatbiki için bir inzibat kazası mercii teşkil etmek.

Meselâ : hâkimler için 30/Ağustos/ 1883 [1] tarihli kanunun 13 üncü ve onu takip eden maddelerinde olduğu gibi ki: evvelâ; idarî amirin (Adliye nazırı) mutlak bir takdir hakkile haiz olduğu gayri resmî tevbih ile tebliğ tâbi olan resmî tevbih cezalarını vermek selâhiyetinden sonra hâkimler için yüksek inzibat meclisi sıfatile teşekkül eden temyiz mahkemesi umumî heyetinin haiz olduğu inzibat selâhiyeti bu noktai nazara iyi bir misal teşkil eder.

Toplayan:

Ceza İşleri Müdürü
Hasan Safiyettin

[1] 30/ Ağustos/ 1883 tarihli kanunun 17 inci maddesi: (Adliye nazırı; bütün hukuk ve ticaret mahkemeleri hâkimleri üzerinde nezaret hakkını haizdir, Bunlara tevbih cezası verebilir; Tevbih cezası, cezaya mevzu olan hâkime, daire reislerine, azaya, reislere, hâkim ve hâkim muavinlerine birinci reis vasıtasile ve Müddei umumilere de İstinaf müddei umumileri marifetile tebliğ edilir. Adliye nazırı, kendilerine isnat olunan fiillerden dolayı izahat almak üzere her hâkimi nezdine davet edebilir.)

BÜYÜK MİLLET MECLİSİNCE KABUL OLUNAN

Tefsirler ve Kararlar

İle icra vekilleri heyeti tarafından kabul ve mer'iyete vaz olunan
nizamaame ve talimatnamelerin ve tevhidi içtihat kararlarile
Şûrayı Devlet kararlarının

(Resmî Gazete) de Neşrini Gösterir

R E H B E R

Türkiye Büyük Millet Meclisinin dördüncü intihap
devresinin ikinci toplanma yılında kabul buyuru-
lan tefsirlerin numara sırasile (Resmî Gazete)de
neşrini gösterir fihrist

Tefsir No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sayısı	Tarihi
180	Damga resmi kanununun 32 inci madde- sinin 20 inci fıkrasının tefsiri (1324 numaralı Damga resmi kanunu 901 sayılı Resmî Gazetededir.)	2259	23-11-932
181	Arazi vergisi kanununun beşinci maddesi- nin tefsiri (1833 numaralı Arazi vergisi kanunu 1841 sayılı Resmî Gazetededir)	2261	26-11-932
182	1931 senesi Bütçe kanununun 15 inci mad- desinin (A) fıkrasının tefsiri (1848 numaralı 1931 senesi Bütçe kanunu 1856 sayılı Resmî Gazetededir)	2261	26-11-932
183	Askerî ve mülkî tekaüt kanununun 62 ve 65 inci maddelerinin tefsiri (1683 numaralı Askerî ve mülkî tekaüt ka- nunu 1517 sayılı Resmî Gazetededir)	2358	21-3-933

Tefsir No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sayısı	Tarihi
184	Memurin muhakemat kanununun 4 üncü maddesinin tefsiri (Memurin muhakemat kanunu muvakkati 1751 numaralı Takvimi Vekayile neşredilmiş ikinci tertip düsturun altıncı cildinin 207 inci sahifesindedir)	2415	31.5.933
185	Askerî ve mülkî tekaüt kanununun 23 üncü maddesinin tefsiri (1683 numaralı Askerî ve mülkî tekaüt kanunu 1517 sayılı Resmî Gazetededir)	2416	1.6.933
186	Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun 18 inci maddesinin tefsiri (1452 numaralı Barem kanunu 1229 sayılı Resmî Gazetededir)	2416	1.6.933
187	Belediye vergi ve resimleri kanununun 41 inci maddesinin tefsiri (423 numaralı Belediye vergi ve resimleri kanunu 63 numaralı Resmî Ceridededir.)	2421	7.6.933
188	Belediye vergi ve resimleri kanununun 14 üncü maddesinin tefsiri (423 numaralı Belediye vergi ve resimleri kanunu 63 numaralı Resmî Ceridededir)	2427	14.6.933
189	Mübadele ve teffiz işlerinin kat'i tasfiyesi ve intacı hakkındaki kanunun beşinci maddesinin tefsiri (1771 numaralı Mübadele ve teffiz işleri tasfiyesi kanunu 1759 sayılı Resmî Gazetededir)	2427	14.6.933
190	2255 numaralı Gümrük tarife kanununun 401 inci maddesindeki «İhtar» ın tefsiri (2255 numaralı Gümrük tarife kanunu 2415 sayılı Resmî Gazetededir)	2433	21.6.933
191	551, 1485, 1890 numaralı kanunlarda zikredilen «harp malûlleri» tabirinin tefsiri (551 numaralı kanun 84, 1485 numaralı kanun 1210, 1890 numaralı kanun 1964 sayılı Resmî Gazetededir)	2433	21.6.933

Tefsir No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sayısı	Tarihi
192	Maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki 1452 numaralı kanunun 7 inci maddesinin son fıkrasının tefsiri (1452 numaralı kanun 1229 sayılı Resmî Gazetededir)	2541	1-11-932

* * *

Türkiye Büyük Millet Meclisi dördüncü
intihap devresinin ikinci toplanma yılında
kabul buyrulan kararların numara sırasile
Resmî Gazetede neşrini gösterir
fihrist

Karar No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sayısı	Tarihi
728	Cemiyeti Akvama girdiğimiz için Fransız Meclisi Meb'usanı tarafından ittihaz olunan tebrik kararı hakkında	2253	16-11-932
729	4 haziran 1929 tarih ve 1490 numaralı kanun hükmünün temdidî hakkındaki lâyiha-nın hükûmete iadesine dair. (1490 numaralı kanun, askerlik dersleri muallimlerinin ücretleri hakkında olup 1210 numaralı Resmî Gazetededir)	2259	23-11-932
730	İstanbul Darülfünununun 1931 senesi büt-çesinde 10968 liralık münakale yapılmasına dair olan lâyiha'nın hükûmete iadesine dair	2259	23-11-932
731	Seyrisefain idaresi memurları ücretlerinin tevhit ve teadülü hakkındaki lâyiha'nın hükûmete iadesine dair	2259	23-11-932
732	Tütün inhisarı umum müdürlüğü 1932 ve 1933 seneleri bütçesinden 500 000 liranın Milli Müdafaâ vekâleti deniz bütçesine nakli hakkındaki lâyiha'nın reddine dair	2259	23-11-932

Karar No.	Başlığı	Resmî Gazetesinin	
		Sayısı	Tarihi
733	Ankara memurlarının mesken tazminatı hakkında tefsire mahal görülmediğine dair.	2261	26.11.932
734	Mektep binalarının belediye vergi ve resimleri kanununun 6 ıncı ve 7 inci maddeleri hükmüne dahil ve resme tabi olup olmadığının tefsirine mahal bulunmadığına dair	2261	26.11.932
735	Denizli Serkomiseri Mehmet Celâl efendi ile İsmail oğlu Fuat beyin İstiklâl madalyası ile taltif edilemeyeceklerine dair.	2265	30.11.932
736	Çanakkale meb'usu merhum Samih Rifat beyin ailesine beyanı taz'yet edilmesine dair.	2272	8.12.932
737	Orman Amenejman gruplarına ve bu işlerde çalışan orman mühendislerine yevmiye hesabına verilmekte olan tazminatın sureti tediyesindeki tereddüdün tefsir tarikile halledilemeyeceğine dair.	2283	21.12.932
738	Barut ve mevaddı infilâkiye meselesine dair.	2283	21.12.932
739	Van vilâyetinin Muradiye kazasının Kâni-kevan köyünden Abdullah oğlu Ahmedin ölüm cezasına çarpılması hakkında	2288	27.12.932
740	Sivereğin Camiikebir mahallesinde Kirkor oğlu Karabet namı diğeri mühtedi Mustafanın ölüm cezasına çarpılması hakkında	2288	27.12.932
741	Etfal hastanesi için İstanbulda istimlak edilen iki kıt'a arsa bedeli olarak tahakkuk etmiş olan borcun mahsubu umumî kanunu ahkâmına tabi olacağına dair. (Millî hükûmet bütçelerine ait borçlar hakkındaki 1513 numaralı kanun 1211 numaralı Resmî Gazetededir.)	2301	11.1.933
742	Belediye vergi ve resimleri kanununun 6 ıncı maddesindeki apartman kaydına dair (Belediye vergi ve resimleri kanunu 423 numaralı olup 26.2.1340 tarihinde neşredilmiştir.)	2301	11.1.933

Karar No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sayısı	Tarihi
743	Askerî ve Mülkî tekaüt kanununun 68 inci ve muvakkat 3 üncü maddelerinin tefsirini mucip bir cihet görülememiği hakkında (1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanunu 1517 numaralı Resmî Gazetededir)	2303	14.4.933
744	Büyük Millet Meclisinin tatili faaliyet etmesi hakkında	2308	19.1.933
745	Gümrük ve İhbarlar vekâletince 1932 malî senesi zarfında alınacak nakil vasıtaları, kadrosunun bütçeye raptı zımında bir kanun tedvinine lüzum olmadığı hakkında	2372	10.4.933
746	25 haziran 1932 tarih ve 2025 numaralı kanunun neşrinden mukaddem hükûmetçe verilmiş olan imtiyazlara müteallik mukavelelerde yazılı vergi ve resim muafiyetlerine dair [2025 numaralı kanun 2139 sayılı Resmî Gazetededir]	2373	11.4.933
747	Tekaüt kanununun 55 inci maddesindeki maaşlara ait hükmün ikramiyelere ve diğer ahvale tefsir suretile tatbikına imkân olmadığı hakkında	2379	18.4.933
748	11 ağustos 1325 tarihli kanuna göre tekaüde sevk veya istifaları kabul edilmişken kararname ile tekrar muvazzaf hizmete alınan zabıtlar hakkında	2396	9.5.933
749	Lise ve orta mekteplere alınacak leyli meccanî talebe hakkındaki kanunun üçüncü maddesinin tefsirine mahal olmadığına dair	2385	26.4.933
750	Jandarma efradı kanununun birinci maddesinin değiştirilmesine lüzum olmadığı hakkında	2385	26.4.933
751	Tekaüt kanununun 51 ve 53 üncü maddeleri ile askerî ceza kanunu hükümlerinin telifi zımında tayinî muameleye mahal olmadığına dair.	2392	4.5.933

Karar No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sayısı	Tarihi
752	Bolu meb'usu Şükrü, Eskişehir meb'usları Cafer ve Emin, Mersin meb'usu Ferit Celâl, Siirt meb'usu Mahmut ve Sivas meb'usu Necmettin Sadık Beylerin teşrii masuniyetlerinin kaldırılmasına mahal olmadığına dair.	2392	4-5-933
753	Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbut (2) numaralı cetvele ithal edilmeyen maaşlı memurlara uzaklık ve pahalılık zamlarının verilip verilmeyeceğinin tefsirine mahal olmadığı hakkında.	2394	4-5-933
754	Muvazenei umumiye kanunlarına bağlı (H) cetvelinin tefsirine dair.	2396	9-5-933
755	İlgazın Karaca Üren nahiyesinin Köprülü köyünden Ali oğlu Hatip Hasanın mahkûm olduğu ölüm cezasının on beş sene ağır hapse tahviline dair.	2396	9-5-933
756	İsparta meb'usu İbrahim ve sabık Gaziantep ve Kars meb'usları Remzi ve Ağa oğlu Ahmet Beylerin teşrii masuniyetlerine dair.	2399	13-5-933
757	Erzurum meb'usu Asım ve sabık Tokat meb'usu Bekir Lûtfi beylerin teşrii masuniyetlerine dair.	2401	15-5-933
758	İmalâtı Harbiye fabrikalarındaki mütehassıs zabıtana verilmekte olan yevmiyelerinin umum müdürlük merkezinde çalışan zabıtana da tefsir suretile teşmil edilemeyeceği hakkında.	2410	25-5-933
759	Piriştineli Ömer oğlu Recep ve İbrahim oğlu Arnavut İsmailin ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında.	2410	25-5-933
760	Kütahyanın Cebraîl köyünden Mehmet oğlu Halilin ölüm cezasına çarpılması hakkında.	2410	25-5-933
761	Asker kaçağı çanak Alinin ölüm cezasına çarpılması hakkında.	2410	25-5-933

Karar No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sayısı	Tarihi
762	Üç oğlu şehit düşen Bulgar tebaasından Lofçalı İsmail efendiye maaş tahsisine kanunî imkân olmadığına dair	2419	5-6-933
763	Gümüşane meb'usu Hasan Fehmi beyin Osmanlı borçları hakkındaki beyanatının basilarah vilâyetlere tevzii hakkında	2427	14-6-933
764	İsmet Paşa hükûmetine ve Adliye vekili Saraçoğlu Şükrü Beyefendiye beyanı takdirat olduğu hakkında	2415	31-5-933
765	Bazı Jandarma zabitlerinin tekaütlükleri hakkında arzuhal encümenince ittihaz olunan kararların tasvip edildiğine dair	2421	7-6-933
766	Kânunuevvel 1931 - şubat 1932 aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata dair	2423	10-6-933
767	Mart - mayıs 1932 aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata dair	2423	10-6-933
768	Haziran - ağustos 1932 aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata dair	2423	10-6-933
769	Eylül - teşrinisani 1932 aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata dair	2426	13-6-933
770	Kânunuevvel 1932, şubat 1933 aylarına ait Divanı Muhasebat raporları hakkında ittihaz olunan mukarrerata dair	2426	13-6-933
771	Sivasın Velîyüttin köyünden Emin oğlu İsmailin ölüm cezasına çarpılmasına dair	2428	10-6-933
772	Dilenciliğin men'ine dair olan nizamname hakkında	2427	14-6-933
773	Askerî ve Mülki Tekaüt kanununun 15 inci maddesinin tefsirine mahal olmadığına dair	2433	21-6-933
774	Şûrayı Devlet azahıklarına Emin, Fatin, Dr. Kilisli Rifat ve Nuri Beylerin intihap olunduklarına dair	2431	19-6-933
775	Maarif vekâleti inâşat bürolarının kırtasiye ve kırtasiyeye müteallik levazımına dair	2433	21-6-933
776	Tasfiyeye tabi tutulanlara Avukatlık ruhsatnamesi verilemeyeceği hakkında	2433	21-6-933

Karar No.	Başlığı	Resmî Gazetenin	
		Sıyısı	Tarihi
777	Selânik mübadillerinden Fazilet ve Melek hanımlara tahsis ve teffiz ve ahiren 1885 numaralı kanun mucibince iadeye tabi tutulan haneye dair	2429	17-6-933
778	7 haziran 1336 tarih ve 7 numaralı kanuna müzeyyel 2026 numaralı kanuna dair	2433	21-6-933
779	Büyük Millet Meclisinin tatili faaliyet etmesi hakkında	2433	21-6-933
780	Reisicümhur Gazi Mustafa Kemal Hazretlerine Büyük Millet Meclisinin saygılarının sunulmasına dair.	2433	21-6-933
781	Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan yeni misaka dair	2520	4-10-933
782	Eli işten çektirildikten sonra vekâlet emrine alınan memurlara dair	2538	25-10-933
783	Muallimlerin vekâlet maaşları hakkında	2533	25-10-933
784	Taamiye bedelinden vergi kesilmemesi Hakkında	2538	25-10-933
785	2006 numaralı kanunun tefsirine mahal olmadığına dair (Gümrük ve İhisarlar vekâleti teşkilâtı hakkındaki 2006 numaralı kanun 2126 sayılı Resmî Gazetededir.)	2533	25-10-933
786	Askerî memurlar kanununun 4 üncü ve 5 inci maddelerinin tefsirine mahal olmadığı hakkında	2541	1-11-933
787	Ordu, Bahriye ve Jandarm zabitan ve memurini hakkındaki 912 numaralı kanunun tefsirine mahal olmadığı hakkında	2541	4-11-933

* * *

Nizamnameler

İcra ve İflâs kanunu tatbikatına dair nizamname	2215	2-10-933
İcra Vekilleri Hey'etinin 13307 sayılı karar-		

Başlığı	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
namesile mevkii mer'iyete konulmuştur.)		
Bina vergisi nizamnamesi	2295	4-1-933
(İcra Vekilleri Hey'etinin 13638 sayılı kararnamesile mevkii mer'iyete konulmuştur.)		
Türk - Yunan muhtelit hakem mahkemesi usulü muhakeme nizamnamesinin 29 uncu maddesinin 2 inci ve 31 inci maddesinin birinci fıkralarının yeni metinleri	2303	14-1-933
6-3-1929 tarihli Etibba odaları nizamnamesinin 10 ve 11 inci maddelerinin tadili-ne ve bir madde ilâvesine dair nizamname	2364	23-3-933
(14014 sayılı kararname ile mevkii mer'iyete konulmuştur)		
Hayvan sağlık zabıtası nizamnamesine zeylen hazırlanan nizamname	2382	22-4-933
(14156 sayılı kararname ile kabul edilmiştir 2390 sayılı Resmî Gazetede tashihi vardır.)		
Doktorların ihtisas vesikaları nizamnamesine zeylen tanzim olunan nizamname	2388	30-4-933
(14207 sayılı kararname ile mevkii mer'iyete konulmuştur.)		
17 teşrinievvel 1330 tarihli Maliye Teftiş Hey'eti nizamnamesinin muaddel 9 uncu maddesinin 3 ve 4 üncü fıkralarını tadil eden nizamname	2397	10-5-933
(14253 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Askerî izin nizamnamesi	2447	9-7-933
(14637 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
İstanbul Limanı nizamnamesi	2471	7-8-933
(I-14730 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.		
II- Bu nizamnamenin 3 üncü maddesine ait tashih 2473 sayılı Resmî Gazetededir.)		
Belediyeler Bankası esas nizamnamesi	2475	12-8-933
(I- Bu nizamname 14756 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.		

Başlığı	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
II - 2301 numaralı Belediyeler Bankası kanunu 2435 sayılı Resmî Gazetededir.)		
Ölçüler nizamnamesi	2487	26-8-933
(I - 14826 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
II - Ölçüler nizamnamesinin 16 ıncı maddesi mucibince neşredilen ölçüler ve ayar müfettişlik merkezlerini ve belediye sıra numaralarile gruplarını ve ayar dairesi bulunan belediye grup merkezlerini gösterir liste 2512 sayılı Resmî Gazetededir.)		
Vilâyetler hususî idareleri tekaüt sandığı nizamnamesi	2490	29-8-933
(14793 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Gümrük ve hudut kıtalarının vazifelerine ve valilerle münasebetlerine dair nizamname	2491	31-8-933
(14809 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Türk bayrağı altına girecek vapurlar hakkında nizamname	4972	7-9-933
(14860 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		

* * *

İcra Vekilleri Hey'etince kabul olunan Talimatnameler

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
661 numaralı müzayede, münakasa ve ihâlât kanunu mucibince yapılmış olan talimatnameye bazı fıkralar ilâvesi hakkında	2189	1-9-932
(13245 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
661 numaralı müzayede, münakasa ve ihâlât kanununa ait 18-6-931 tarihli talimatnamenin ikinci maddesinin « K » fıkrasının tashihi hakkında (13325 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)	2221	9-10-932
12022 numaralı kararname ile kabul edilen sınaî mülkiyet gazetesi hakkındaki talimatnamenin dördüncü maddesine ilâve edilen fıkra (13329 sayılı kararname ile kabul edilmiştir)	2222	10-10-932
23-4-932 tarih ve 1949 numaralı kanunun sureti tatbiki hakkında talimatname (13349 numaralı kararname ile kabul edilmiştir, 1949 numaralı kanun Posta, Telgraf, ve Telefon Merkezi müdür ve baş memurlarının idareye tahsis edilen binalarda icarsız ikametleri hakkındadır.)	2243	10-11-932
Askerî memurlar talimatnamesine ilâve edilen 25 ve 26 ncı maddeler (13397 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)	2250	13-11-932
Musiki muallim mektebi talimatnamesinin dokuzuncu maddesinin muaddel şekli (13367 sayılı kararname ile kabul edilmiştir)	2262	27-11-932
Söz derleme talimatnamesi (13507 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)	2268	4-12-932
Takas komisyonu talimatnamesi (13501 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)	2269	5-12-932
Vakıf zeytinliklerin idare, müzayede ve ihalesine dair olan 11-10-926 tarihli talimatnameye müzeyyel talimatname (13504 sayılı kararname ile kabul edilmiştir)	2271	7-12-932
İspirto ve meşrubatı küliye inhisarı hakkındaki kanunun sureti tatbikına dair olan talimatnamenin 2 ve 4 üncü maddelerinin muaddel şekli (13586 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)	2290	29-12-932
Türkiye cümhuriyeti içindeki cevami ve mesacidin tasnifi ve kadrolarının tesbiti hakkındaki 8-1-928 tarih ve 6061 numaralı talimatnameyi muaddil talimatname	2305	16-1-933

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
(13671 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.) (2314 sayılı Resmî Gazetede tashihi vardır.)		
İstanbul hayvan borsası talimatnamesinin 21 inci maddesinin muaddel şekli	2334	21-2-933
(13700 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
İstanbul hayvan borsası talimatnamesinin 47 inci maddesinin « D » fıkrasının muaddel şekli	2336	23-2-933
(13671 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Mersin borsası talimatnamesinin 27 inci maddesi hamisen fıkrasının muaddel şekli	2339	27-2-933
(13841 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Küçük zabıt ve onbaşı talimatnamesinin 8 ve 9 uncu maddelerine ilâve edilen fıkralar	2340	28-2-933
(13869 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Askerî merasim talimatnamesi	2348	21-3-933
(I - 13963 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.) II - Bu talimatnamenin ikinci kısım merasim atışları bahsinin birinci maddesindeki hafif top taburları tabiri "topçu kıt'aları" şeklinde değiştirilmiştir)		
(2486 sayılı Resmî Gazetede 14801 numaralı kararnameye bakınız.)		
20-7-1340 tarihli hastaneler talimatnamesinin bazı hükümlerinin muaddel şekli	2362	26-3-933
(14019 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Ordu sicil ve hal tercümesi talimatnamesinin 1, 4, 6 inci maddelerinin muaddel şekli	2369	3-4-933
(13935 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Askerî merasim talimatnamesinin 10 uncu maddesi ile bu maddenin (A) fıkrasının baş tarafına yapılan ilâve	2378	17-4-933
(14088 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Askerî merasim talimatnamesinde bir fıkranın muaddel şekli	2436	24-8-933
(14801 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Askerî merasim talimatnamesinin tadil edilen bir fıkrasının muaddel şekli.	2486	24-8-933
(14801 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
1035 numaralı kanuna müteallik talimatname-ye yapılan ilâveler	2887	29-4-933
(I - 14193 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
II - Mühendislik ve mimarlık hakkındaki 1035 numaralı kanun 598 sayılı Resmî Gazetededir.		
Ankara ticaret ve zahire borsası talimatnamesinin 25 inci maddesinin dördüncü fıkrasının muaddel şekli	2898	6-5-933
(14210 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Zonguldak amele birliği ve ihtiyat teavün sandığı talimatnamesinin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının muaddel şekli	2393	6-5-933
(14232 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Devlete ait ve devlet binası olmak üzere kiralanan binaların yangından koruma talimatnamesi	2397	10-5-933
(14149 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Tekirdağ ticaret ve zahire borsası talimatnamesinin 33 üncü maddesinin muaddel şekli	2397	10-5-933
(14151 sayılı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Ticaret mümessillerine ait talimatnamenin 8 inci maddesinin muaddel şekli	2462	27-10-933
(14168 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
Ziraat vekâleti mütedavil sermaye talimatnamesi	2428	15-6-933
(I - 14473 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.		
II - Bu hususa ait 2063 numaralı kanun 2150 sayılı Resmî Gazetededir.)		
Devlet demiryolları inşaatına ait müzayede, münakasa ve ihâlât talimatnamesi.	2446	8-7-933
(14596 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
(Akay) İşletme müdüriyeti teşkilâtı ve sureti idaresi hakkında talimatname.	2449	11-7-933
(14644 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
İmalâtı harbiye Teavün ve Sigorta sandığı talimatnamesine müzeyyel madde.	2450	12-7-933
(14638 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
Evkaf heyeti teftişîye talimatnamesinin 26 n-cı maddesine ilâve edilen fıkra (14361 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)	2466	19-7-933
2056 sayılı kanunun tatbik suretini göstermek üzere tanzim edilen talimatname	2473	9-8-933
I - Bu talimatname 2164 sayılı Resmî Gazetede mûnteşir 13204 numaralı kararnameye müzeyyel 14757 numaralı kararname ile kabul edilmiştir		
II - Hükûmetçe Ziraat Bankasına mübayaa ettirilecek buğdaylara dair olan 2056 numaralı kanun 2146 sayılı Resmî Gazetededir.		
Denizyolları işletme kanununun 9 uncu maddesi mucibince hatlara tahsis edilecek gemilerde bulunması lâzım olan evsaf hakkında talimatname	2475	12-8-933
(I. Bu talimatname 14734 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.		
II. 2239 numaralı deniz yolları işletme kanunu 2419 sayılı Resmî Gazetededir		
III. Bu talimatnamenin birinci maddesinin A fıkrası 1-1-1934 tarihine kadar tatbik edilmeyecektir 14868 numaralı kararname 2498 sayılı Resmî Gazetededir.)		
Ankara su tesisatı işletme talimatnamesi	2486	23-8-933
(Bu talimatname 14552 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.		
Cümhuriyetin onuncu yıl dñnümünü kutlulama masraflarına karşılık olarak devlet, hususî idare ve belediye bütçelerinden ayrılan paraların sureti sarfı hakkında talimatname	2486	24-8-933
(14764 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.)		
790 sayılı kanuna bağı talimatnamenin 2 ve 8 inci maddelerinin muaddel şekli	2492	2-9-933
(I. 14824 numaralı kararname ile kabul edilmiştir.		
II. İspirto ve meşrubatı külliye inhisarı hakkındaki 790 numaralı kanun 338 sayılı Ceridei Resmîyededir.)		

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
Askerî muallim ve hâkim yetiştirilmesi hakkında talimatname	2514	27-9-933
(14929 numaralı kararname ile kabul edilmiştir)		
Tahsisatı borçlar meclisine tediye edilmek üzere Maliye vekâletince tahsil için Fransaya gönderilecek memur namzetleri hakkında talimatname	2531	17-10-933
(15088 numaralı kararname ile kabul edilmiştir)		
Cümhuriyet ilânının onuncu yıl dönümü hatırası olarak çıkarılan madalya hakkında talimatname	2532	18-10-933
(15073 numaralı kararname ile kabul edilmiştir)		
393 sayılı kanunun tatbik suretini gösteren 12 şubat 1340 tarihli talimatnamenin üçüncü maddesinin muaddel şekli	2539	23-10-933
(Muzur hayvanların itlâfı hakkındaki 393 numaralı kanun 20-12-339 tarihli Ceridei Resmîyededir)		
* * *		
Vekâlet talimatnameleri		
İcra ve İflâs kanununa göre tanzim olunan nümunelerin kullanma tarzına dair talimatname (Adliye Vekâletinden)	2279	17-1-932
13 ikinci teşrin 1929 tarihli talimatname ile buna ait izahname yerine geçmek üzere tanzim olunan para değiştirme talimatnamesi (Maliye Vekâletinden)	2300	10-1-933
Umumî Hıfzıssıhha kanununun 245 inci maddesine tevfi kan lâgım mecraları inşası mümkün olmyan mahallerde yapılacak çukurlara mahsus talimatname (Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinden)	2556	19-7-933
Gümrük Kimyagerleri Talimatnamesine ilâve edilen madde Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinden)	2253	16-10-933

Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Kararları

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
Hapishaneden kaçmak veya kaçmak teşebbüsünde bulunmak cezası müstelzim olduğuna dair	2327	13-2-933
Kazanç vergisinden mütevellit ihtilâfların halli Adliye mahkemelerinin vazifesi haricinde olduğuna dair	2453	16-7-933
Gümrük resminden mütevellit ihtilâfların halli Adliye Mahkemelerinin vazifesi haricinde olduğuna dair	2453	16-7-933
İhtisas mahkemeleri arasındaki ihtilâfların halli Temyiz mahkemesine ait olduğuna dair	2453	17-7-933
Borç ikrarını mutazammın beyyine aleyhine delil ikamesi bazı hallerde caiz olduğuna dair	2504	16-9-933
Senetli borca karşı vaki def'in şahitle ispatına mesağı kanunî olmadığına dair	2504	16-9-933

* * *

Şurayi devlet Kararları

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
İçel Vilâvetinin Anamor Kazası dahilinde (Kalediran) ve (Gökçebelen) karyelerinde kâin ve imtiyazları İtalya tebaasından (Alferd Biliyotti) ve Fransa tebaasından (Etiyen Mas) uhdelerinde bulunan simli kurşun madeni imtiyazının feshine dair. No. 39-65	2304	15-9-932

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
1580 numaralı Belediye Kanununun 159 uncu maddesinde zikredilen mahallerin belediyeler namına tapuya raptı talebinden mütevellit noktai nazar ihtilâfının halline dair.	2263	28-11-932
Ankara Elektrik Türk Anonim Şirketinin sermayesinden başka istikraz ederek iptidai tesisata sarf ettiği meblâğın sermaye olarak kabul edilip edilmeyeceğine dair.	2276	13-12-932
11410 numaralı mezarlık nizamnamesinin 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının tayini manası hakkında	2287	26-19-932
Memurin kanununun 46 nci maddesine muhalif ahvalde ne suretle muamele olunacağı hakkında No. 7-19	2328	14-2-933
[46 ncı madde: Memurların tayinleri kendilerine ait memuriyetlere tayin edemiycekleri yakın akrabalarına dairdir.]		
İzmitte Evkaf İdaresince satılan mezarlık arsası bedeli hakkında Evkaf Umum Müdürlüğü ile Maliye Vekâleti arasındaki ihtilâfa dair. No. 10-20	2329	15-2-933
İzmirde Karşıyakada Kız Muallim mektebi binasının Maarif Vekâletine ferağı teklifinden dolayı Maarif ve Dahiliye Vekâletleri arasında çıkan ihtilâfa dair. No. 2-15	2330	16-2-933
Kütahya Vilâyetinin Emet Kazası dahilinde Kızılbük karyesinde meydana çıkarılan linyit madeni imtiyazının müteharrisi ve talibi bulunan Acem Zade Ahmet Efendiye ihalesine dair No. 10-46	2332	19-2-933
Mersin Vilâyetinde Musalı karyesinde mekşuf krom madenin Bahattin ve Muhittin Beylere ihalesine dair. No. 275-263	2333	20-2-933
İzmir tramvay şirketi arabalarının beherinden istenilen ayda iki lira resim hakkında Dahiliye Vekâleti ile Nafia Vekâleti arasında mütehaddis ihtilâfa dair No. 14-23	2335	22-2-933

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
Rize Vilâyetinin Mepavri nahiyesine tâbi Latum ve Aytaroz köylerinde bulunup imtiyazı Hacı Mes'ut Efendi ile şerikleri uhdesinde bulunan çinkolu manganez madeni imtiyazının feshine dair.	2338	26-2-933
Van Vilâyetinin Muradiye Kazasının Beşparmak ve görzot karyelerinde kâin olup imtiyazı Fransa tebaasından Emil Mayen uhdesinde bulunan Petrol madeni imtiyazının ademi feshine dair 290-281	2347	8-3-933
Şark Demiryollarından talep olunan mukataa hakkında No. 22-30	2351	13-3-933
Cami hademesi nizamnamesinin 14 ve 7 inci maddelerinin telifi hakkında 18-16	2454	17-7-933
Selânikli Kâzım Emin efendi ile Refikası Vesile Hanımın tabiiyetlerine göre mübadil sıfatile aldıkları mallar hakkında yapılacak muameleye dair No. 102-127	2457	20-7-933
Gebzede Orhan Gazi Vakfından olan arazi hakkında 25-12	2458	22-7-933
İstanbulda müteşekkil (Sağır, Dilsiz ve Körleri Himaye Cemiyeti) nin menafii umumiyeye hadim cemiyetler meyanına ithali şimdilik muvafık olmadığı hakkında	2459	24-7-933
Ziraat Vekâletinin Kocaeli Vilâyeti dahilinde Karacadere ve Kanlıçay Devlet ormanları mukavelelerinin diğer orman mukaveleleri gibi iktisadî buhran şartlarına göre tadili talebi ve bu talebin kabul edilemeyeceğine dair.	2464	30-7-933
Şark Demiryollarına ait ve Sirkeçide kâin büfenin bina vergisi hakkında Maliye ve Nafia Vekillikleri arasındaki ihtilâfa dair.	2473	9-8-933
İttihat Maadin Türk Anonim Şirketi uhdesinde bulunan Keçiborlu kükürt madeni imtiyazının feshine dair 195-191	2493	3-9-933
İdarei Hususiye veznedarlığını ifa eden İş Bankasından İdarei Hususiyenin paralarını nakil-		

Hulâsa	Resmî Gazetenin	
	Sayısı	Tarihi
den dolayı posta idaresince nakliye ve bendiye ücreti alınacağına dair 227-240	2512	25-9-933
Memurin kanununun 46 ncı maddesi sarahatına nazaran iki kardeşin maliye müfettiş muavinliğine tayin edilemeyeceklerine dair 231-244	2516	30-9-933
Ormancılığın buhrandan korunması hakkındaki tekliflere dair 98-125	2526	11-10-933
Demirhisar Torpitosu kaptanı iken esir olan binbaşı Hamdi Beyin esaretteki maaş farklarına dair	2527	12-10-933
Evvelce ağır hapis ve o derecede ceza müstelzim bir fiille mahkûm edilmiş olup memurin kanununun neşrinden evvel memuriyete kabul edilmiş olanların memuriyetlerinin devam edip edilemeyeceği hakkında 69-75	2529	15-10-933
İkinci kolordu yardım sandığına ihale edilmiş olan Bahkesirdeki Çataldağ devlet ormanı mukavelesinin tatbik edilmemesinden tahaddüs eden mes'ele hakkında	2537	24-10-933

Gayrimenkule tasarruf iddiası – Şahadet

Mahkemesi: Bolu Kıbrısık S. H. Kararın: Tarihi 4-10-931
No. 132 taraflar: Müddei: Sarı Mehmet ve Şehabettin efendiler. Müddeaaaleyh: Abdullah.

Dava: Hudut ve sairesi muharrer iki dönümden ibaret ve 150 lira kıymetindeki tarlalarına müddeaaaleyh atılmış buğdayı imha ve yeniden tohum atmak suretiyle müdahale eylemekte olduğundan vaki müdahalesinin men'i talebinden ibarettir.

Kararın Hulâsası: Müddeaaaleyhin zikrolunan tarlaya sureti tasarrufuna dair def'an dermeyaneylediği müdafaatın veçhi sıhhatı bulunmadığı gibi mübrez ve istinadettiği 1290 tarihli senette muharrer mutasarrıflarının da kendilerine bilverase intikali icap ettirecek bir cihet dahi bulunmamasına binaen vaki müdahalesinin men'ine dair verilen karar indettemyiz: Müddei haricen şirayi mukir olmasına ve tasarruf hakkında şahit istimai kanunen gayri caiz bulunmasına göre davayı vakıanın reddine karar verilmek lâzım iken yazılı olduğu üzere karar verilmesi kanuna muhalif olduğundan hükmün nakzına karar verilmiştir.

Yeniden icra kılınan muhakeme neticesinde: Her ne kadar müddeilerin tasarruflarını natık ellerinde bir senedi resmî yoksa da mezbur tarla kendilerine baba ve dedelerinden irsen intikal etmiş olmakla beraber müddeaaaleyh Abdullah namına da bir kayıt gayri mevcut ve alelhusus müddeaaaleyh mumaileyh tarafından ibrazedilmiş olan tapu senedinde isimleri yazılı Hasan ve Hüseyin kendilerinin dayısı olup vaktiyle bu tarlalardaki hissesini validesi Emine kendilerine hibe etmiş ve bu suretle alâkası kalmamış idügi cümlei şhadattan bulunmasına göre müddeabih tarla bir çok seneden beri bilfiil müddeilerin ellerinde olup ziraat ve intifa edegelmektelerken müddeaaaleyh tarafından gasp ve tecavüz edildiği anlaşılmakta ve bu sebepten müddeilerin dava ikamesine hakları bulunduğu dergâr olduğundan müddeaaaleyh Abdullahın müdahalei vakıa-

Türk temyiz mahkemesi kararları F. 12

sının men'ine dair 25 - 12 - 930 tarihli hükmünde ısrara karar verilmiştir.

Temyiz eden : Abdullah.

Temyiz kararı: Hukuk hey'eti umumiyesince bittetkik müddeti içinde temyiz olunan sor hükmün ısrarı mutazammın olduğu anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü.

Müddeinin 20 seneden beri münazaun fih tarlaya ziraat etmek suretiyle zilyet olduğu şهادetle tahakkuk etmesine ve müddeaaaleyhin ibrazettiği senet başka eşhasa ait bulunmasına mebni temyiz olunan hükmü ahir binnetice usulü kanuna uygun olup temyizen dermeyan edilen itirazlar varit olmadığından reddiyle hükmü mezkûrun tasdikına ve temyiz masrafının temyiz müstedisinden alınmasına 13-1-932 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Temyiz M. Hukuk Heyeti U.
Esas No. 112 Karar No. 4

Hane müştemilâtına müdahalenin men'i

Mahkemesi: Mardin Sulh hukuk K. tarihi 25 - 11 - 931
No. 269 T. Müddei: Esat efendi. Müddeaaaleyh Bahattin efendi.

Dava: Batapu mutasarrıf olduğu hanenin şark tarafında vaki dıvarı yıkılarak mutbah mahalline müddeaaaleyh tarafından bina inşasına teşebbüs edilmiş ve belediyece inşaat muvakkaten tatil edilmiş olduğundan vaki müdahalenin men'i talebinden ibarettir.

Kararın hulâsası: Münazaalı mahal müddeinin hanesinin üst katının müştemilâtından mutbah olduğu keşfen ve tasarruf kayıt ve senediyle sabit olduğundan müddeaaaleyhin vaki müdahalesinin men'ine dair verilen hüküm indetmeyiz: Her iki rapor da kat'iyet ifade etmediği gerek mutfak ve gerek dıvarın kime ait olduğu sarahaten anlaşılamadığı halde ona

istinaden yazılı olduğu üzere karar verilmesinden naşı bozulmakla yeniden yapılan muhakeme neticesinde müddeabih mahallin müddeiye aidiyeti keşif raporlarında kat'iyetle ifade ve müddeiye ait hanenin üst katı müştemilâtından olduğu evvelki hükümde beyan edilmiş olmasına binaen nakız varit olmadığı beyaniyle ısrara karar verilmiştir.

Temyiz eden: Bahattin Ef.

Temyiz lâyihasında: Nakız varit olduğundan son hükmün de nakzını talepten ibarettir.

Temyiz kararı: Hukuk heyeti umumiyesinde bittetkik: Müddeti içinde temyiz olunan son hükmün ısrarı mutazammın olduğu anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra görüşölüp düşünöldü.

Müstenit olduğu esbabı mucibeye ve keşifname mündericatına nazaran hükmü ahir usulü kanuna uygun olup temyizen dermeyan edilen bilcümle itirazlar varit olmadığından reddiyle hükmü mezkûrun Tasdikına ve aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden taraftan alınmasına 13-1-932 tarihinde müttefikan karar verildi

Temyiz M. Hukuk Heyeti U.
Esas No 117 Karar No. 6

Gayrimenkul tescili — Vazife

Kocaelinin Çınarlı köyünden Çoban oğullarından İbrahim oğlu İbrahim ağanın eşhası mütegayyibeden nalbant oğlu Karabetten haricen satın aldığı nısıf tarlaya emvali metrûke-den addiyle hazinei maliyece vaki müdahalenin men'i hakkında ikame eylediği davanın vazife noktasından reddine dair Kocaeli asliye mahkemesi hukuk dairesinden sadır olan 10-7-932 tarihli ve 216 No. lu ilâmın temyizen tetkiki müddeti zarfında müddei İbrahim ağa tarafından ba arzuhal talep olunmakla ilâmı mezkûr ile evrakı müteferriası ve temyiz lâyihası mütalea ve tetkik olunduktan sonra icabı müzakere olundu:

Müddeinin davası mütegayyip Karabetten haricen satın alarak tasarruf eylediği malûmülhudut bir kıt'a tarlanın nısfına hazinei maliyenin vaki olan müdahalesinin men'ine ve 1515 No.lu kanuna tevfikân mezkûr tarlanın nısfının tapuca kendi uhdesine tesciline karar verilmesi talebinden ibaret olmasına ve 1515 No. lu kanunun bu gibi ahvalde tapu dairelerince idareten yapılacak muameleye dair olup mahkemeye müracaatla dava ikame edildiğinde mahkemece esas davanın kavanini umumiye ahkâmına tevfikân rü'yet ve hükme raptedilmesi icabedeceğine mebnî mahkemenin müddeinin işbu davasının rü'yetle ahkâmı umumiye kanuniyeye tevfikân bir hüküm verilmesi iktiza ederken mahkemece davanın rü'yeti 1515 No.lu kanun mucibince mahkemenin vazifesi haricinde olduğundan bahsile reddine karar verilmesi muhalifi kanun bulunmuş ve nakız talebi bu sebeple varit görülmüş olduğundan nakzına 8 kânunusani 933 tarihinde müttefikân karar verildi.

Temyiz M. B. H. Dairesi
Esas No. 134 Karar No. 47

İhtar — İkametgâh intihabı hakkı

Mahkemesi : İstanbul asliye mahkemesi üçüncü hukuk dairesi. Tarihi : 8-6-932 No. 281 Müddei : Ali Cenani Bey Müddeaaaleyh : Nazire Hanım.

Temyiz edilen hükmün hülâsası : Ali Cenani Bey ile karısı Nazire Hanım birbirleri aleyhine açtıkları ihtar davasının icra kılınan muhakemesinde : Nazire Hanımın oturduğu ev aile birliğinin tesisi zımında teşkil edilen ev olması itibarile Hanımın mezkûr hanede çocuklarla oturması muhik bir sebep olmakla kocanın ihtar talebi gayri varit olduğu gibi sureti şehadete nazaran kocanın mahalli aharda bulunması evlenmenin kendisine tahmil ettiği vazifeleri ifa etmemek maksadile olduğu sabit olduğundan mumaileyhanın kocası hakkındaki ihtar davasının reddine karar verildiği beyanından ibarettir.

Temyiz eden : Ali Cenani Bey vekili Halil Fevzi Bey.

Temyiz kararı . Temyiz istidanamesinin müddeti içinde ita ve kaydedilmiş olduğu görölüp kabulü ve dava terk dola-yisile ihtar talebinden ibaret olmasına binaen H. U. M. ka-nunu mucibince mürafaaya tabi mevattan olmadığından işbu talebin de reddi ittifakla kararlaştırıldıktan ve dosyadaki evrak okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı gürüşölüp düşünöldü.

Kanunu medeninin 152 inci maddesi mucibince birliğin reisi olan koca, evin intihabı hakkını haiz olup davayı hazı-rada müddei bulunan zevç tarafından intihap edilmiş olan ikametgâh dava istidasında tasrih ve irae edilmiş ve lâalet-tayin her hangi bir mahallin mücerret kocanın tahtı temellü-künde bulunması, birlik için ihtiyar ve intihap edilmiş ika-metgâh telekki edilemeyeceği şüphesiz bulunmuş iken müd-deaaleyhamın ikamet eylediği hanenin, zevcin tahtı tasarru-funda bulunması ve hanedeki telefonun zevç namına mevzu bulunmasından dolayı zevcenin mezkûr hanede ikamet etmekte haklı bulunduğunun kabulile ihtar talebinin bu sebeplere müsteniden reddedilmesi yolsuz ve temyiz itirazatı varit ve beca bulunduğundan mümeyyezünbih hükmün H. U. M. ka-nununun 428 inci maddesine tevfikân nakzına ve aşağıda yazılı temyiz masraflarının ilerde haksız çıkacak taraftan alın-masına 19 Kânunuevvel 932 tarihinde ittifakla karar verildi.

T. T. M. İkinci Hukuk D.
Esas No. 3118 Karar No. 2593

Gayri menkul tasarrufu — Zilyetlik

Tapuca mukayyet olmayan arazi hakkında haki-ki zilyetliğin tahkikiyle ona istinaden hükmedilmek lâzımdır.

Mahkemesi : Ahıköy sulh. Tarihi : 28-5-932 Müddei : Ahı hacı Ömer zade Hulûsi efendi. Müddeaaaleyh : Abdi kızı Ayşe.

Neticei talep : Arsaya ve zeytin ağacına vaki müdahalenin men'ine dair.

Son karar : Müdahalenin men'ine karar verilmiştir.
Temyiz eden : Müddeaaaleyh.

Temyiz kararı : Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup esasa girildi.

Münazaunfihin tapuda kaydı olmamasına göre zilyedi hakiki tahkik edilerek anın yedinde ipkasına karar verilmek lâzım gelirken tasarruf hakkında şahit dinlenmesi ve iktisabî müruru zamandan bahsile yazılı olduğu üzere karar verilmesi.

Kanuna muhaliftir bozulmasına birlikte karar verildi.

T. T. M. üçüncü Hukuk D.
Esas No. 13406 Karar No. 10416

İstihkak davası — Müddet

İcraca haczedilen eşyaya istihkak iddiası icra ve iflâs kanununun (97) inci maddesinde gösterilen müddet zarfında ikame edilmelidir.

Mahkemesi : Çorlu sulh. Tarihi : 19-10-93½ Müddei : Moiz Altaraz efendi. Müddeaaaleyh : Ahmet Cevat bey.

Neticei talep : Mahcuz eşyaya istihkak talebine dair.

Son karar : Müruru müddetten dolayı davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz eden : Müddei.

Temyiz kararı : Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup esasa girildi.

Esnayi hacizde müddeiler hazır bulunup ta kendilerine istihkak iddiası için mehli münasip verilip verilmediği veya kendilerine ihbar veya teblig vaki olup olmadığı tahkik edil-

meksizin mücerret haciz muamelesi ile ikamei dava arasında geçen müddet nazarı dikkate alınarak müddetin geçtiğinden bahsile davanın reddine karar verilmesi.

Kanuna muhaliftir bozulmasına birlikte karar verildi.

T. T. M. üçüncü Hukuk Dairesi
Esas No. 13535 Karar No. 10402

Tahkimname mündericatına riayetsizlik Cezaî şartın tahakkuku

Mahkemesi Ankara asliye mahkemesi ticaret dairesi; tarihi: 1-5-932 No. 118 Müddei: Mustafa Fehmi Bey vekili avukat Cemal Hazım bey Müddeaaleyh Mösyö Moretti ef. vekili avukat Aziz Bey.

Dava; mün'akit şirket hesabâtının rüyetinden evvel müvekkili tarafından müddeaaaleyhe verilen 4200 liralık üç kıt'a bonolardan bir tanesini bacanağı İlhami beye ciro ederek müvekkili aleyhine iflâs davası ikame ettirmiş ve davanın rüyeti sırasında taraflar arasında bir tahkimname tanzim edilerek, bu tahkimname ile müddeaaaleyh iflâs davasını durdurmağı ve hakem kararından evvel takibat yapmamağı ve yaptırmamağı teahhüt ve işbu teahhüdünü yapmadığı surette 2040 lira tazminat vermeğı kabul etmiş iken, bir ay evvel İlhami B. müvekkili aleyhine iflâs yolile takibata başlamış ve müddeaaaleyh de vaki ihtara rağmen, teahhüdünü ifa etmemiş olduğundan ve mahkemece iflâs talebinin reddine karar verilerek, adiyen takibat yapmakta olduğundan bilbahis, müddeaaaleyhin tazminat olarak itasını kabul ettiği 4200 liranın maa faiz tahsilini istemiştir.

Hüküm; mevzubahs tahkimnamenin 4 ncü maddesinde tarafeynin hakemlere lâzım gelen teshilâtı göstermeğı ve talep edilen evrakı vermeğı teahhüt ve kabul eyledikleri münderiç olup müddei icap eden evrak ve vesaiki göndermemek suretile

hakemlerin içtimaina mani olduğu ve bu suretle maddei mezkûre ahkâmına riayet etmediği hakemlerin ifade ve ihbarları ile tahakkuk etmiş olduğundan ve saireden bahsile davanın reddine karar verildiğini natıktır.

Temyiz ve şifahî izahat ahzini talep eden; Mustafa Fehmi bey vekili avukat Cemal Hazım Bey.

Temyiz kararı: Sebkedен talebe mebni, tayin olunan günde, müsted'ii temyiz namına avukat Cemal Hazım bey gelip tebligatı vakiya rağmen gelmeyen mümeyyezünaleyh vekilinin gıyabında tetkikatı lâzime icrasına başlanarak temyiz ilâmının mehli kanunî zarfında ita ve kaydedildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan vekili mumaileyhin verdiği izahatı şifahiye istima edildikten sonra, vaktin ademi müsaadesine mebni, tetkikat icrasile karar ittihazı hususunun ahar bir güne taliki tensip kılınmış idi.

Ahiren mümeyyezünbih ilâm evrakı hükmiye ve temyiziye ile maan mütalea ve tetkik ve icabı keyfiyet müzakere olundu; tahkimnamede müddet tayin edilmemiş olmasına nazaran, hukuk usulü muhakemeleri kanununun 529 ncu maddesi mucibince hakemler ilk içtimalarından itibaren 6 ay zarfında hükmü vermeğe mecbur olmalarına ve hadisede tarafların da tahtı tesadukunda olduğu ve mahkemece de kabul edildiği üzere hakemlerin böyle usulü dairesinde bir içtima akdetmedikleri anlaşılmasına mebni, maddei mezkûrede muayyen olan müddet cereyan edemiyeceği cihetle, tahkim mukavelesinin hükmü baki olduğu ve hakemlerce usulü dairesinde müddeinin temerrüdü tesbit kılınmadığı halde, teahhüdatı ticariyeye mabihittatbik olan ticaret kanununun 645 nci maddesine istinaden yazılı olduğu üzere karar ittihazı usul ve kanuna muhalif ve itirazatı temyiziye bu itibarla varit olduğundan hükmün hukuk usulü muhakemeleri kanununun 428 nci maddesine tevfikân nakzına ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine 22-1-933 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Temyiz M. Ticaret Dairesi
Esas No. 2364 Karar No. 106

Ticarî taahhüdün ifa edilmemesi — Tazminat

Mahkemesi : İstanbul asliye mahkemesi ikinci ticaret dairesi. Tarihi : 21 - 11 - 931 No. 927-2527 Müddei : Şakir efendi vekili İsmet bey. Müddeaaaleyh : Yekta bey.

Dava : Müddei vekili, taahhütname mucibince ve 1200 lira navul mukabilinde müvekkilinin 1149 hayvanının pireye naklini taahhüt eden müddeaaaleyhe 200 lira kaparo verildiği halde mumaileyhin işbu taahhüdünü ifa etmediğinden bilbahiş 100 lira navul farkı 110 lira mer'a parası 100 lira çoban ücreti 90 lira 65 kuruştan İstanbula gidip gelme masrafı 1149 lira hayvanların zaiflemesinden mütevellit ikişer okka eksilmek farkı ve 1875 lira Pirede et fiyatının tenezzülü mukabili 500 lira kambiyo farkı ve 200 lira da verilen kaparo akçesi ki cem'an 4124 lira 65 kuruş zarar ve ziyanın maa faiz tahsilini istemiştir.

Hüküm : Müddeaaaleyh def'ini isbat edemeyerek bittalep müddeinin tahlifi icra kılınmış ve keçinin koyundan farkı olmadığı ehli vukuf raporile anlaşılmış ve hayvanların mer'ada kalmaları hasebile zaifledikleri şahadetle sabit olmuş ve ancak Pirede et fiyatının tenezzülü isbat olunamayarak bu cihet yeminle bertaraf edilmiş ve kambiyo farkı da şayanı istima müddeiyattan madut görülememiş ve navul farkı ve mer'a parası ve çoban ücreti için 100 lira ve müddeinin İstanbula gidip gelmesi için 50 lira ve keçilerin zaiflemesinden mütevellit zayıat farkı için 774 lira 50 kuruş olduğu ehli vukuf raporunda gösterilmiş ve mukavelenin ademi icrası hasebile 200 lira kaparo akçesinin istirdadı icabeylemiş olmasına mebni indelhesap 1324 lira 50 kuruşun % 5 faizle birlikte müddeaaaleyhten bittahsil müddeiye ve ziyade iddianın reddine karar verildiğini natıktır.

Temyiz eden : Yekta bey vekili Avukat Ahmet Ferit bey.

Temyiz kararı : Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu görüldükten ve dosyadaki kâğıtlar okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı keyfiyet müzakere olundukta :

Dava Yekta bey aleyhine ikame edilmiş ve taahhüde göre müddeaaaleyhin şahsen mahkûmiyeti iktiza eylemiş ve her ne kadar navul mukavelesinde koyun tahmil edileceği yazılı bulunmuş ise de tahmil hususunda yavrulu keçi ile koyun arasında bir fark gözetilmeyeceği tahakkuk etmiş ve müddeaaaleyh 28-8-927 tarihinde vapurun hazır olduğunu bildirmesine karşı müddeinin 31-8-927 tarihli telgrafname ile iş'arı ahire değin vapur gönderilmemesini bildirmesi üzerine müddeaaaleyh sükût ederek teklifi vakii kabul eylemiş ve müddeinin 10 - 9 - 927 tarihinde vukubulan talebine binaen 11-9-927 tarihinde bir vapur göndermiş ise de bu vapurun sığır ve sair hayvanatla yüklü olduğu ve müddeinin hayvanlarını istiaba mütehammil olmadığı anlaşılmış ve şu suretle rızayı tarafeynle teessüs eden ve vapurun sonradan gönderilmesine matuf olan mukavele hükmüne müddeaaaleyhin riayet etmediği anlaşılmış olmasına ve geliboluda keçi mer'asının bulunmaması hayvanatın diğer mer'alarda barındırılmasına mani bulunmamasına ve müddeinin hayvanatını sonradan kiraladığı ihsan nam vapurla nakledilerek fazla navul verdiği sabit bulunmasına nazaran temyizden bu hususlara müteallik itirazlar varit değilse de taraflar arasındaki mukaveleye göre müddeaaaleyh müddeinin koyun hayvanatının naklini teahhüt etmiş ve keçi hayvanatının zaiflemesi geliboluda keçi mer'ası mevcut olmadığından ileri geldiği iddia kılınmış olmasına mebni teahhüdün mahiyetine göre keçilerin zaiflamasından müddeaaaleyhe kabili atıf bir kusur olmadığı halde hayvanatı mezkûrenin zaiflemesinden mütevellit zararın da tahtı hükme alınması kanuna muhalif ve bu cihete matuf itiraz varit bulunmuş olduğundan hükmün bu kısmının hukuk usulü muhakemeleri kanununun 428 nci maddesine tevfikân nakzına ve cihati sairesinin tasdikına ve aşağıda yazılı temyiz masarifinden tasdik harcının temyiz edene ve nakız harcının ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine 19-1-933 tarihinde ittifakla karar verildi.

T. T. Mahkemesi Ticaret Dairesi
Esas No. 202 Karar No. 98

Hayvan yaralama — Davanın düşmesi

Davacının gelmemesi halinde amme davasının düşmesi
usulün 343 üncü maddesinde yazılı ef'ale maksurdur.

Dikkatsizlikle hayvan yaralamaktan suçlu Osmanın bilmuhakeme davacı tebligata rağmen gelmediğinden ceza muhakemeleri usulü kanununun 361 inci maddesine tevfi kan davasından vazgeçmiş sayılmasına dair Mersin sulh ceza hâkimliğinden verilen 13-3-932 tarihli kararın temyizden tetkiki mahallî C. müddeiumumiliği tarafından müddetinde istida edilerek dava evrakı C. Baş müddeiumumiliği memuriyeti âliyesinden tebliğname ile daireye tevdi olunmakla icabı düşünüldü:

Maznuna isnat olunan suçun ceza muhakemeleri usulü kanununun 344 üncü maddesinde yazılı olup olmadığı düşünülmeksizin yazılı olduğu üzere karar verilmesi.

Yukarda yazılan sebep bozmayı mucip ve itirazlar varit olduğundan mezkûr kararın bermucibi tebliğname bozulmasına ve evrakın yerine iadesine 9-10-932 tarihinde ittifakla karar verildi.

T. M. İkinci Ceza Dairesi
Esas No. 4619 Karar No. 5724

Gayrimenkul satışı

Mahallî: (Bandırma) İcra ve İflâs işleri tetkik mercii; tarihi 3-9-932 No. 123 Alacaklı: Ferit Bey Borçlu: Ahmet ağa.

Temyiz olunan kararın hülâsası: Vaki takip talebi üzerine bir kıt'a ipotek senedine müstenit (1800) lira alacağın istifasını teminen terhin edilmiş olan gayrimenkulün paraya çevrilmesi için nakzından sonra yapılan ikinci açık artırmada muayyen bedelle alacaklı üstünde bırakılmasına dair verilen karara karşı borçlu tarafından fesih talebile itiraz olunmakla mercice icra kılınan tetkikat neticesinde: Şartname gayrimenkulün

bütün evsaf ve hali hazır vaziyeti izah edilmek suretile tanzim ve gazete ile ilân edildiğinden ve bu husustaki tebligatın usulüne tevfikân borçlu ile birlikte ikamet eden kızı Emine Hanıma yapıldığından ve ihale ikinci artırma neticesinde icra kılınmış ve bedeli ipotekle temin edilmiş alacağı ödemeye yetmediği takdirde arsanın haczedilerek satışı evvelce tasvip edilmiş olduğundan bilbahis varit olmıyan itirazın reddine karar verildiği beyanından ibarettir.

Temyiz eden: Ahmet ağa.

Temyiz kararı: Kararın temyiz müstedisine 26-9-932 tarihinde tebliğ ve temyiz istidasının 26-9-932 tarihinde ita ve kayıt muamelesi ifa edilmesine göre temyiz talebinin müddeti içinde vukubulduğu anlaşılıp kabulü ittifakla kararlaştırıldıktan ve dosyadaki bütün kâğıtlar mütalea ve tetkik edildikten sonra esas hakkında icabı görüşülüp düşünüldü:

Şartname ve ilânlar nakız dairesinde yeniden tanzim edilmiş ve tebligat usulüne tevfikân yapılmış ve ihale ikinci artırma neticesinde icra kılınmış olmasına göre temyizen serdedilen itirazlar varit olmadığı gibi mümeyyezünbih kararın arsa haczine dair fıkrası ihale bedelinin ipotekle temin edilmiş alacağı ödemeye yetmediği anlaşıldıktan sonra nakzedilemeyeceğine mebni binnetice usul ve kanuna uygun olan mümeyyezünbih kararın İcra ve iflâs kanununun 366 ve H. U. M. kanununun 438 inci maddelerine tevfikân (tasdikına) ve aşağıda yazılı masrafın temyiz müsted'isinden alınmasına 8-12-932 tarihinde ittifakla karar verildi.

T. M. İcra ve İflâs Dairesi
Esas No. 1735 Karar No. 1672

Deyni âdi — İflâs kararı

Mahalli: (Bayındır) hukuk hâkimliği. Tarihi: 24-7-932
No: 190-143 Alacaklı: Şark kontuvarı Türk limited şirketi.
Borçlu: Komisyoncu Recep Ferit Bey.

Temyiz edilen kararın hülâsası: iflâs yolile vaki takip talebi üzerine vadeleri hulûl etmiş dört kıt'a emre muharrer senede müstenit (250) lira alacağın tesviyesi lüzumuna dair borçluya ödeme emri tebliğ edildiği halde mumaileyhin buna karşı itiraz etmediği gibi borcunu da ödememiş olduğundan bilbahis iflâsına karar verilmesi alacaklı şirket vekili tarafından talep olunmakla icra kılınan tetkikat ve muhakeme sonunda: borçlu mumaileyhin icra ve iflâs kanununun 171 ve 172 inci maddelerine tevfikân iflâsına karar verildiği beyanından ibarettir.

Temyiz eden: Recep Ferit Bey.

Temyiz kararı: Kararın temyiz müsted'isine 14-8-932 tarihinde tebliğ ve temyiz istidasının 17-8-932 tarihinde ita ve kayıt muamelesi ifa edilmesine göre temyiz talebinin müddeti içinde vukubulduğu anlaşılıp kabulü ittifakla kararlaştırıldıktan ve dosyadaki bütün kâğıtlar mütalâa ve tetkik edildikten sonra esas hakkında icabı görüşülüp düşünüldü:

Dava iflâsa müteallik olmasına ve borçlu Recep Ferit Bey tüccar olduğu için adî borcundan dolayı dahi iflâs hükümlerine tâbi bulunmasına ve ödeme emrine karşı itiraz etmemiş olmakla borcu kat'iyet kesbetmesine göre mumaileyhin vazifeye ve deynin ticarî olmadığı iddiasına mütedair olan itirazları varit bulunmadığından cümlesinin reddile usul ve kanuna uygun olan mümeyyezünbih kararın icra ve iflâs kanununun 366 ve H. U. M. kanununun 438 inci maddelerine tevfikân (tasdikına) ve aşağıda yazılı masrafın temyiz müsted'isinden alınmasına 8-12-932 tarihinde ittifakla karar verildi.

T. M. İcra ve İflâs Dairesi
Esas No. 1710 Karar No. 1673

İtirazın ref'i — Tahkikat noksanı

Mahalli: İzmir asliye mahkemesi Ticaret dairesi; tarihi

5-10-932 No. 616, 267 Alacaklı: Deniz Ticaret acentesi Maks Dermon ve Pol Persiç efendiler. Borçlu: Sabri Veli Bey.

Temyiz edilen kararın hülâsası: Vaki takip talebi üzerine bir kıt'a emre muharrer senede müstenit 620 İngiliz lirasının Türk parasile tutarı olan 4650 liranın tesviyesi lüzumuna dair tebliğ edilen ödeme emrine karşı borçlu tarafından vukubulan itirazın ref'i alacaklılar vekili canibinden talep olunmakla bu bapta icra kılınan tetkikat ve müracaat neticesinde: Borçlunun müddet hakkındaki def'i şayanı iltifat olmadığı gibi ibraz eylediği 1 - Ağustos - 932 tarihli varaka imzası ikrar ve kabul olunan senet mündericatına karşı gayri varit görüldüğünden ve itirazı varit kılacak başkaca delâil ve vesika ibraz edilemediğinden bilbahis vaki itirazın ref'ine karar verildiği beyanından ibarettir.

Temyiz eden: Sabri Veli Bey vekili avukat Ömer Fuat Bey.

Temyiz kararı: Kararın temyiz müsted'isine 15 - 10 - 932 tarihinde tebliğ ve temyiz istidasının 20 - 10 - 932 tarihinde ita ve kayıt muamelesi ifa edilmesine göre temyiz talebinin müddeti içinde vukubulduğu görölüp kabulü ittifakla kararlaştırıldıktan ve dosyadaki bütün kâğıtlar mütalea ve tetkik edildikten sonra esas hakkında icabı görüşölüp düşünöldü.

Takibe esas tutulan senet emre muharrer ise de bunun iki taraf arasında aktedilmiş deniz seferine müteallik bir mukaveleden tevellüt ettiği gerek mezkûr senet mündericatından ve gerek iki tarafın ifadelerinden anlaşılmasına ve senedin verilmesinde rizayı ifsat eden hallerin mevcudiyeti hakkında borçlu tarafından yazılı bir vesika ibraz olunmasına ve iki taraf arasındaki muamelenin esasını teşkil eden mezkûr mukavele hükümlerinin alacaklı tarafından ihlâl edilmiş olduğu borçlu tarafından iddia edilmesine göre bu husustaki münazaaların muhakeme ile hallü fasledilmesi esas mahkemesine ait ve böyle münazaalı hallerde icraî takibin devam ettirilmesine kanunun metin ve ruhu gayri müsait olduğu halde bir çok noktaları münazaalı kalan takibe karşı vaki olan itirazın yazılı olduğu üzere mutlak surette ref'ine karar verilmesi

usul ve kanuna muhalif ve temyizen serdedilen itirazlar varit olduğundan mümeyyezünbih kararın zikrolunan sebeplere mebni İcra ve İflâs kanununun 366 ve H. U. M. kanununun 428 inci maddelerine tevfikân nakzına ve aşağıda yazılı masrafın ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine 11-12-933 tarihinde ittifakla karar verildi.

T. T. M. İcra ve İflâs Dairesi
Esas No. 1747 Karar No. 1694

Tasfiye muamelesine itiraz

Mahkemesi : Bilecik asliye mahkemesi ticaret dairesi. Tarihi : 10 - 3 - 932 No. 46 - 39 Alacaklı : Neftsendikat şirketi. Borçlu : müteveffa Torum zade İbrahim efendi terekesine izafetle tasfiye masası.

Temyiz edilen kararın hülâsası : müntehiren vefat eden Torum zade İbrahim efendiye ait muamelâtın iflâs hükümlerine tevfikân tasfiyesi için teşekkül eden masaya müddeti zarfında müracaatla kaydettirilmemiş olan alacağın borç defterinden terkinine dair verilen karara karşı salıfüz-zikir şirket tarafından itiraz olunmakla bu bapta icra kılınan tetkikat ve muhakeme neticesinde : alacağın sulh hâkimliğince borç defterine kaydedildiği hakkında mutarız şirket vekili tarafından mesbuk ifade ve beyanat müteveffanın defter ve vasiyetnamesi mündericatına muvafık ve kefil Ahmet beyin konkordatosu mütebaki alacaktan dolayı asıl borçlu müteveffa İbrahim efendinin terekesine müracaat hakkı baki kalmak üzere kabul edilmiş olduğundan bilbahis masaca müttehaz kararın ref'ile şirketin alacağı olan 5944 lira 87 kuruştan Ahmet beyden tahsili lâzımgelen yüzde otuzunun tenzilile bakiyesi hakkında tasfiye muamelesinin icrasına karar verildiği beyanından ibarettir. Temyiz eden : Tasfiye masasına izafeten memuru İbrahim Bey.

Temyiz kararı : Temyiz talebinin müddeti içinde vuku bulduğu anlaşılıp kabulü ittifakla kararlaştırıldıktan ve dosyadaki bütün kâğıtlar mütalaa ve tetkik edildikten sonra esas hakkında icabı görüşülüp düşünüldü.

Mülga 1424 numaralı kanunun mümeyyezünbih kararda istinat edilen 199 uncu maddesi müşterek borçlulardan birinin konkordatosuna muvafakat eden alacaklı hakkında tatbik olunamayıp bu hususta mezkûr kanunun 286 inci ve 2004 numaralı icra ve iflâs kanununun 295 inci maddesi hükümleri cereyan edeceğinden müşterek borçluya mezkûr maddede yazılı teklif ve ihbarda bulunmıyan alacaklı ona müracaat edemezse de hadisede konkordato akteden Ahmet beyin sıfatı müteselsil kefil olup asıl borçlu müteveffa İbrahim efendi olduğu iki tarafın ifadelerinden anlaşılmasına ve alacak şirket tarafından müddeti içinde sulh mahkemesine müracaatla kaydettilmiş olmasına ve kefil Ahmet beyin konkordatosuna muvafakat keyfiyeti asıl borçlu olan müteveffa İbrahim efendinin iflâs yolile tasfiye halindeki terekesine müracaata mani olmadığı gibi diğer kefil Ali bey hakkındaki icraî takibin böyle bir müracaata mani olması lâzımgeldiği iddiası kanunî hiç bir esasa istinat etmemesine göre temyizen serdedilen itirazlar varit olmadığından cümlesinin reddile binnetice usul ve kanuna uygun olan mümeyyezünbih hükmün İcra ve İflâs kanununun 336 ve H. U. M. kanununun 438 inci maddelerine tevfiikan tasdikına ve aşağıda yazılı masrafın temyiz müsted'isinden alınmasına 10-12-932 tarihinde ittifakla karar verildi.

T. T. M. İcra ve İflâs Dairesi

Esas No. 1682 Karar No. 1677

Seguierin iddianamesinin en esaslı ve başlıca kısmı mevcut kanunların müdafaasına hasreylediği kısımdır. Seguierin mevcut kanunların meşru ve lâzım olduğuna âlemi inandırmaya çalıştığı bu uzun sahifeleri maalesef burada aynen nakledemiyeceğim. Fransız büyük inkılâbından evvelki Fransanın cezaya ait kanunlarını bilmek isteyenlerin mutlaka okumaları lâzım olan bu sahifeler eserlerde ekseriya zikredilir ve çok tahlil edilmiştir.

Seguier için her şey kraliyetlerin en güzelinde ve dünyanın en iyisinde en iyi tarzda cereyan eylemektedir. [1] Yalnız bu kısmın sonunda hatibin takındığı galip tavurlar arasından sessiz bir endişe duyulur. Çünkü hatip her cürme tatbik edilecek cezayı birer birer tayin edecek bir ceza kanununun şayanı arzu olduğunu söyler. Seguier bu temenniyi ifade ettikten sonra, bugün mektep talebelerini güldürecek bir temerrüt ile bu meselenin hallinin mümkün olabileceğinde şüphe ettiğini bildirir. Seguier için 1670 emirnamesi dokunulamıyacak kadar mükemmeldir, ceza ilminin ve insan basiretinin en son ve en mükemmel ifadesidir.

İnsan Seguierin iddianamesini okurken, üç sene sonra husule gelmiş büyük inkılâbı aklına getirirse mazi müesseselerini müdafaada gösterilen bu gayretin boşluğuna ve Seguierdeki bu emniyete şaşar. Üç sene sonra boşanan fırtınanın üzerinde Seguierin sesi kaybolmuş gitmişti, netekim ki iddianamesinde müebbet diye göstermeğe oğraştığı müesseselerde o boranın içinde tarumar olup gitmişti, binaenaleyh mevcut müesseseleri müdafa için söylediği bu mağrur iddianame edebî bir parça ve mazinin hatalarının bir vesikası olmak üzere kaldı.

Şimdi biz iddianamenin muhakeme usullerini müdafa eden kısımlarını nakledelim:

1670 emirnamesinin bir çok adlî hatalara sebebiyet vermekte olduğu iddiasına Seguier cevap vermek fazla olduğunu söyledikten sonra müellif yenileştirmekten vazgeçmediği iftiralara bizzat kendi cevap vermektedir. Hâkimlerin insan olduklarını iş başında bulunan insanların esef etmeğe değer hallerinin ve beşer fikrinin za'fının hâkimlere bir cinayet diye isnat edilemeyeceğini söylemektedir.

— Her ne kadar makbul olabilecek bir tarzda taan edilmemiş iki yeknesak şahidin kuvvetli emmarelere istinat eden ifadelerinin, ilâhî ve beşerî bütün kanunlara göre tam bir delil yerine geçmesi mecburîdir. Bununla beraber iki temyiz şahidin aldanmış ve binaenaleyh hâkimi aldatmış olabilmeleri de mümkündür. Adaleti beşeriye insan kalbi-

[1] Bir Fransız darbimeselinin ifadesidir. Darbimesel herşeyi iyi bulmanın ve niğbinliğin ifadesidir: Üzerinde yaşadığımız dünyadan daha iyi bir dünya olamayacağı gibi işlerde en iyi bir tarzda cereyan eylemektedir, maalinde olmak üzere «tout est pour le mieux dans le mesilleur des mondes»

nin b kl mlerini yoklayamaz.  ahitlerin de m ttehimin de vicdanları hâkimlerin nazarlarına kapalı birer kitaptır. Hâkim hainliğin kompl sunu d şebilmekten masun değildir. En namuslu bir hâkim bile pusuya düşebilir. Fakat hükmünün biricik kaidesi olan kanunun emirlerine uymakla  erefinden bir şey kaybetmiş olmaz. »

Seguier müttehimlerin son sorguları yapılırken üzerine oturtturuldukları iskemleden (sellette) den bahsederken diyor ki :

« Sellette de oturtmak usulü çok eski gibi gözüküyor... Umumiyetle denebilir ki Sellette  erefsizliği mucip olmaz ; bu da 1670 emirnamesinin metni ile kabili telifdir. Çünkü birinci hâkimler tarafından beraat edenler müddeiumumi tarafından, ancak müddeiumumi tarafından istinaf edildiği zaman orada sorguya çekilirler. Kraldan hâkimlere hitaben yazılmış bir af ve  efaata mektubu almış olanlar hakkında da hüküm böyledir. Müddeiumumi  erefsizliği mucip olan terhibi m cazatlardan birini talep etmiş olduğu halde dahi müttehim talebe rağmen beraat edebilir. İnsanı  erefsiz kılan Sellette le talep değildir h k md r. »

Bu gün müttehimlerin ancak son sorguları Sellette üzerinde yapılmaktadır. Bu vaziyete bir nevi  erefsizlik izafe eyliyorlar. Beraat etmiş olanların mahkûm olmu ların  erefsizliklerini ahval ve hâdiseler yüzünden taksime mecbur kalmış olmaları yazıktır. Takip edilmiş bir namuslu adamın bu usulden yüzü kızarır. Canilere gelince utanmanın ne ehemmiyeti vardır ? Onlar utanma nedir bilmezler. »

Seguier m ttehime cebren ettirilen yemini  u suretle ma'zur ve meşru göstermeğe oğra ıyor :

« Bir  ahidin, bir m ttehimin yemin etmekten varesta tutulmuş olduğu memleket acaba hangi memlekettir ? EĞer doğr luk yalnız başına bir insanın yalan yere yemin etmiş olmasından dolayı yüzünün kızarmasına kâfi gelmiyorsa ; eğer i kencenin deh eti m crimi cezadan kurtulmak  midile mecburen yalan yere yemin etmeğe sevkedecekse din baskısı daima  ciz midir ? Demek ki yemini daima caniyane olduğundan dolayı kaldırmak lâzımdır ?.. Bir çok m ttehimin yalan yere yemin etmiş olması   pheisizdir ; fakat bir m crimin yeni bir cürüm daha irtikâp eylemekte olmasından dolayı vicdanını, bir çok m ttehimleri de o yeni cürmü işlemekten alıkoyan dinî saiktan kurtarmak mı lâzımdır ? En kayıtsız ahl kiyun bile, hayat mevzuubahs olduğu zaman emniyetle yalan söylenebileceğini oğreten ahl kiyun bile şahit için yeminin lâzım olduğunu s yliyorlar. Oyle ise bu ahl kiyunu kendi kararlarıle h kmedelim. Bir müttehim bir şahit değil midir ; cürmün mahiyetini değiştirdiği zaman..  eriklerini bildirdiği zaman bir şahit değil midir ?.. »

Seguier iddianamesinde avukatların da aleyhinde bulunuyor. Avukatları lüzumsuz görmesi sebepleri ne kadar zayıf hatt  ne kadar gülünçtür :

« Büyük cinayet mes'elelerinde bir avukattan ne menfaat umulabilir ?

Tecrübe ile sabittir ki bir avukatın yardımına müsaade edildiği zaman deliller, hükme varmak için yapılması lâzım muamelâtı usuliyenin arasında kaybolup gidiyor. Müttehim ne yaptığını ve ne yapmadığını bir şahidin gördüğünü veya işittiğini bildiği kadar kat'iyetle bilmiyor mu? Bir cinayet davasında ekseriya tek bir madde vardır. Bütün mes'ele bu maddeyi, bu fiili ikrar etmek veya inkâr eylemekten, cinayetin başka bir tarafı tarafından yapılmış olduğunu veya müttehimin bu cinayeti maddeten yapmamış olacağını isbat etmekten ibaret kalır. Bu kadar basit bir mes'ele hakkında cevap vermek için de bir müşavire lüzum yoktur. Hazırlık hakikata biat eylemek arzusundan ziyade hakikata ihanet etmek emeline işaret eyler.»

Maalesef memleketimizde de, bugün bile bir çok kimseler müdafaa hususunda Seguiet den daha farklı düşünmüyorlar. Onlar da « hakikata ihanet edilmeksizin » müdafaa edilemeyeceğine kanidirler. Onlar da delillerin ibrazında gösterilen inceliği, isbatı müddeada gösterilen mahareti hıyle ve yalan telâkki ederler. Bu telâkki de olanlar vatandaşlarının hayat, hürriyet ve haysiyetlerine kıymet vermeyen kimselerdir. Bu telâkkide olanlar mücrimi müdafaaya mazhar kıldıktan sonra mahkûm ettirmekdeki şerefi ve lüzumu anlamayan kimselerdir.

Seguiet maznunun lehine ibraz edeceği delillerin hükme geçileceği zamana talik edilmesini şu tarzda meşru gösteriyor:

«Müttehimlerin bir çoğu cinayetin hakikatını inkâr eyleyemediklerinden bütün gayretlerini, şahıslarını emniyete çıkartmağa koyarlar, hattâ kendilerinin hakikaten mücrim olduklarını saklıyamadıkları zaman bile böyle hareket ederler. Müttehimin bu arzylediğimiz daimî cehdi, lehe olan delillerin ibrazını hükûm zamanına attırmıştır.

Kanunlara muhalefette, adaletin kanunları müdafaa için gösterdiği ihtimamdan ziyade maharet gösteren insan şeytaneti isbat etmiştir ki mücrimlere lehe olan delillerini hini ittihamlarında ibraza müsaade olursa menfaati amme için felâket olacak olan bu müsaade kararı mücrimlerin cezasız kalmalarını temin etmiş olacaktır.»

Seguiet için esaslı bir umde olan muamelâtı usuliyenin gizliliği şu surette makbul gösteriliyor:

« Muamelâtı usuliyenin gizliliği yüzleştirmeden sonra kalkmıyor mu? Ondan sonra müttehim aleyhine olan şeyleri öğrenmiyor mu? Hapisane de bir nevi hürriyete mazhar olmuyor mu? Artık ondan sonra hapisane dışındaki adamlarla görüşmekten menedilmiyor. Avukatile görüşmekte ve muhabere eylemekte serbest oluyor. Müttehimler her şeye ait istida vermiyorlar mı? Üç mahkûmlar bile, kendilerine hattâ mahkûmiyetle rinden sonra bir müşavir ile konuşmalarına müsaade edildiğine ve müşavirin vicdanlarından istemiş olduğu bütün açık imzaları vermiş olduklarına şahadet ederler. »

Şimdi iddianamenin hatemesini arzedelim :

« Her taraftan insaniyet diye bağrılmakta olduğunu işitmekteyiz. Acaba ne zamandanberi insaniyet hürmet görmüyor? İnsaniyetin haklarını müdafaa etmiyecek hangi barbar kanı vardır? Akıl ve mantık asrın düzme hakimlerinin inhisarında mı denecektir?.. Daima insaniyet namına yapılacağı söylenmesi dolayısıyla telkini bile tehlikeli olan bu umumî islâhat sistemleri kabulümüzden çok uzaktır. Söylemiştik ve daima da tekrar edeceğiz ki bu insaniyet kelimesi bir cem borusudur..»

Bidayetlerde Hâkimlerin ve baronun tenevvürü için kabul edilmiş olan lâyhalar bugün halk için bir eğlence ve bir merak mevzuudur; hattâ diyebiliriz ki kütüphanelerde bir ticaret mevzuu ve taraflar için bir menfaat ispekülâsyonudur. Umumî meydanlarda ve seyran yerlerinde satıyorlar, umumî bahçe ve tiyatroların kapılarında satıyorlar. Bu lâyhaları ruhunu ve fikrini ifşa eden darbimeseller ve hikemî cümlelerle süsliyorlar. Garabeti, lehlerine yazdıkları bedbahtların resimlerini dercetmek derecesine kadar vardiıyorlar...

Efkârı umumiye, masumiyeti isbat edici olduğu iddia edilen bu lâ-yıhayı ancak garabet ve yanlışlık mecmuası olarak talâkki edilecektir, efkârı umumiye bu lâ-yıhada taassubu son haddine vardiırılmış olarak görecektir, her şeyi yazmak hürriyetinin körlüğe kadar vardiırılmış olduğunu görecektir, kanunların keyfi bir tefsiri kisvesine bürünmüş sui niyeti görecektir, hürmet ve inkıyat iddiasile örtülmüş en fitnecü fikirleri görecektir. »

* * *

İddianamenin okunması 9 saat sürmüştü. İddianame akşamları saat 17 de başlayan ve (21) e kadar devam eden fevkalâde celselerde okunmuştu, ve okunması üç celse sürmüştü. Celseler pazartesi 7 salı 8 cuma 11 ağustosta da aktedilmiştir. Seguerin yorulmaması için diğer iki müddeiumunî saatte bir sıra ile Seguer ile değişiyorlardı.

Bachaumont eserinde celseleri şu tarzda anlatıyor :

« Umumî heyet bu uzun kıraati en büyük bir sükût ve en büyük bir hayranlık içinde dinlediler. İddianamenin bir mantık, ilim, tenkit ve hatta bazı yerlerinde belâgat şaheseri olduğu söyleniyor. » 11 agustos celsesi ufak bir inkıta'dan sonra saat 19 da tekrar başladı ve dört saat kadar sürdü. Müzakere çok hararetli olmuştur. Bachaumont'un eseri bu hususta çok kıymetli bir vesikadır; Bize lâ-yıhanın yapmış olduğu tesiri çok güzel gösterir. Müzakere esnasında bir kaç aza reis Rosambo ile birlikte mevadî cezaiyede islâhat yapılmasını krala arzettiği teklif etmişlerdir. Bu teklif ve bu teklifi yapan bir akalliyetin parlamanda teşekkül etmiş olması Dupaty için büyük bir muvaffakiyet idi. Bachaumont diyor ki :

« Re'ye geçilmişti. Reis Rolland üç müttehimî müdafaa eden lâ-yıhanın, efkâr üzerinde yaptığı tesirin büyüklüğü nisbetinde şiddetle tenkil edilmesi lâzım olduğunu ve böylece halka aparlimanın fikirlerini ne dereceye kadar istihkar eylediğinin gösterilmesini söyledi.

Bununla beraber bir kaç azadan bazısı müttehimlerin müdafaasına zarar verebilecek bir şeyin yapılmasından kaçınmak için müzakerenin tehirini bazısı da lâyiha ile iddianameyi krala takdim eylemek ve işi kralın takdirine terketmek reyinde bulundular.

Reis Rosambo ile diğer bir kaç aza krala ceza kanunlarının islâhını arzeyelediği teklif eylediler. Yaşın gayretini söndürmediği ikinci reis mösyö d'Ormesson olmasaydı ne olacağı kestirilemezdi. b'Ormesson dedi ki:

« Lâyihanın müellifini takibata öğratırlarken hâkimler, görünüşe göre çoklarının zanneyledikleri gibi bizzat kendi davalarında hâkim olmuyorlar. Filhakika biz hâkim sıfatlarımızda tecavüze oğramışızdır, halbuki hâkim olmak itibarile bu tecavüz bizi lâkayt bırakır, bize müessir olamaz, binaenaleyh bize yapılan hakaretlerin intikamını alabiliriz. Şikâyet edilen lâyihanın hasıl ettiği müthiş netice divanın şedit davranmasını mazur gösterir, gittiğimiz yerlerde yüzümüze kapıyı kapatmadıkları zaman soğuk karşılıyorlar bizleri isticvap etmeğe cesaret ediyorlar. »

Nihayet d'Ormesson lâyihanın cellât elile yakılması ve müellifi aleyhine de takibat yapılması mütaleasında bulundu.

Azadan Barillon bizzat reis d'Ormessonun dermeyeran eylediği sebeplere binaen d'Ormesson re'yine iştirak eylemediğini söyledi. Kendilerine henüz açılmakta olan kapıların da kapanmasından, daha soğuk çehreler ve daha müz'ic sualler karşısında kalacaklarından korktuğunu söyledi.

Diğer bir aza reis d'Ormessonun şikâyet eylediği hallere lâyihanın sebebiyet vermediğini fakat lâyihaya karşı yapılan takibatın sebebiyet verdiğini söyledi. Bir mahkeme gibi muhakeme etmekten hoşlanan, bir mahkeme gibi hakkı kazasının tahdit edilmesinden hoşlanmayan halkı münfail eden sebebin lâyihaya karşı yapılan takibat olduğunu ilâve eyledi.

Mösyö d'Ormessonun re'yi 29 re'ye karşı 55 rey ile kabul edildi. Evveliden hazırlanmış olduğu kuvvetle muhtemel olan hüküm hem o akşam verildi. Hüküm:

« Eserin hâdiseleri yanlış olarak kaydetmesinden davanın gayrı sadık bir hülâsasını yapmasından, kanun metinlerini yanlış nakil ve tatbik eylemesinden, mahkemelere karşı cür'et eylediği taanlarında müfteri olmasından, hâkimler hakkında hakaret amiz bulunmasından en mukaddes prensipleri tahrif eylemesinden, kanunların ve kanunların nöbetçisi olan hâkimlere karşı beslenen itimadı yıkıcı olmasından, halkı krallığın emirnamelerine karşı isyan ettirici olmasından nüfuz ve haşmeti kraliye mütecaviz bulunmasından cellât tarafından yırtılmasına ve adliyenin avlusunda büyük merdivenin dibinde yakılmasına. » Mütedair idi.

Yedi gün sonra 18 ağustos cellât adliyenin büyük merdiveninin dibinde bir kitabı yakmak ve küllerini savurmak gibi gülünç bir şey yaptı.

Mercier'nin Parisin tablosu [1] adlı eserinin parlimana tahsis eylediği faslında kitapların idamı tarzını şu suretle anlatmaktadır.

« Bir kitap Avrupanın takdirine mazhar olursa, her tarafta okunursa, yeni, kuvvetli, büyük ve doğru olan fikirleri beğenilirse müddeiumumi mahkemeye gelir, manasız iddianamesini serdeyler. Gazetecilerin yaptıkları gibi kitaptan bir iki cümle zikreyler. Kitap dine münafi, yanlış, şiddetli küfür, dinsiz, ülümre mütecaviz, devletlerin huzurunu muhtel olduğu bahanesile büyük merdivenin veya Saint-Barthelemy merdiveninin altında yakılmağa mahkûm edilir.

Tesadüfen orada bulunan bir kaç çapkının önünde ateş yakılır. Mahkeme kitabı mahkûm edilen kitabın yerine eski bir incil koyar Cilt o tozlu mukaddes kitabı yakar mahkeme kitabı afaroz edilmiş fakat her taraftan aranan kitabı kütüphanesine koyar. »

Lâyihanın yakılması ile parlamenin intikamı alınmış oldu. Fakat parliman lâyihanın yakılmasına karar vermekle de iktifa eylemedi; lâyiha-nın müellifleri ve o zamanki matbuat kanunu mucibince [2] istişarî rey

---

[1] Mercier, Tableau de Paris 1781

[2] Büyüh inkılâptan evvel ceza kanunlarının kitap tab'ı ve neşrine ait olan maddeleri şu tarzda hülâsa edilebilir:

Matbuat hususundaki hükümlerin esasını 10 mayıs 1728 beyannamesi teşkil ediyordu. İnkılâptan evvel matbuata ait bütün eski emirname ve nizamnameler, mer'î bulunuyordu, yalnız cezalar bir az hafifletilmişti. Eskiden cezalar idama kadar varıyordu. Dine nüfuzu saltanata, devletin huzur ve asayişine ve ahlâkı umumiyeye münafi eserler basan tâbiler Carcan cezasına mahkûm edilirdi. Teşhir cezası olan Carcan mahkûmu boynuna geçirilen demir bir tasma ile bir direğe bağlamak-tan ibaretti. Mükerrirlik halinde beş sene küreğe konurdu. Müelliflere gelince ilk defası parliman hudutları haricine muvakkat nefi cezasile, mükerrirlik halinde memleket hududu haricine müebbeden nefi cezasile cezalandırılırdı.

Her matbua sansörlerin müsaadesile basılırdı. Yalnız kralın emirna-meleri, mahkeme kararları ve görülmekte olan davayı tenvire yarıyan lâyihalar müsaade istemezdi. Fakat lâyihalarda mutlaka bir avuka-tın veya bir müddeiumuminin imzası bulunmak lâzımdı. Muzır olmayan eserlerin izinsiz basılmış bulunması tâbiin takdiri « Hâkimlerin basiret ve dinlerine bırakılmış » cezalara çarpılmasını mucip olurdu.

Gizli bir matbaa işletilmesi suçu 6,000 lira para cezasile tenkil edilirdi.

Bu cezalara bir emirname ile Bastille de hapsedilebilmek cezasını da

verenleri aleyhine takibatın açılmasına da karar verdi. Bu hususta da d'Ormessonun re'yi galebe çalmış oluyordu. d'Ormesson dan çok daha basiretkâr olan Seguiet her hangi şiddetli bir tedbir alınması talebinde bulunmadı, Belki Seguiet bir teybihname olan iddianamesinin parliman için kâfi bir tarziye olduğunu ve mücrimleri suçlu iken şahit yapmanın tehlikeli olacağını görmüş ve anlamıştı. Seguiet efkârı umumiyyeye yapılacak takibat ile meydan okumakta ise Dupaty'yi istihkâr ile dolu bir cezasızlığın utanması altında bırakmanın daha doğru olacağı kanaatinde idi, çünkü Konsey her ihtimale karşı üç mahkûmun ilâmını nakzederse takibatın neticesi çok vahim olabilirdi. Netekim ki öyle oldu.

13 ağustosta lâiyhaya imzasını atan avukat Legrand de Laleu lâiyhayı basan tâbi Denys ile birinci muavini (kalfası) sorguya çekildiler. Üçü de lâiyhanın müellifinin Dupaty olduğunu söylediler.

Daha 11 ağustosta parlimanın şiddetini gören baro Legrand de Laleuyu içinden attı ve levhadan isminin müebbeden silinmesine karar verdi.

Dupaty fırtınaya cesaretle göğüs verdi. Sorgunun vereceği neticeyi beklemeksizin birinci reise bir mektup yazarak kendi kendisini ihbar eyledi ve mektubun sonunda parlimanın vermiş olduğu ikrara itiraz eylemesini mümkün kılacak muamele usuliyenin yapılmasını istedi.

20 ağustosta müddeiumumiler yaptıkları araştırma tahkikatının neticesini umumi hey'ete bildirdiler. Legrand de Laleu metanetini kaybetmişti, herhangi bir yorgunluk veya aleyhine olan takibatın şiddetini azaltmak gayretile « belâgatine kapılmış olduğu Dupaty'nin arzusunı uymak ve lâiyhada dermeyan edilen vakıaların doğru olup olmadığını bizzat tetkik ve tahkik eylememek kusurunda bulunmuş olduğunu » kabul ve itiraf eyledi.

Müzakere çok gürültülü oldu.

D'Epremenil malûm olan şiddetile Dupaty'yi müdafaa eyledi mayısta da Freteauyu müdafaa eylemişti. Dupaty tarafından birinci reise yazılmış olan mektubu okudu ve mektubun parlimanın kararına karşı muteber ve makbul bir itiraz olarak kabul edilmesi lâzım geleceğini dermeyan eyledi. d'Epremenilin iddiası pek cûr'etkârane idi. Fakat parlimanın kendi sinesinde bir muhalefetin başlamış olduğunu göstermek itibarile de pek manidardı. Bu muhalefetin fazla tebarüz eylemesi yapılan münasebetsiz takibatın ilk neticesi oldu.

D'Epremenil mağlûp oldu. Mektup dosyasına raptolunmak üzere

---

ilâve evlemek lâzımdır, Bastille hapisanesine gönderilmek cezaların en keyfi olanı idi. Çünkü sebepsiz ve müebbet olabilirdi.

Bütün bu şiddetlerden kaçmak istiyen mütefekkirler eserlerini Fransanın haricinde bastırılmışlar ve üzerine isimlerini koydurmamışlardır. Bütün bu şiddet Fransayı büyük inkılâba götürdü.

müddeiumumilere verildi, ve iki maznunun ihzarına da karar verildi. Bu karar çok ağırdı. Gerçi kararın icap ettirdiği tevkif icra edilmedi, fakat karar aynı zamanda avukat ile hâkimin her türlü hidematı umumiyyeden derhal mahrumiyetini de icap ettiriyordu. Bu şiddet çok fazla idi. Bir kaç gün sonra Dupaty, müdafaa eylediği müvekkilleri olan mahkûmlarla temastan ve Seguierin iddianamesine herhangi bir tarzda mukabeleden de menedilmek suretile şiddeti artırıldı.

Dupaty efkârı umumiyyeye müracaat eyledi. Fakat Dupatynin sonraları « hercaimesrep şehir » diye yadeyliyeceği Paris, yorgunluk eseri göstermeğe başlamıştı. Seguierin iddianamesi bazı burjuva üzerinde tesir yapmıştı. Sonra daima yenilik arıyan halk için iş çok sürmüştü. Beş ay alâka göstermiş olduğu işin çok uzamış olması kendisini bıktırmış ve yormuştu.

Yalnız feylesoflar sağlam duruyorlardı. Fakat büyük inkılâbın arifesinde feylesofların yardımı istihkar edilebilecek bir şey değildi, çünkü hem adeden çok hem de nüfuzlu idiler. Condorcet « çarşamba 20 ağustos 1786 da parlamanda geçen şeylerin hikâyesi » ismi altında ikinci bir lâyiha çıkarttı Mason localarının en mühimi olan ve 1778 tarihinde Voltaire'i alkışla kabul eylemiş bulunan « dokuz hemşireler » locası Legrand de Laleu ile Dupaty'ye şeref vermek istedi ve resimlerini bastırıp dağıttı. Teselli pek hafifti.

Kral, Bordeaux parlamani davet etmiş ve huzuruna kabul eylemişti. Daima cür'etkâr olan Dupaty mensup olduğu hey'ete iltihak eylemek istedi. Bütün arkadaşları kendisini tanımamazlıktan geldiler ve onunla konuşmadılar.

Aynı zamanda Conseil, kendisine arzedilmiş veya edilecek davalar hakkında lâyiha bastırılmaması hakkındaki memnuiyetini tekrar eyledi.

Fakat susmak mağlûbiyeti itiraf eylemekti.

Dupaty metanetini kaybetmeksizin müddeiumumiye karşı bir usul kavgası açtı. Maksudı zaman kazanmaktı. Mahkeme kitabetine verdiği bir istida ile 11 ağustos tarihli karara itiraz iddiasını idame eyledi ve bu itirazın arkasına sığınmak suretile her türlü sorguyu bertaraf etmek istiyordu. D'Epremenil kendisini bir kere daha himaye eyledi, fakat yine muvaffak olamadı.

Parlaman tatilden evvel 6 eylülde toplanan son hey'eti umumiyesinde dosyayı celbettirdi. Söz papas azadan Tandeauya verildi. Raportör Tandeau Dupatynin müdafaa vasıtalarını zikrettikten sonra Legrand de Laleunun halini bildirdi. Genç avukat hakkında verilmiş olan ihzar müzekkeresinin sorguya çekilmesi kararına değiştirilmesini mahkemeden rica ediyordu. Ve istidasında mucip sebep olarak kendisini hataya sevk etmiş olan insanî ve dinî sebepleri zikreyliyordu. Raportör Seguierin kanaat ve hattı hareketine sadık olan müddeiumumilerin muhalefet etmediklerini de bildirdi. Mahkeme hiç bir karar vermeksizin celsesini tatilden sonraya talik eyledi.

16 eylülde Dupaty ikinci lâyihasını bastırdı. Lâyihanın ismi « tekerleğe mahkûm edilmiş olan Bradier, Simare ve Lardoise lehine hukukî sebepler » idi. Yine tâbi Denys büyük bir cesaretle lâyihayı bastı. Yine artık bir şeyden korkusu kalmamış olan Legrand de Laleu lâzım olan istişareyi imzaladı. Yalnız lâyihaya kimsenin aldanmıyacağı bir kurnazlıkla 1 temmuz tarihi kondu. Zira yapılması pek muhtemel olan takibat esnasında lâyihanın, parlamenin 11 ağustosta verilmiş olan kararından Conseil'in men'inden ve ihzar emrinin verilmesinden evvel bastırılmış olduğu iddia edilecekti. Fakat bu tedbir lüzumsuzdu, çünkü Paris boşalmıştı. Hâkimler de tatil dolayısıyla her tarafa dağılmışlardı ve mahkeme işlerinden başka düşünceleri vardı. Belki Dupatynin lâyihasını basanlar bu ciheti de düşünmüşlerdi.

Bu ikinci lâyiha birincinin uyandırdığı alâkayı uyandırmadı. Çünkü müellif lâyihada hemen hemen yalnız parlamenin birinci lâyihayı ifna ettirmeğe hakkı olup olmadığını münakaşa ediyor. Dupaty Rouen parlamanı tarafından haksız yere mahkûm edilmiş ve Tournelle'in büyük gürültülere sebebiyet vermiş olan hükmile beraat etmiş olan Salmon kızın davasından mülhem olarak müdafaanameyi yakmanın her şeye rağmen masum oldukları tebeyyün edecek olan müvekkillerine zarar vermek arzusundan başka bir şey ifade etmiyeceğini iddia etmiştir. Dupatynin fikri müvekkilleri namına itiraz eylemekle büyük bir celse açtırmak ve Segurier'ye cevap vermek, üç mahkûmu beraat ettirmek ve nazariyelerini iddia eylemekti.

Dupaty bir meydan okuyordu, fakat kimse bunu kabul etmek ve karşısına çıkmak istemiyordu, kabul edilse idi belki kendisi de sonuna kadar güç dayanırdı. Her ne ise adliye vekâletinin gizli himayesine mazhar gibi gözükmesine rağmen ne o nağdur parlamenin kibrini kırabilecek kadar kuvvetli ne de ona vermiş olruğu hükmü nakzettirtecek kadar mukni idi.

Segurier de iddianamesini bastırtmıştı. Segurier hiç bir eserinin kendisine bu kadar iltirap vermemiş olduğunu söyledikten sonra hâkimlerin ve akademi azalarının takdirlerini sahte bir tevazula kabul eyliyordu. Tabii kendisinden « şaheserini » inkâr eylemesi beklenemezdi. Binaenaleyh hasımlar için uzlaşma ihtimali yoktu.

Segurier'nin iddianamesini bastırtması üzerine ya hâkimlerden veya akademi azalarından biri şu manzum hicvi yazmıştır :

*Bakalım, bizim iddianameyi okudunuz mu
İddianamesinde amcazadem Segurier öyle âlimane söylüyor ki
İnsan kendini bir tarih hocasının dersinde zanneyliyor.
Bu pek nadir bir eserdir... Hakikaten pek nadirdir.
Çünkü nüshasına hiç bir yerde tesadüf olunamıyor
Yalnız hâkimlerde veya kitopçılarda bulunuyor.*

Tekerleğe mahkûm edilmiş üçlerin hükmünün Conseil'e nakzettirilerek Rouen Parlamânına gönderilecekleri ve böylece Salmon kızın masumiyetini kabul etmemek gibi ağır bir hata irtikâp etmiş olan Rouen parlamânına da hatasını bilecek güzel bir vesile verileceği hakkında bir şayia çıkmıştı. Fakat şayia tahakkuk etmedi; sonbahar ve kış hadisesiz geçti. Daima bir « kuduz koyun » olan Condorcet akademi de Segurier'ye rast geldikçe çıkışıp duruyordu. Biraz sonra da riyaziye derslerinde talebelerine parlamân aleyhinde bulunmuş olduğu işitildi. Fakat Condorcet çabuk mükâfatını buldu 1786 senesi sonlarında Dupaty nin yeğeni olan Mademoiselle de Grouchy ile evlendi.

Hakikatta hasımlar Conseil in kararına intizaren birbirini tarassut ediyordu. Raportör olan Blondel in hasta olduğu söyleniyordu. Belki siyasi olmakla başlamış olan bu hastalığın her şeyi talik ettirmek gibi bir büyük menfaati oluyordu. Freteau aleyhindeki inzibatî takibat ile Dupaty ve Legrand de Laleu aleyhindeki muameleleri de durdurtuyordu. Adliye nezareti işi yatıştırmak istiyordu ki bu da yavaş yavaş husule geliyordu ve zahiren tenakus gözükmeyle beraber bu da üç mahkûmun lehine bir netice veriyordu.

İlk zamanların ihtirası yerine lâyihanın ortaya koyduğu meselelerin doğru bir takdiri ile Freteau ile Dupatynin takip eyledikleri gayenin asil olduğu kadar da garezsiz ve ivazsız bulunduğu kanaati kaim olmuştu. - Yavaş yavaş yukarı mehafîle bazı cihetlerden hakları olduğu kanaati giriyordu. İslâhat lâzımdı. Gerçi parlamânın isyan eylemesi, maiyetini siyanet eylemesi, kararlarını müdafaa eylemesi tabiidî. Fakat yapılan cidal prensip cidali idi ve bu cidalde parlamân bitaraf olamayacak kadar işe karışmıştı. Parlamân aldanmış olabilmesi iddiasını ne için hakaret olarak talâkki eyliyordu? Segurier'nin dilile lâyuhtî olduğunu iddia eyliyen ve kendilerinin sual sorulabilmesine tahammül edemiyen hâkimlerin azametini kırmak lâzım değilmidi? Bütün adalet ve adliye meselelerini ne hakla şahıslarına hürmet noktasına irca eyliyorlardı? Neden adedi gittikçe daha fazla artan adli hataları menetmiyorlardı? Adli hataların korkunç yekûnu kanunların nakıs olduğuna ve hâkimlerin aldanabileceklerine başlı başına delildi.

Böylece parlamâna karşı itimat gittikçe azalıyordu fakat daha zahiri bir itiraz parlamâna öğradığı tehlikeyi ifşa etmemişti.

İşte 1787 senesi kânunusanisinde tekrar apansızın patladı. İlk ateşi Condorcet açmıştı. Birbiri üzerine iki hicivname neşreylemişti. Birincisinin serlevhası « Fransanın ceza kanunlarında şimdiden yapılabilecek bazı tadilât hakkında, bu kanunlara vakıf olduğu gündenberi bir gün asılmıyacağından emin olamıyan namuslu bir adam tarafından tecrübe » idi. İkincisinin ismi « Mösyö... S... ye yılbaşı hediyesi veya yeni bir eser hakkında bir adamın fikirleri » idi.

Her iki eserde kullandığı şiddetli lisan dolayısıyla müddeiumumiliğe ihbar edildi. Müddeiumumilik te müellifi bulmamak arzusile bir tahkikat açtı. Segurier şahsına aidiyeti dolayısıyla nefisini reddedyledi.

Yine aynıyle müellifin ismi yazılmamış yani anonim üçüncü bir risale daha çıktı, bu risaleyi Dupaty'nin çıkartmış olduğunu zanneylediler. Çünkü risale Dupaty'nin bağlı bulunduğu kanaati ifade eyliyordu. Risale « Bradier, Simare ve Lardoise nin iddianameye ve 11 ağustos 1786 tarihli karara sansöre arzedilmek şartile cevap vermek hakları olduğuna dair lâyiha » ismini taşıyordu. Eserde mahkûmlar Seguiere cevap vermedikçe davalarının Conseilde talik edilmesi isteniyordu.

17 şubatta daha mühim bir hâdisе oldu. Freteau umumî hey'etin toplanmasını istedi. Freteaunun bu talebi derhal is'af olundu. Freteau umumî hey'etin toplanması için parlimanın imtiyazlarına taaddi teşkil eden bir hâdiseyi ihbar gibi güzel bir vesile bulmuştu. Müzakere bittiği zaman birdenbire Seguiet'nin iddianamesine hücum etmek için ayağa kalktı. İddianamede dermeyan edilen vakıalardan bazılarının yanlışlığını alenen isbat eylemeği üzerine almak istediğini söyledi.

Ortalığı bir an için şaşkınlık kapladı. Freteaunun dostları ile pek gürültü sevmiyenler bu iskandaldan hayrete düştüler. Kimseye haber verilmeden tertip edilmiş ve yapılmış olan bu hücumları durdurmak için ne mümkünse yaptılar. Kendisine bu vahim teşebbüsünün neticelerini göstermeğe ve anlatmağa çalıştılar. Çıkacak skandal ve gürültüden sakınmasını nasihat ettiler. Hatta münakaşayı durdurmanın henüz kabil ve hâdiseyi olmamış gibi telâkki etmenin mümkün olduğunu söylediler. Fakat hiç biri kâr etmedi. Freteau ihbarında ısrar eyledi ve bir karar istedi.

O zaman hey'ette evvelâ mösyö Freteaunun tarafeynden olması halinde müzakereden çekilmesi lâzım olup olmayacağı meselesini ortaya attılar. Azadan birisi hey'etten birinin müzakereden çekilip çekilmemesinin takdirini daima alâkadarın zarafet ve inceliğine bırakmak lâzımgelceğini ileri sürdü. Diğerleri bu zarafet ve incelik gösterilmediği zaman kulağa fısıldamanın lâzımgelceğini iddia eyledi. Bazıları da daha ileri gittiler ve daha açık konuşular, nihayet bu müzakerelerden müteessir olan Freteau birinci reisin masasının üzerine hey'ette tasrih etmiş olduğu sözlerini ihtiva eden bir kâğıdı bırakarak birdenbire çıktı.

Bunun üzerine hey'et esasın müzakeresine başladı. Freteaunun Dupaty ve Condorcet ile bir komplö yaptığı; Freteaunun, Seguiet'nin parlimanın bir karare ile te'yit ve tasdike iktiran eden iddianamesine daha fazla hürmetkâr olması lâzım geldiğinden diğerlerinden daha suçlu olduğu; hele 5 mart ve 7 mayıs 1786 celselerinden sonra nedametle hey'ete merbutiyetini iddia eylemiş ve eniştesinin haberdar olmadığını söylemiş olması da Freteau'yu daha suçlu kıldığı söylendi.

Nihayet Freteau'nun söyledikleri ve yapılan müzakereler zapta geçirildi ve müzakerelerin devamı paskalya nutkunun iradından sonraya talik edildi.

Bu talik manidardı. Parliman bütün müzakerelerinin mevsimsiz veya kıymetsiz olacağını anlamıştı. Her şey Conseil'in kararına muallâk

bulunuyordu. Artık Conseil'in kararını vermek üzere olduğu da söylenmekte ve karar hakkında bin türlü şayialar dön nekte idi. Hatta dönen şayialar arasında kralın Conseil'e bizzat riyaset eyliyeceği ve müzakereyi, davayı ve neticelerini ortadan kaldıracak olan bir afname ile kapatacağı sözleri bile vardı.

Parlman müzakereyi talik eylemekte isabet göstermiştir. Artık Conseil parlmanın kararını tasdik eyler ise parlmanın işi iştir. Aksi takdirde yapacağı bütün şiddetler vurmak ve yıkmak istediklerinin başında birer şeref hâlesi teşkil edecekti.

Binaenaleyh işler yine ilerlemiyordu. Bir hiciv, vaziyeti şu şiirle hâlâ etmişti :

Dava sürüncemede kaldı

Condorcet evlendi

Freteau nutuklaştırıldı

Dupaty gülünç oldu

Parlman da hakir oldu

***

Artık meselenin en yüksek noktasına varıyoruz. Zafer yaklaşmıştır; ve şimdiye kadar pek yavaş akan hâdiseler coşgun bir nehrin dalgaları birbiri arkasından koşacaktır. Çünkü Conseil hükmü nakzetmiştir, Conseil davayı Rouen parlmanı önünde istinaf edilebilmek salâhiyetile Rouen (bail) ligine gönderdi.

Fakat vereceğimiz izahattan görüleceği üzere zafer kolaylıkla elde edilememiştir.

Rouen (bailliliği) Conseil'in kararını kaydeylemekte isticâl gösterdi, davanın raporu için 29 teşrinievvel tarihini tayin eyledi, ve hususî bir karar ile de emsali görülmemiş bir iş yaptı; mahkûmların müdafilerile beraber bulunmalarına müsaade eyledi. Bu müsaade istikbal için mühim neticeler verecekti.

Dupaty davayı esasa teşmil etmek için « muamelâtı usuliyenin bir kısmının nakzını » isteyen bir istida verdi, ve neticeî iddia olmak üzere müvekkillerinin, haklarındaki ittihamdan tebrie edilmelerini, muhbirlerini celbettirtmeğe müsaade edilmesini ve parlman huzurunda istikâ-anilhükkâm yapmak hakkının mahfuz tutulmasını müvekkilleri namına talep eyledi.

Cezaî kaymakamın emrile bu istida müddeiumumiye tebliğ edildi. Müddeiumumî evrakı tetkik ettikten sonra o da mahkûmların beraatini talep eyledi. Hatta (Prévôt) luğun kâtibi ile jandarmalar aleyhine müzekkere verilmesini dahi istedi.

29 teşrinievvel 1787 tarihinde, tayin edilmiş olan günde cezaî kaymakam raporunu okumağa başladı, bailliliğin bütün hâkimleri hattâ fahri olan hâkimleri dahi davet edilmişti. Dava dosyası on bir hâkimin önünde tetkik edilmeğe başlandı. 29, 30, 31 teşrinievvel günleri bu tetkike tahsis edildi. Sorgu 5 teşrinisaniye bırakılmıştı. Sorgu günü mahkûmlar getirildi; Dupaty de hazır idi.

Mahkûmları (Sellette) de oturmak gibi bir şerefsizlikten korudular. Baronun arkasına koydular. Mahkûmlara bir çok sualler soruldu. Fakat bu sualler onları müşkül mevkie koymak için sorulmuyordu: Tebrielerine imkân vermek için soruluyordu. Bu sualler onları şaşırtmak için sorulmuyordu: Onları tatmin etmek için soruluyordu. Hâkimler mahkûmlara dikkatle bakıyorlardı: Hâkimler maznunların masumiyetlerini tahrif edilmiş evraktan öğrenmek istemiyorlardı, o masumiyeti aslından mahkûmların yüzlerinden öğrenmek için, masumiyeti mahkûmların etvar ve evzaından sözlerinden, gözlerinden okumak için o kadar dikkatle bakıyorlardı. Dupaty bir şey söylemedi.

Müzakere 16 saat sürmüştür. Müzakere hakkında hiç bir kayıt yoktur, bilinen şey yalnız hükmün ittifak ile verilmiş olduğudur. Mahkûmlar beraat eylemişlerdi. Muhbirleri olan Thomassinler aleyhine takibat yaptırabilmek müsaadesini de ahyorlardı. Jandarma Martin ile kâtip Maronun sorguya çekilmelerine dair müzekkere de verilmişti. Troyes ve Chaumont hâkimleri aleyhlerine maznunların istikâanilhükkâmda bulunabilmeleri hakları da mahfuz tutuluyordu.

Zafer tamam ve kat'i idi.

Müzakerenin çok uzun sürmüş olmasından hükmün beraatten gayri kısımlarının sebebiyet vermiş olduğunu zanneyliyenler vardı. Filhakika yaptığı imlâ hatalarından başka aleyhine söylenebilecek bir şey olmıyan jandarma Marten'i ve almış oldukları yara ve oğramış oldukları taarruz nazara alınmamış olan Thomassinleri suçlu göstermek bir az fazla idi. Bu hususta Rouen bailliliği hedefi fazla aşmıştı. Mahkûmları fıkdanı delâilden dolayı beraat etmiş olması alâdır. Dermeyan edilmiş olan tayini mekân beyyinesinin derhal tetkik edilmemiş olmasından ve artık tahkikına da imkân kalmamış bulunmasından doğru veya yanlış olmasında tereddüt eylemiş olması doğrudur. Troyes ve Chaumont hâkimlerini hakikatı meydana çıkartamamış olmalarından dolayı mes'ul tutmasının yeri vardır. Fakat Dupaty ile birlikte cürmü inkâr eylemekle yeni bir hatai adli irtikâp eylemiş oluyordu.

İhtirasın daima bir uçtan diğer uca ekseriya ifrattan tefrite geçtiği bu mahiyette davalarda hakikat güç bulunur. Hakikî adalet ancak huzur içinde tevzi edilebilir.

Bu verilen karar Rouen şehri bailliliği için şeref teşkil ederdi. Kararı yeni temennilerin ifadesi, islâhata davet, insaniyetin galebesi gibi talâkki etmek lâzımdır. Karar bu arzylediğimiz şekilde talâkki edilince on

bir hâkimin artık eskimiş zalim kanunlara karşı bir protestosu mahiyetini alır, ve cür'etkârane bir iş olur.

Hâkimler karardan Dupatyyi hemen haberdar ederler; Dupaty de derhal hapisaneye müvekkillerinin yanına koşar. Dupaty hapisaneyi ziyaretini şu tarzda nakleyliyor:

« Bana mahbeslerini açınız; nerededirler? Onları göreyim. Dostlarım acele ediniz, beraat eylediniz; bana elinizi veriniz, Bradier çocuğunuzu kucaklayınız; çocuk babanızı kucaklayınız. Oh dostlarım; sevincimi kalbinize kabul ediniz nasıl ki ben felâketinizi kalbime aldım. Görüyorsunuz ki dostlarım kalplerinizi ümide sevketmekte haklıymışım. Dostlarım daima iyi adam olarak yaşayınız ve allah sizi her yerde takip edecektir. Bana bu kasvet verici yerlerden ne zaman çıkacağınızı soruyorsunuz? Yarın bu saatta, öğleye doğru çıkacaksınız. Fakat bu şehri hemen terketmeğe hazırlanınız. Masumiyetinizi bir temaşa mevzuu olarak göstermekten sakınınız. Hayır masumiyet halkın merakından kızarmalı ve saklanmalıdır. Yarın buradan çıkar çıkmaz gözlerini hakikata kapamamış olan ve sizi gıpte ile masum ilân etmiş bulunan hâkimlerin dizlerini öpmeye koşunuz. Sizi kurtaranları görmek ve onlara teşekkür etmek size pek tatlı geleceğinde şüphe yoktur. Sonra akşamın bir kısmını beraber geçiririz. Sizin ilk sevinçlerinizde hazır bulunurum, saadetinizi tadarım ve yarından sonra erkenden gidersiniz. »

Dupaty müvekkillerini jandarma Marten ile Thomassinleri aleyhinde takibata kalkışmamağa ikna eyledikten sonra şu tarzda devam eyliyor:

« Artık kimseyi bedbaht kılamıyacak derecede bedbaht oldunuz, zaten sizin felâketiniz kadar büyük felâketler mukaddestir. Binaenaleyh o felâketi bir az altına mukabil satmaktan ve değişmekten sakınınız o felâketi birlikte kulübelerinize götürünüz o felâketi ölünceye kadar saklayınız, öldüğünüz zaman da çocuklarınıza bırakırsınız. Siz çocuklarınızın masumiyetlerini muhafaza ettiğiniz gibi onlar da felâketlerinizi muhafaza edeceklerdir. Bana inanınız hemen yarından sonra gidiniz zavallı hayatınızın geri kalan kısmını çalışma sükût ve fazilette gömünüz. Yalnız payıtahttan geçerken evime uğramamazlık etmeyiniz. Saadetinizin manzarası elemelerinize iştirak etmiş olan mukadderatımın faziletli refikasını teselli eylesin, elemelerinizin kendilerine acımağı öğretmiş olan demirlerinizi ilk merhamet yaşlarıyla sulamış bulunan genç çocuklarım da saadetinizin manzarası ile müteselli olsunlar; payıtahttan geçerken kurtulmanızın ilk âmili olan o eski faziletli hâkimi de ziyaret ediniz. »

Zalim bir nizamname hükünü mucibince beraat etmiş maznunlar bile 24 saattan evvel tahliye edilemezlerdi. Bu müddet kararı istinaf ve tahliye muhalefet edebilmesi için müddeumumilere verilmiş bir mühlet idi. Mahkûmların hapiste müddeumumünün usulünde yapılmış bir istinafı dolayısıyla tutulmayıp parlmanın emrile ve kararla tutulmakta olduğu yayılır yayılmaz Dupaty ve tekmil şehir hayretlere düştü.

Bunun manası ne idi. Nasıl olur da bailliliğin kararı istinaf edilmek-sizin mevzuubahs edilebilirdi?

Yukarıda da arzylediğimiz veçhile Conseil davayı verilecek hüküm Rouen parlamanı önünde istinaf edilebilmek salâhiyetile Rouen (baillili-ğine göndermişti. Conseil iki dereceyi de nazara almakla kanun hük-müne riayet göstermiş oluyordu. Mahkûmiyet halinde hükmün yüksek dereceli mahkeme tarafından tetkikini temin etmiş olduğu gibi beraat halinde de müddeiumumiliğin hükmü yüksek dereceli mahkemede tetkik ettirebilmesine imkân vermiş oluyordu. Yalnız Conseil'in « verilecek karar Rouen parlamanı önünde istinaf edilebilmek şartile » diye yazdığı ibare alelûsul yazılan ibarelerden idi, yani hiç bir zaman verilecek hükmün mutlaka Rouen parlamanı tarafından istinaf edilmesi emrini tazammun etmiyordu. Çünkü emir gibi talakki edilmesine müsaade olabilecek bir emsali olmadığı gibi kanun da parlamana verilen hükmü ne olursa olsun istinaf eylemesi emrinin verilmesine müsait değildi. Buna rağmen yüksek hâkimler arasında cari ve hâkim olan irtica fikri ilk defa olarak hükmün parlaman önünde kabiliyeti istinafiyeyi haiz olması ibaresini parlamanın hükmü re'sen istinaf etmesi emri olarak talakki ettirmiştir. Dupaty'nin galebesi Rouen parlamanı azalarını isyan ettirtmiş ve parlaman azalarını Paristeki arkadaşlarla mütesanit dav-ranmağa ve müşterek lâyuhtiliklerini iddia eylemeğe sevkeylemişti. Mağlûbiyet bütün hâkimler için acı idi. Mağlûbiyet meddahları müddei-umumi Segurier için bir hakaretti. Bunun için Rouen parlamanı beraat kararını tetkik etmek, hakaret teşkil eden tedbirleri kaldırmak suretile hükmü kabul edilebilecek bir hale sokmak ve adli hakikati hâkimlere hürmetle mezcetmek kararını verdi

Eski ve yeni bütün bu gibi meselelerde hâkimlerin mukavemeti bir fikir ve kanaatta kör körüne ısrar demer olan inatçılıklarından müte-vellit değildir. Çünkü içtihat ve kanaat değiştirmek pahalıya mal olacak bir iş değildir. Yalnız bir hatanın müşahedesi hatayı yapanın kadrü kıymetten düşmesini intaç eylediğinden hâkimler de müşterek hodbinliklerinin tesirile hatalarını kolay kolay itirafa varamazlar, belki Rouen parlamanı da hakikate hizmet eylemekte olduğunu söylerken samimî idi, amma hakikatta parlamancıların ihtişam ve azametine hizmet eyliyordu.

Zaten Rouen şehrinin merkezi bulunduğu Normandia eyaletinin parlamanı inatçılıkla meşhurdu. Onun içindir ki üç tekerleğe mahkûm olmuşların muhakemelerini yapmağa memur edilmiş olması sebebi anlaşılamaz. Salmon kızın işinde haksızlığı zahir olduğu halde kusur-larını kabul ve itiraf etmek istememiştir. Salmon kız hakkında verdiği kararın nakzedildiğini görünce müebbet hapsi intaç eyliyen gayrı mu-ayyen müddetle tevsii tahkikat kararını vermiştir. Davayı Rouen par-lımanının elinden almak için parlamanın ikinci bir kararı lâzımgeldi ve dava Paris parlamana gönderildi, zavallı kız bir çok senelerden sonra 1786 mayısında beraat eyliyebildi.

Rouen parlamasının tarafgirliği ve inanılmaz inatçılığı kızını öldürmüş olmakla itham edilmiş olan Jacques Verdure'in muhakemesinde de gözük müştür. Hakiki mücrim bulunmuş ve mahkûm edilmiş olduğu halde Rouen parlamanı lâyuhtiliğinden şüphe edilmesinden müteessir olarak zavallıyı tahliye ettirmemiştir, ve iş de dokuz sene sürmüştür.

Rouen parlamanı bütün Liberal islâhata da mukavemet eylemiştir.

Zihniyetini arzylediğimiz Rouen parlamanı üç tekerleğe mahkûm olmuşlar içinde şu garip vaziyeti almıştır:

30 teşrinievvelde, yani baillilikte dava dosyasının tetkikine başlandığı gün nöbetçi mahkeme müddeiumumiye çağırtmıştır, müddeiumumiye verilecek hükmü nasıl verilmiş olursa olsun istinaf etmesi hakkında şifahî emir verilmiştir. Bu emirden mütehavyir olan müddeiumumi üç mahkûmun beraatini tahriren talep etmiş olduğundan iddianamesine muvafık bir kararı istinaf eyleyemeyeceğini söylemiştir. Mahkeme müddeiumumiye dinlemeden aşağıda yazılı kararı vermiştir:

« Hâkim beylerden biri Rouen bailliliğinin hâlâ kendisine, parlamanda istinaf edilmek kaydile gönderilmiş olan Bradier, Simart ve Lardoise isimli kimselerin davasile meşgul olduğunu söylemiştir.

Verilecek hükmü, nasıl verilmiş olursa olsun istinaf eylemesi ve müttehimlerin tahliyelerine mani olması emrinin müddeiumumiye celbi ile tebliğine karar verildi. »

Müddeiumumi muavini mösyö Gresent de parlamen huzuruna celbedilerek kararın icrasına memur edildi. Müddeiumumilik mevkii nazikleşmişti. 5 teşrinisanide mösyö de Gresent parlamana beraat kararını tebliğ eyledi, ve hükmü istinaf eylemekten de içtinap eyledi. İstinafın ancak serbestçe yapılabileceğini ve müddeiumumiliğin kanaatine muhalif olarak istinaf edemeyeceğini de ileri sürdü. Verilen hükmün doğru olduğunu ve emirle istinaf edilecek olursa parlamanın adaletini tehlikeye düşürmüş olacağını da bildirdi.

Aynı günde nöbetçi mahkeme anlaşılması güç fakat icrası lâzım bir karar verdi: «Müddeiumuminin iddianamesi görüldükten ve raportör aza mösyö Viguiet de Dompierre'in raporu dinlendikten ve her şey tetkik edildikten sonra: Bugün Rouen bailliliği tarafından Bradier, Simart ve Lardoise aleyhlerine verilmiş hükmü istinaf eyleyen müddeiumumiye kabul eylemiş ve istinafı usulünde bulmuş ve müttehimlerin dosyalarını mahkeme kitabetine getirtmeğe müsaade eylemiş ve başkaca da mezkûr Bradier, Simart ve Lardoise'in Rouen bailliliği hapisanesinden parlamanın hapisanesine getirtilmesine emir vermiştir. »

Bu karar feci bir şey idi, yapılmamış bir muamele usuliyeyi yapılmış telâkki eyleyordu; istinaf edilmedikçe parlamen işe vaz'iyet edemezdi. İhtiras insanları nerelere kadar sürükleyebilir?

Şaşırın Dupaty

« Hâlâ mı hapisane, hâlâ mı mahkeme, hâlâ mı hüküm, hâlâ mı hâkim yani hâlâ mı elem ve hâlâ mı insanlar! » diye bağıracaktı.